احمد الشقيري

Thoughts of a young man

ڕازەکانی گەنجێک

و: شۆخان فریاد

Scanned with CamScanner

Scanned with CamScanner

ڕازەکانی گەنجێک

ئەحمەد شوقەیری

وەرگێڕانی: شۆخان فریاد

Scanned with CamScanner

ناوی کتێب: رازەکانی گەنجێک
ناوی نووسەر: ئەحمەد شوقەیری
وەرگێرانی: شۆخان فریاد
پێداچوونەوەی: جوتیار قارەمان
هەڵەچن : هیوا عەبدوالرحمان
دیزاینی بەرگ: ناوەندی ڕێنوێن
دیزاینی تێکست: دانا حەسەن
نۆبەتی چاپ: یەکەم ٢٠١٨
چاپ: ناوەندی ڕێنوێن
تیراژ: (١٠٠٠) دانە
نرخ: (٥٠٠٠) دینار
ژمارەی سپاردن: لە بەڕێوەبەرایەتیی گشتیی کتێبخانە گشتییەکان
ژمارە (١١١٣)ـی ساڵی (٢٠١٨)ـی پێ دراوە.

مافی لەچاپدانەوەی پارێزراوە بۆ ناوەندی ڕێنوێن©

ناوەندی ڕێنوێن
07701932749 - 07501269689
hakem1423@yahoo.com
renwen2009@yahoo.com
سلێمانی- بازاڕی ئاوباریک- نهۆمی یەکەم
بەرامبەر کاسۆمۆڵ- دوکانی ژمارە (٦٦)

Scanned with CamScanner

پێرست

پێشەکی ٩

بەشی یەکەم: ڕازەکانی دڵ و گیان ١٣
دڵم ١٥
پرسیارە باوەکان دەربارەی ڕۆح ١٩
دایکە (تریسا) ٢٢
چوار ژن ٢٥
بۆ خودا ٢٨
خۆشەویستی دونیا ٣١
کوێر کێیە؟ ٣٤
نهێنی لە خۆشەویستیدایە ٣٨
کاتژمێرێک لە تەنیشت خۆشەویستەوە ٤٠
نهێنی بەردوامیی بەخشش ٤٢
لە هەر باخێک گوڵێک ٤٥
لە ناوەڕاستی ئەم ئاپۆرەیەدا ٤٧
ئاشتیی ناوخۆیی ٥٠

Scanned with CamScanner

بەشی دووەم: رازگەلێک بۆ گەشەپێدانی خود ٥٣
ئایا بە دوای بەختەوەریدا دەگەڕێیت؟ (١) ٥٥
بەدوای بەختەوەریدا دەگەڕێیت؟ (٢) ٥٧
چۆن دەست بەسەر تووڕەبووندا دەگریت؟ ٦٠
چۆن خشوع لە نوێژدا زیاد دەکەیت؟ ٦٤
ڤیتامینگەلێک بۆ ئاوەز ٦٧
خوێنت کەم بکەرەوە... پاداشتت سەنگین بکە ٧٠
پێڵاوەکەی گاندی ٧٢
چۆن واز دەهێنیت؟ ٧٥
چۆن بێفیز دەبیت؟ ٧٩
دەتەوێت ساڵی داهاتوو، ببیت بە چی؟ ٨٢
راسپاردە رەمەزانییەکان ٨٥

بەشی سێیەم: رازەگەلێک بۆ ئاوەز و بیر ٨٩
زۆربەی بوونەوەران جیاوازییان هەیە لە بۆچوونیاندا ٩١
ئایا دەکرێت لە بەنزینخانە کار بکەم؟! ٩٥
ئایا دەتەوێت لەخۆبایی بیت؟ ٩٨
ئایا ئافرەت مرۆڤە؟ ١٠١
بەربەرەکانی یاساکانی خودا لە گەردووندا دەکەن ١٠٤
جلی مایۆ ئازادییە ١٠٨
چەمکانێک پێویستە راست بکرێنەوە ١١١
یاساکانی رزق و رۆزی ١١٤
دابونەریت یاخود ئایین؟ ١١٧

Scanned with CamScanner

ماڵەکانمان پێش حکومەت ١٢٠
کوەیتی خۆشەویست ١٢٣
هونەری ئامانجدارانەی ڕۆژئاوا ١٢٦
خوێندنەوە ١٣٠
ڕاگەیاندنی پێغەمبەرانە ١٣٣
ئیمامی ئەعزەم ١٣٦
کوا مرۆڤایەتیی موسوڵمان؟ ١٣٩
ئایا پێغەمبەر بوو؟ ١٤٢
ئەحمەد کۆچی دوایی کرد! ١٤٥
دواتر لەگەڵ عەرەبدا! ١٤٩
باوەڕدارێک و بێباوەڕێک ١٥٤
سعودی و هیندی ١٥٧

بەشی چوارەم: ڕازەکان لەبارەی ڕووداوەکانەوە ١٦١
بیورە پێغەمبەری خودا! ١٦٣
زەمینلەرزەکانی ئاسیا... سزا یان میهرەبانی؟ ١٦٦
خودایە! ڕێنموونیی خەڵکی دانیمارک بکە ١٦٨

Scanned with CamScanner

پێشەکی

بە ناوی خوای بەخشندە و میهرەبان، درود و سەڵاوات لەسەر خۆشەویستمان موحەممەدی کوڕی عەبدوڵلا بێت، درودێک شایەن و لایەقی ئەو زاتە بێت تا ڕۆژی پاسڵان.

ڕازەکانی "من" دەرەنجامی خوێندنەوە و ئەزموونکردنێکی چەندین ساڵن، کە لەو ماوەیەدا وەرچەرخانی گەورە لە ژیانمدا ڕویداوە، لە زیادەڕەوی و بەڕاڵایی و بێئاگایی و دوور بوونم لە خوا، گۆڕا بۆ زیادەڕەوی کردنم لە ئایینداریدا، تا گەیشتوومەتە ئەم حاڵەی ئەمڕۆم – کەوا حساب دەکەم بەشێک لە وەمیانڕەوی تێدایە- بە بێ زیادەڕەوی و کەمتەرخەمی... بۆیە لەگەڵ ئەوەی خەرمانی ئەزموون و ئەندێشەم فراوان دەبێت، بەردەوام ڕۆژ لە دوای ڕۆژ شتی زیاتر فێردەبم، هەر ئەوەش بەختەوەری ڕاستەقینەیە، وەک سوقراتی فەیلەسوف دەڵێت: بەراستی ژیانکردنی دروست بریتییە لە گەڕانی بەردەوام بەدوای زانستی حەقیقیدا... .True Knowledge

Scanned with CamScanner

لە ماوەی ئەو چەند ساڵەی ڕابردوودا هەستێکی قوڵی ئیمانی وام بۆ دروست بووە گەیشتوومەتە ئەو ڕاستییەی کە گەنجان کاری زۆر باشیان لە دەست دێت، ئەگەر بتوانین وەبەرهێنان لەو کارە باشانەدا بکەن و پەرەیان پێبدەن...

کێشەی هەنووکەییمان لە خودی گەنجەکاندا نییە، بەڵکو کەمتەرخەمی لە چوارچێوەی خێزان و قوتابخانەو ڕاگەیاندنەکاندایە. کە دەستی گەنجەکانمان ناگرن و بەرەو ڕێگای دروست و داهێنان و وەبەرهەمهێنان و چست و چالاک بوونیان نابەن.

ئەگەر بتەوێت گۆڕانکاری دروست بکەی لە خۆتدا یان لە کەسانی دیکەدا، ئەوا نەخشەیەکی سێ ڕەهەندی هەیە دەبێت گۆڕان لە هەموو لایەکانیدا ئەنجام بدەیت، تاوەکو گۆڕانکارییەکە گشتگیر و کاریگەر فەراهەم بێت... ئەو سێ ڕەهەندەش لەم لایانەی خوارەوە پێکهاتووە:

١. هزر و فکر: بنەمای هەر گۆڕانکارییەک لە هزرەوە سەرچاوە دەگرێت، بیر و ئاوەز وەک شۆفێری سەیارەیەک وایە کە ئاراستەکان دیاری دەکات، ئەگەر بیرو ئاواز گۆڕا ئەوا بەو ئاراستەیەدا ژیان و چارەنوس دەگۆڕێت.

٢. دڵ: دڵ وەک سوتەمەنی ئۆتومبێلە، ووزەی تەواو دەدات بە جوڵەی سەیارەکە. بەبێ پاڵنەری دڵ و حەماسەتەکەی بیرو ئاوەز ناتوانن گۆڕانی تەواو دروست بکەن وەک سەیارەیەک وایە بەبێ سوتەمەنی ناتوانێت هیچ سودی هەبێت با شۆفێریشی هەبێت.

٣. ئاکار: چەندین بەهرەو ئاکاری بەرچاو هەن کە پێویستە لە هەر کەسێکدا هەبن بۆ گەیشتن بەو ئامانجانەی بیرو ئاواز دیارییان

Scanned with CamScanner

دەکات و دڵ بەگەڕیاندەخـات... کەسـێک کـە لـە نـاو سـەیارەکەیدا دانیشـتووە و دەزانێـت بۆکـوێ بچێـت، و سـوتەمەنی تەواویشـی پێیـە، بـەلام ناتوانێـت سـەیارەکە بەشـێوەی دروسـت بجوڵێنێـت بەبـێ ئـەوەی فێـری شـۆفێری بێـت.

لەبـەر ئـەو هۆکارانـەی باسـمان کـرد ئـەم کتێبـەم دابـەش کـردووە بـۆ سـێ بەشـی سـەرەکی: ڕازەکانـی هـزر، و دڵ، و گەشـەپێدانی خـود؛ ئومێـدەوارم خـوای گـەورە ئـەم ڕازانـە بکاتـە مایـەی گۆڕانێکـی بـاش و کاریگـەر لای گەنجاکانمـان.

لـە کۆتایـدا زۆر سوپاسـی ئـەو کەسانە دەکـەم کـە هـاوکارم بـوون لـە نوسـیی هـەر بابەتێکـدا، هەرچەنـدە ئـەو کەسـانەش زۆر زۆرن، بەتایبـەت ئـەم ئازیزانـە:

دایـک و باوکـم... سـوپاس بۆئێـوە کـە بـاش پەروەردەتـان کـردم، سـوپاس بـۆ چاودێـری کردنتـان، سـوپاس بـۆ پشـتگیری کردنتـان بـە مـادی و مەعنـەوی و دڵ و گیانتـان، ئێـوە بنچینـەی منـن؛ هـەر کارێکـی بـاش ئەنجامـی بـدەم بـە ئیزنـی خـوا لـە تـەرازووی چاکەکانی ئێـوەدا هەیـە.

مامۆسـتاکانم... دکتـۆر تاریـق سـوەیدان، حەبیـب جفـری، شـێخ حەمـزە یوسـف، دکتـۆر یوسـف قـەرەزاوی، شـێخ موحەممـەد غەزالـی ڕەحمەتـی خـوای لێبێـت، شـێخ شـەعراوی ڕەحمەتـی خـوای لێبێـت، مامۆسـتا عەمـر خالیـد، عەدنـان زەهرانـی، شـێخ عومـەر عەبدوالکافـی، نوسـەری ئەمریکـی سـتیڤن کۆڤـی، ئانتۆنـی ڕابنـز... زۆرتانـەوە لـێ فێربـووم، جـا بـە خزمەتتـان گەیشـتبم یاخـود نوسـینەکانتانم خوێندبێتـەوە، دوای فەزڵـی خـوای پـەروەردگار فەزڵتـان بەسـەر منـەوە

Scanned with CamScanner

ئێجگار زۆرە لـە هەمبـەر ئـەو توانـا و بەهرانـەی کـە ئەمـڕۆ خاوەنیانـم.

هاوسـەرە ئازیزەکـەم... زۆر سـوپاس بـۆ ئـەوەی لەگەڵـم بوویـت، سـوپاس بـۆ خۆشەویسـتییەکەت، بـۆ چاودێـری کردنەکـەت، سـوپاس بـۆ ئـەو کەشـەی بـۆت سـازاندم تـا بتوانـم داهێنـان بکـەم، لـە دڵمـدا شـوێنی تایبەتـت هەیـە، باشـترین هاوسـەر تۆیـت، باشـترین دایـک بـۆ منداڵەکانـم هـەر تۆیـت...

ئەحمەد شوقەیری

Scanned with CamScanner

بەشی یەکەم

ڕازەکانی دڵ و گیان

Scanned with CamScanner

دڵم

دڵم! بە سنگێکی فراوانەوە، ئەم وتەیەم لێوەربگرە، سوێند بەخودا، تەنیا لەبەر ئەوەی خۆشم دەوێیت ئەمەت پێدەڵێم. هیچ ناڵێم ئەگەر نەزانم تۆ، نیهێنی خۆشبەختی و نەگبەتی منیت. نهێنی باشی و خراپی منیت. نهێنی نزیکی و دووری منیت لە خوداوە. گوێم لێبگرە، بەڵکو ئەم وتەیە، سوودی بۆ منیش و تۆش تێدا بێت.

سوێند بە خودا، ڕاڕاییت ماندووی کردووم، ڕۆژێک دەتبینم لەگەڵ مەلائیکەتەکانیت و لەوپەڕی پاکی ڕۆحانی بووندایت و لە بەرزترینی پلەکاندایت. ڕۆژێک دەتبینم، دەست لە ملی شەیتانەکانیت و لەوپەڕی خراپی، بزێوی و لاساریدایت، لە نزمترین پلەکاندایت.

دڵم! دەزانم تاوانی زۆرم کردووە. هەموو تاوانێکیش خاڵێکی ڕەشی لە تۆدا دروستکردووە؛ بووەتە هۆکاری غافڵبوونت. بەڵام ئایا ڕێگەیەک بۆ سڕینەوەی ئەو تارماییە ڕەشە نییە؟

پێم دەڵێیت: «بگەڕێوە بۆ لای خودا و تۆبە بکە». پێت دەڵێم: «تۆبەم کرد و تۆبەم کرد، پاشانیش هەر تۆبەم کرد، بەڵام تا ئێستا شوێنەواری تاوان، بە ڕووتەوە ماوە و لانەچووە.

Scanned with CamScanner

تا ئێستا، ڕابردوو بەشێکی لە تۆ داگیرکردووە و نایەوێت بڕوات. باشە چارەسەر چییە؟ چۆن ئەو هەموو شوێنەوارەی تاوان و ئازارەت لێبکەمەوە؟ چۆن ئەو هەموو ڕابردووە پڕ ستەمەت لێ وەدەرنێم؟»

دڵم! ئەوە چیتە هەر کردەوەیەک دەکەم، سەیرێکی ڕووە دونیاییەکەی دەکەیت؟ بە هەرکارێک هەڵبستم، بەشێک لە حەزی دونیای تێدەکەیت، تاکو ئەوەی کە گومانم بۆ دروستبووە و بڵێم: «لەوەتەی من دروستبووم، هیچ کارێکم بە دڵسۆزی و لە پێناو خودادا نەکردووە!»

ڕزگارم بکە، ئایا نازانیت کە ڕووپامایی و خۆشویستنی دونیا، لەو هۆکارانەن کە هەموو کردەوە چاکەکانم، وەکو تۆز بەردباد دەکەن؟

دڵم! زۆر ڕوانینت بۆ بەدیهێنراوەکان و بێئاگاییت لە بەدیهێنەر، لەناوی بردووم. ئایا ناتوانیت، یەک کردەوەم پێببەخشیت کە تەنیا لە پێناو خودادا بێت؟ تەنیا یەک کردەوە کە گوێ نەدەیتە هیچ مرۆڤێک، چاوت لە سوپاسگوزاری کەس نەبێت، بەڵام تەنیا لە پێناوی خودادا بێت؟

وەڵڵا، ئەگەر وەڵامی ئەم داوایەم نەدەیتەوە، لە ڕۆژێکدا کە سەیری شێوە و کردەوەکانمان ناکرێت، بەڵکو تەنیا سەیری دڵەکان دەکرێت کە لە پشت کردەوەکانەوە بوون، خۆم و خۆیشت لەناودەچین. سەیری تۆ دەکەن، ئەی دڵەکەم! ئەو کات دەبینن لە پشت هەر کردەوەیەکەوە کە ئەنجامم داوە، مەبەستێکی دونیایی هەیە. دەی سوێند بە خودا! ئەگەر پەیمانێک نەبەستین بۆ ئەوەی ئەم دۆخە خراپە چارەسەر بکەین، ئەوا بەڕاستی،

خراپترین سەرگەردانی هەتا هەتایی چاوەڕێمان دەکات.

دڵم! خەو بەوەوە دەبینم دونیات لێ وەدەرنێم، بەڵام چۆن بتوانم، لە کاتێکدا کە دونیا هەموو ڕەهەندەکانی ژیانی تۆی پڕکردووە؟ چۆن دەکرێت، کاتێک دونیا و خۆشییەکانی، بوونەتە خوداردن و خوداردنەوەت؟ چۆن دونیات لێ دەربکەم؟

تکایە ڕێم نیشان بدە، لە کاتێکدا ڕێگام ون کردووە، وام لێهاتووە ناتوانم تامی هیچ شتێک بکەم. ڕێم نیشان بدە، ئەی دڵەکەم! پێویستم بەو ساتانەیە کە چۆڵ بێت لە هەموو، جگە لە خودا! ڕێم نیشان بدە، دونیا پشتی شکاندووم، گرنگیدانم پێی ماندووی کردووم. ڕێم نیشان بدە، بەڕاستی تامەزرۆی دیداری خودام بۆت، ئەی دڵەکەم!

دڵم! بەڵێن بێت، ئەگەر تۆ دڵسۆزیت بۆ خودا هەبێت، بەخششێکی وات پێ دەنۆشم، هەرگیز تامت نەکردبێت.

دڵم! بەڵێن بێت، ئەگەر بەڕاستی خودات خۆشبوێت؛ ئەوا چێژی وات نیشان دەدەم، هەرگیز خەوت پێوەی نەبینیبێت.

دڵم! بەڵێن بێت، ئەگەر بەڕاستی دونیات لە خۆت وەدەرنا؛ ئەوا دونیات بۆ دێنم کە لەبەر پێتدا بکەوێت، ئەگەر بە زۆریش بێت.

دڵم! بەڵێن بێت، بەڵێن بێت، بەڵێن... بەڕاستی، ئەگەر متمانە بە قسەکانی من ناکەیت، متمانە بە قسەکانی ئەو خودایە بکە کە منیش و تۆیشی دروستکردووە و بەڵێنەکانیشی هەمووی ڕاستن.

دڵم! ئەم نزایەت بە دیاری بۆ دەنێرم، بەڵکو خودای گەورە ئەم وشکایییەی نێوانمان نەهێڵێت و نێوانمان چاکبکاتەوە

خودایــە! دڵــم هیدایــەت بــدە بــۆ خۆشەویســتی خــۆت و پێغەمبەرەکــەت. خودایــە! دونیــا بخەیتــە مشــتمەوە و نەیخەیتــە دڵمــەوە. خودایە گیــان! دڵــم سپاردەی تــۆ دەکــەم، دڵــم چــاک بکــە، پاکــی بکــەرەوە و بەهێــزی بکــە. خودایــە! دڵــم لــە هــەر تــاوان و هەڵەیــەک ســاف و بێگــەرد بکــە، وەک چــۆن جلوبەرگــی ســپی لــە پیســی پــاک دەبێتــەوە.

بەراستی، لــە جەســتەدا پارچەیــەک گۆشــت هەیــە، ئەگــەر چــاک بــوو؛ ئــەوا ســەرتاپای جەســتە چــاک دەبێــت و ئەگــەر گەنــدەڵ و خراپ بــوو؛ ئــەوا ســەرتاپای جەســتە خــراپ و گەنــدەڵ دەبێــت. ئــەو پارچــە گۆشــتە، بریتییــە لــە دڵ.

Scanned with CamScanner

پرسیارە باوەکان دەربارەی ڕۆح

ئایا مردووەکان ئاگادارن، کاتێک زیندووەکان سەردانیان دەکەن و سەلامیان لێدەکەن؟

بەڵێ، (ئیبن قەییم) بە چەند بەڵگەیەکی زۆر، ئەم مەسەلەیەی هێناوە. لەوانە فەرموودەیەکی پێغەمبەر(د.خ.) کە دەربارەی ئەم بابەتە دەفەرموێت: «هەر کەسێک سەردانی گۆڕی براکەی بکات و لە تەنیشتی دانیشێت؛ ئەوا سەرەخۆشی لێدەکات و وەڵامی دەداتەوە، تاوەکو لە لای هەڵدەستێت».

جا وێنای بکە، ئێستا لەم ساتەدایت و دەتوانیت لە تەنیایی براکەت یاخود دایکت یان هەر خزمێکت، بە تەنیا سەردانیکردنی، لە قەبرەکەیدا بڕەوێنیتەوە.

بەڵکو زیاد لەوەش، (ئیبن قەییم) چەندین وتە دەهێنێت کە تەنانەت کردەوەکانی زیندووەکان، پیشانی خزمە مردووەکانیان دەدرێت، ئەگەر شتی چاکە ببینین؛ دڵخۆشدەبن و ڕوویان دەگەشێتەوە.

ئایا کردەوەکانمان بە مردووەکان دەگات؟

(ئیبن قەییم) دەڵێت: «ڕۆحەکان دوو بەشن: ڕۆحانێک کە ئازار دەچێژن و ڕۆحانێکیش ناز و خۆشییەکان دەنۆشن. ئەوانەی

کـە ئـازار دەچێـژن، بـە سـەردانیکردنی گۆڕەکانیـان، لـە سـزاکانیان کـەم نابێتـەوە، بـەڵام ئـەو ڕۆحانـەی لـە بەخششـدا دەژیـن، ئـازادن و لـە کاتـی سـەردانکردنیاندا، بـە خۆشەویسـتانیان دەگـەن. هەروەهـا لـەوەی چـی لـە دونیـادا ڕوودەدات، ئاگاداریـان دەکەنـەوە».

ئایا ڕۆح و گیانی مردووەکان بەیەکدەگەن؟

(ئیبـن قەییـم) دەڵێـت: «ڕۆحـی زینـدووەکان لـە ڕێگەی خـەوەوە، بـە ڕۆحـی مـردووەکان دەگـەن، بەڵکو قسـەش لەگەڵ یەکتـری دەکەن و هەواڵـی کاروبـاری دونیایـان پـێ دەڵێـن... پاشـان نموونەیەکـی زۆر ناوازەمـان بـۆ بـاس دەکات و دەڵێـت: (عەوفـی کوڕی مالیـک و صەعبی کـوڕی جوسـامە، دوو هاوڕێـی یەکتـری بـوون، بەیەکـەوە لەسـەر ئـەوە ڕێککەوتبـوون کـە هـەر کامێکیـان لـە پێشـدا مـرد، ئەگـەر توانـی، بـا بێتـە خـەوی ئەوەکـەی تریـان کـە مـاوە. صەعبـی کـوڕی جوسـامە وەفاتـی کـرد، عـەوف لـە خەویـدا بینـی و پرسـیاری لێکـرد) ئـەرێ چییـان لێکردیـت؟) صەعـب وتـی: (الحمدللـه، خـودا لێمـان خـۆش بـوو). پاشـان عـەوف پەڵەیەکـی ڕەشـی بـە دەموچـاوی صەعبـەوە بینی و وتـی: (ئـەوە چییـە؟) وتـی: (دە دینـارم لـە فـلان کەسـی جولەکـە قەرزکـردووە، بـڕۆ لە ماڵـەوە لـە باخەڵەکەمـدا دەیدۆزیتـەوە- بابەتەکەی بـۆ شـیکردەوە و شـوێنی پارەکـەی پـێ وت-. ئـەوە بزانـە بـرام، هـەر شـتێک لـە ماڵەکـەی مـن ڕووی دابێـت، دوای مردنیشـم هەواڵەکەیـم پێگەیشـتووە. تەنانـەت ئەوەشـیان پێگوتـووم کـە پشـیلەکەمان چەنـد ڕۆژێکـە تۆپیـوە! بەمـە، عەوفـی کـوڕی مالیـک لـە خەوەکـەی بەخەبـەر هـات و زۆر واقـی وڕمابـوو! لـە دڵـی خۆیـدا وتـی: (دەبێـت بچـم چاودێـری ئـەو شـتە بکـەم)... دەسـتبەجێ ڕۆیشـت بـۆ ماڵـی صەعـب و گـەڕا، پارەکـەی لـەو شـوێنەدا دۆزییـەوە کـە ئامـاژەی پێکردبـوو، لـە

ناو باخەڵێکیدا بوو. ڕاستەوخۆ ڕۆیشت بۆ لای کابرای جولەکە، پرسیاری پارە قەرزەکەی صەعبی لێکرد. ئەویش وتی: (بەڵێ، دە دینارم بە قەرز لە من وەرگرتووە). عەوفیش خێرا پارەکەی بۆ کابرای جو گێرایەوە. پاشان گەڕایەوە بۆ لای خانەوادەی صەعب و پرسیاری لێکردن کە: (هیچ ڕووداوێک لە ماڵی ئێوەدا ڕووی نەداوە؟) ژنەکەی صەعبیش وتی: (بەڵێ، پشیلەیەکمان هەبوو، پێش چەند ڕۆژێکە تۆپیوە!)»

ئایا دەکرێت، کردەوەی چاکە بە دیاری بۆ ڕۆحی مردوو بنێریت؟

(ئیبن قەییم)، زۆر جوان ئەمە ڕووندەکاتەوە، ئەو پێی وایە: «دروستە هەموو کردەوەیەکی چاک، بۆ مردوو بکرێت بە دیاری» و دەڵێت: «بە ئیزنی خودا، ئەو دیارییانە، هەموویان بەو مردووە دەگەن... نوێژ، ڕۆژوو، حەج و عومرە، قورئان خوێندن و هەموو چاکەیەک کە بگونجێت، وەک زیادەیەک بۆ مردوو، بە مەبەستی هەدیەکردن بۆ ڕۆحی بکرێت، بە ئیزنی خودا، لە گۆڕەکەیدا پێی دەگات...».

هەموو ئەو زانیارییانەی سەرەوە، لە کتێبی (گیانی)ی ئیبن قەییمەوە وەرگیراوە.

Scanned with CamScanner

دایکە (تریسا)

سیفەتێکە بە بێ بوونی ئەو، هەموو کردەوەکان بەتاڵ دەبنەوە، کێوی کردەوە چاکەکان، بە تۆز دەبن. سیفەتێکە بەبێ ئەو، تەنانەت شەهید، چاکەکار و قورئانخوێنیش، دەچنە ئاگری دۆزەخەوە. سیفەتێکە، زۆرێک لە خەڵکی لێی بێئاگان، لەبەر ئەوەی بە چاوی ئاسایی نابینرێت؛ بۆیە پشتگوێیان خستووە و لەبیریان کردووە، ڕەچاوی ناکەن وەک ئەوەی شایەنییەتی ڕەچاو بکرێت.

دڵسۆزی... ئەوەیە کە هەرکارێک دەیکەیت، تەنیا لە پێناو خودادا بێت، نەک بۆ ئەوەی کە پێت بڵێن: «بەڕاستی چاکەکاریت»، نەک پێت بڵێن: «بەڕاستی تۆ مەترسیداریت»، یان نەک بۆ ئەوەی کە پێت بڵێن: «سوپاس»، بەڵکو تەنیا بۆ ئەوەی ڕەزامەندی خودا بەدەستبهێنیت. کارێکی قورسە، کارێک بکەیت هیچ بەدیهێنراوێک لەبەرچاو نەگریت و نەبینیت، تەنیا بۆ خودا بێت. دڵسۆزی لە گەورەترین بەخششەکانی خودایە. خودا بەهەر کەسێکی نابەخشێت، ئەگەر ویستی چاکەی پێی نەبێت.

چەندان کتێب و بابەتم دەربارەی دڵسۆزی خوێندووەتەوە، بەڵام لەبەر هۆکارێک یان زیاتر، ئەوەی کاریگەری لە سەر ئاوەز،

Scanned with CamScanner

دەروون و دڵم هەبوو، بابەتێک بوو کە لەم چەند ڕۆژەی ڕابردوودا، لە کتێبێکی نوێی «ستیڤن کۆڤی»دا خوێندمەوە، بە ناونیشانی: (خوی هەشتەم)، خودی نووسەر، نووسەری کتێبێکی بەناوبانگە بە ناوی: (حەوت خووەکەی کەسە زۆر کاریگەرەکان).

دەستەواژەکە دەڵێت: «هیوام وایە، بە تێرامان و وردبوونەوەوە بخوێنرێتەوە».

زۆر جار خەڵکی، نابابەتی، ناهەزری و خۆپەسەندن... بەهەر شێوەیەکبن، لێیان ببورە.

ئەگەر تۆ باش و میهرەبان بیت، خەڵک تانەی ئەوەت لێدەدەن کە خراپەکاریی خۆت لە پشت ئەو میهرەبانییەوە دەشاریتەوە... هەرچۆنێک بێت، هەر میهرەبانبە.

ئەگەر کەسێکی سەرکەتوو بیت، هاوڕێی دووڕوو و بێبارت بە چواردەوردا لێ کۆدەبنەوە... هەرچۆنێک بێت تۆ سەرکەتووبە.

ئەگەر کەسێکی سەر ڕاشکاو و ساماڵ بیت، بە دڵنیاییەوە بە هۆیەوە؛ خەڵک فریوت دەدەن... هەرچۆنێک بێت، تۆ هەر سەر ڕاشکاو و ساماڵبە.

ئەوەی لە چەند ساڵێکدا دروستی دەکەیت، لەوانەیە یەکێک بێت و لە شەوێکدا وێرانی بکات، هەرچۆنێک بێت، تۆ بنیاد بنێ و دروست بکە.

ئەگەر خۆشبەختی و قەناعەتت بەدەستهێنا، لەوانەیە خەڵکی ئیرەییت پێببەن، هەرچۆنێک بێت، تۆ خۆشبەختبە.

چاکەیەک کە ئەمڕۆ دەیکەیت، خەڵک سبەینێ لە بیری دەکەن... هەرچۆنێک بێت، تۆ هەر کاری چاکە بکە.

هەرچۆنێک بێت، چی خێر و بێرت هەیە، بەم جیهانەی بدە.

Scanned with CamScanner

لە کۆتاییدا، شتەکان لە نێوان خۆت و خودادا دەمێننێتەوە... هەرچۆنێک بێت، شتەکان لە نێوان تۆ و خەڵکیدا نییە.

(لە وتەکانی دایکە تریسا)

بەڵێ، بەڕاستی... ناتوانین لە کردەوەکانماندا دڵی هەموو خەڵکی ڕازی بکەین و خوداش لێمان ڕازی ببێت. تۆ وا کار بکە کە خودا دەبینێت، با قسە و قسەڵۆکی خەڵکی کار لە وەت نەکات.

خودا لە بەندە دڵسۆزەکانی خۆت بمانگێڕێت، ئامین!

بەرنامەی کتێبخانە
بەخۆرایی
کتێبخانە

Scanned with CamScanner

چوار ژن

دەگێڕنـــەوە، لــە ســەردەمانی زوودا، یەکێـک لــە پاشـاکان چــوار ژنــی هەبــوو. ژنــی چوارەمــی لــە هەموویــان خۆشــتر دەویســت، جلــی جوانــی بــۆ دەهێنــا، لەگەڵیــدا مامەڵــەی زۆر خۆشــبوو، گرنگــی زۆری پێــدەدا و تەنیــا باشــترینی پێدەبەخشــی. هەروەهــا ژنــی سێیەمیشــی زۆر خۆشدەویســت، زۆر شــانازی پێوەدەکــرد و لای هاوڕێکانــی هــەردەم خــۆی بــەوەوە هەڵدەکێشــا. لــە هەمــان کاتــدا، پاشــا زۆر دەترســا لــەوەی کــە ڕۆژێــک وازی لێبێنێــت و لەگــەڵ پیاوێکــی تــردا بــڕوات. ژنــی دووەمیشــی خۆشدەویســت، هــەرکات تووشــی کێشــە دەبــوو، هــەردەم ڕووی لــێ دەنــا، ئەویــش هــەردەم یارمەتــی دەدا و لــە کاتــی ناخۆشــییەکانیدا لەگەڵیــدا دەبــوو. بــەڵام ژنــی یەکەمــی، هەرچەنــدە هاوســەرێکی زۆر بەوەفابــوو، لــە پاراســتنی موڵــک و قەڵەمڕەوەکەیــدا یارمەتــی زۆری دەدا، بــەڵام پاشــا خۆشــی نەدەویســت. هەرچەنــدە ئــەو پاشــای زۆر خۆشدەویســت.

ڕۆژێــک پاشــا نەخــۆش کــەوت و هەســتی کــرد ئەجەلــی نزیــک بووەتــەوە، بیــری کــردەوە و گوتــی: «ئێســتا مــن چــوار ژنــم هەیــە، نامەوێــت بــە تەنیــا بچمــە گۆڕەکەمــەوە». بـــــۆیـــــە لــە ژنــی چوارەمــی پرســی: «تــۆم لــە هەموویــان خۆشــتر دەویســت و بــە دەم

Scanned with CamScanner

داواکارییەکانتــەوە دەهاتــم، جلوبەرگــی جوانــم بــۆ دەهێنایــت. گرنگــی زۆرم پــێ دەدایــت. ئــەوا ئێســتا مــن دەمــرم، ئایــا ڕازی دەبیــت کــە لەگەڵــم بێیــت و ببیتــە بــە هاوڕێــی گــۆڕم؟»

ژنــی چوارەمــی وتــی: «نەخـــــــــێر، هەرگیــز». ئینجــا ڕۆیشــت، بەبــێ ئــەوەی هیــچ ئاوڕێکــی بــە ســۆز و میهرەبانــی بــۆ بداتــەوە.

دواتــر پاشــا، ژنــی ســێیەمی بانگکــرد و لێــی پرســی: «بــە درێژایــی ژیانــم، تــۆم زۆر خۆشویســـتووە. ئێســـتاش کــە دەمــرم، ئایــا دەبیتــە هاوڕێــی گــۆڕم؟» ژنــی ســێیەم وتــی: «بــە دڵنیاییــەوە نەخێــر، لێــرە ژیــان زۆر خۆشــە و لــە پــاش مردنــت، دەڕۆم و هاوســەرگیری لەگــەڵ کەســێکی دیکــەدا دەکــەم».

پاشـــان ژنـــی دووەمـــی بانگکـــرد و لێـــی پرســـی: «هـــەردەم بـــۆ یارمەتـــی، ڕووم لـــە تـــۆ کـــردووە و تـــۆش یارمەتیـــت داوم. ئێســـتاش دووبـــارە پێویســـتیم بـــە یارمەتیتـــە. کاتێـــک کـــە دەمـــرم، ئایـــا دەبیتـــە هاوڕێـــی گـــۆڕم؟»

ژنـــی دووەم وتـــی: «ببـــورە، ئەمجـــارە ناتوانـــم یارمەتیـــت بـــدەم. ئـــەوەی پێـــم دەکرێـــت، ئەوەیـــە بـــۆ نـــاو گۆڕەکـــەت بتنێـــرم و تـــا گۆڕســـتان لەگەڵـــت بـــم».

پاشـا لـە وەڵامـی ئـەو ژنانـەی، خەمبارییەکـی تونـد دایگـرت. لـە نـاکاودا دەنگێـک هـات و وتـی: «مـن دەبمـە هاوڕێـی گـۆڕت، بـۆ هەرکـوێ بڕۆیـت، هاوەڵیـت دەکـەم». پاشـا کـە سـەری هەڵبـڕی، بینـی ژنـی یەکەمیەتـی، ئـەو، بەهـۆی پشـتگوێخرانیەوە لـە لایـەن پاشـاوە؛ زۆر لاواز بووبـوو، هـەروەک بڵێیـت تووشـی بێخۆراکـی بووبێت.

پاشـا لـەوەی کـە لـە ژیانیـدا بـە خراپـی مامەڵـەی لەگەڵـدا کـردووە؛ هەسـتی بـە شـەرمەزاری کـرد و وتـی: «ئـاخ! خـۆزگا هـەر

Scanned with CamScanner

لـە سـەرەتاوە زیاتـر لەوانـی تـر گرنگیـم بـە تـۆ بدایـە، ئەگـەر کات بگەڕێتــەوە دواوە، گرنگــی زیاتــر بــە تــۆ دەدەم».

لـە ڕاسـتیدا، ئێمـە هەموومـان لـە ژیانمانـدا، یەکـی چـوار ژنمـان هەیـە.

* ژنـی چـوارەم: جەسـتەمانە. جـا هەرچەنـد بـۆ جوانکردنـی، کات و وزە بەکاربهێنیـن، بـەڵام کاتێـک دەمریـن، هـەر بەجێمـان دەهێڵێـت.

* ژنـی سـێیەم: موڵـک و پلـە و سـامانمانە. کاتێـک کـە دەمریـن، هەمــووی بــۆ کەســانی تــر دەڕوات.

* ژنــی دووەم: خێــزان و هاوڕێیانمانـــن. هەرچەنـــدە کاتێــک کـــە زیندووبوویــن هاوســۆزمان و نزیکمــان بــوون، نزیکتریــن شــوێن کــە بتوانــن لەگەڵمــان بێــن، تــا ســەر گۆڕەکانمانــە.

* ژنـی یەکـەم: ڕۆحمانـە. زۆربـەی کات، پشـتگوێخراوە؛ لەبـەر ئـەوەی شــوێنی ئارەزووەکانمــان، ســامانەکەمان وهاوڕێکانمــان دەکەویــن. لــە کاتێکـدا کـە ڕۆحمـان، تەنیـا شـتە کـە لـە گـۆڕدا لەگەڵمانـدا دەبێـت.

تــۆش ســـەیرکە، ئەگـــەر ڕۆحەکـــەت: خـــۆی لـــە کارەکتـــەری مرۆڤێکـدا ببینێتــەوە. دەبێـت شـێوە و شـکڵی چـۆن بێـت؟ بێـزراو و لاواز و ئیهمالکــراو؟ یاخــود بەهێــز و ڕاهێنــراو و چاودێریکــراو؟

(ئەم چیرۆکە لە ئیمەیڵێکی ئینگلیزییەوە وەرگیراوە).

Scanned with CamScanner

بۆ خودا

خودایـە.. پـەروەردگارا! ئیلاهـی.. دروسـتکارم.. ئـەی گـەورەم.. پـاک و بێگـەردی بـۆ ئـەو هەمـوو ئارامگرییـەت.. بـۆ ئـەو سـۆز و میهرەبانییـەت... بۆ ئـەو هەمـوو ڕێـزداری و بەخشـندەییەت. پـاک و بێگـەردی بـۆ تـۆ کـە بێجگـە لـە تـۆ، هیـچ خودایـەک بوونـی نییـە... جگـە لـە تـۆ، کەسـم نییـە لێـی بپاڕێمـەوە.. تـکای لێبکـەم. تـۆ گەورەمیـت.. هیـچ پەناگەیەکـم نییـە، لای تـۆ نەبێـت. ئـەی بیسـەری هەمـوو سـکاڵایەک!

درووود و سـەلام ببارێـت بەسـەر باشـترین دروسـتکراوەکانی خـودا کـە خۆشەویسـت و پێشـەوامان موحەممـەدی پێغەمبـەرە (د.خ)، هەروەهـا درود لەسـەر خێـزان و هاوەڵانـی و نەوەکانـی و خێزانەکانـی تـا ڕۆژی دوایـی.

پەروەردگارا!

پـاک و بێگـەردی بـۆ تـۆ کـە پێـش ئـەوەی بنووسـم، دەزانیـت چـی دەنووسـم.

پێـش ئـەوەی بڵێـم، دەزانیـت دەمەوێـت چیـی بڵێـم. پێـش ئـەوەی نیـازم دەربـڕم، دەزانیـت نیـازم چییـە.

پێش ئەوەی سکاڵا بکەم، دەزانیت چ سکاڵایەک دەکەم.

Scanned with CamScanner

پێش ئەوەی داوا بکەم، دەزانیت چیم پێویستە.

پێش ئەوەی بپارێمەوە، دەزانیت چ نزایەک دەکەم. بێگومان -ئەی پاک و بێگەرد- تۆ بەرێزیت.

دەزانم لە پەرستندا کەمتەرخەمم؛ بە هۆی لاوازی ئیمانمەوە، کەم شەرمیمەوە، سپڵەییمەوە، بێدەسەلاتیمەوە بەرانبەر بە ئارەزووەکانم، کەم خۆشویستنی تۆوە، گوناهەکانی پێشترمەوە بووە کە هەریەکێکیان گوناهی تر بە دوای خۆیدا رادەکێشێت، بەهۆی هەندێک شتەوە بووە کە من نازانم و تۆ لێیان ئاگاداریت.

بەلام دەزانم تۆ؛ بەرێز و بەخشندەیت، هیچ کەس ڕەدناکەیتەوە، ئەگەر داوات لێبکات.

دەزانم تۆ؛ دانا و کاربەجێیت، ئەگەر ویستت لەسەری بێت، لە هەر کات، سات و جێگایەکدا بێت، وەلامی نزاکان دەدەیتەوە.

دەی تۆ کە خودای تاک و بێهاوتایت، لێت دەپارێمەوە!

هانات بۆ دێنم!

بۆت بەچۆکدا دێم!

بۆت ملکەچ و زەلیلم!

لێت دەلالێمەوە!

لێت نزیک دەکەومەوە و دەتپەرستم. بە نزاوە دەستم بەرزدەکەمەوە و داوات لێدەکەم لە خۆشویستنتدا کۆمەکیم بکەیت!

داوات لێدەکەم، ئێستا کە لە نێو ئارەزووەکانی دونیادا تێداماوم، خۆشەویستی خۆت و خۆشەویستی پێغەمبەرەکەت، بخەیتە پێش خۆم!

داوات لێدەکەم، ڕێگای خۆشەویستی خۆت و خۆشەویستی پێغەمبەرەکەتم بۆ ڕووناک بکەیتەوە.

Scanned with CamScanner

داواکارم کۆمەکیم بکەیت؛ تا بەسەر دەروونمدا سەربکەوم و بمکەیتە ئەهلی ئاخیرەت. بمکەیتە ناو بەندە تایبەتەکان، راستگۆیان و پیاوچاکانەوە!

داواکارم، هیوام پێببەخشیت و لە بێهیوایی بمپارێزیت!

پەروەردگارا!

زۆر کتێبم خوێندەوە؛ تاوەکو لە تۆ نزیک ببمەوە.

دەزانم ئەوە هیچ نییە تەنیا دەستگرتنە بە هۆکارەکانەوە، وەک خۆت فەرمانت پێکردووین.

بۆیە لە سەرەتا و کۆتاییدا، هەموو شتێک و هەموو فەرمانێک هەر بۆ تۆ دەگەڕێتەوە. ئەگەر بفەرموویت ببە، دەبێت. بە تەواوی پەنات پێ دەگرم!

ئەی پەروەردگارا لەو هەموو گوناهانەی تێیاندا ژیاوم، ڕەحمم پێ بکەیت!

خودایە بمکەرە بەندەی خۆت!

بە تەواوی مانا، بە هەموو واتایەک کە لە وشەی بەندایەتیدا هەیە، بمکەرە بەندەی خۆت! لە کاتی خۆشی، ناخۆشیدا و لە هەموو کات، شوێن و حاڵەتێکدا بمکەرە بەندەی خۆت. بمکەرە بەندەت؛ لەبەر ئەوەی تۆ خالقی منیت، شایەنی ئەوەی کە بەندایەتیت بۆ بکرێت. بمکەرە بەندەت، بە هەموو ملکەچییەک کە بۆ تۆ بێت؛ چونکە ملکەچی بۆ تۆیە، ئەی خاوەنی هێز و عیززەت! بە هەموو جەستەم، گیانم، بە تەواویی دڵم و عەقڵمەوە بەندەتم. خودایە، تۆش دڵم، گیانم، هزرم، عەقڵم، هەناسەم و دەروونم پڕ لە خۆشەویستی خۆت بکە!.. هیچ خودایەک نییە جگە لە تۆ، ئەی پەروەردگارم!

خۆشەویستی دونیا

یاسا سەرەکییەکانی بوزایەتی دەڵێت:

١- ژیان سەختییە.

٢- ئـەو سـەختییانە؛ هۆکارەکـەی پەیوەسـتبوونی دڵ بـە دونیـا و ئارەزووەکانیەوەیەتـی.

٣- بـۆ کۆتاییهێنـان بـەو سـەختییانە، پێویسـتە ئـەو پەیوەسـتبوونەی دڵ بـە دونیـاوە، لەناوبەریـن.

٤- بـۆ لەناوبردنـی ئـەو پەیوەسـتبوونەی دڵیـش بـە دونیـاوە، چەنـد کارێـک پێویسـتە:

یەکـەم: تێگەیشـتنی دروسـت دەربـارەی حەقیقەتـی دونیـاو لـە ناوچوونـی.

دووەم: باش مامەڵەکردن لەگەڵ بیرکردنەوەکاندا.

سێیەم: باش مامەڵەکردن لەگەڵ زماندا.

چوارەم: باش مامەڵەکردن لەگەڵ کردەوەکاندا.

پێنجەم: تێرامان و گۆشەگیری.

زانایانـی ئیسـلام، سـێ خراپـەی وابەسـتەبوونی دڵـی مرۆڤیـان بـە دونیـاوە باسـکردووە:

١- سەقاڵبوونی بەردەوام و بەتاڵ نەبوونی.

Scanned with CamScanner

٢- خەمێک کە هەرگیز ناڕوات.
٣- ڕازی نەبوونێک کە هەرگیز ناڕوات.

پێغەمبەر(د.خ) دەفەرموویت: «هیچ شتێک ناخی نەوەی ئادەم تێر ناکات، جگە لە خۆڵ».

کە وابوو، واز لە دونیا بهێنین و پشتی تێبکەین؟ نا هەرگیز، بە پێچەوانەوە داوامان لێکراوە، لە هەموو ئەو بوارانەدا کە گونجاون داهێنانی تێدابکەین، لەم دونیایەدا سەرکەوتن بە دەستبهێنین، بەڵام ئەوە هەمووی بە نیازی دواڕۆژە تا بنیاد بنرێت. با نان بخۆین؛ بە نیازی ئەوەی سوپاسی خودا لەسەر بەخششەکانی بکەین. با کە خەوتین، بە یازی ئەوە بێت کە پشوویک بە جەستەمان بدەین؛ بۆ ئەوەی بۆ دواڕۆژ بەرگەی پەرستشەکان بگرێت. با کار بۆ ئاوەدانکردنەوەی زەوی بکەین کە خودای گەورە ئیمەی بە جێنشین تێداکردووە؛ تا بنیادی بنێین؛ بە مەبەستی هاوکاریکردنی یەکتری و چاکەکردن. با هاوسەرگیری بکەین؛ بە نیاز و مەبەستی داوێنپارێزی حەڵاڵ. با لەگەڵ هاوڕێکانمان کۆببینەوە و قسەی خۆش بکەین؛ بە مەبەست و ئامانجی برایەتی لە پێناوی خودادا. نهێنییەکە لە نیاز و نییەتدایە، نییەتیش جێگاکەی دڵە. کاتێک دوو گەنج بۆ قوتابخانە دەچن، هەردوکیان کۆشش دەکەن و دەخوێنن، بەڵام یەکێکیان لەبەر دونیا ئەم کارە دەکات، دووەمیان هەم لە پێناوی دونیا و هەم قیامەتیش ئەم کارە دەکات. ئەم دوانە جیاوازییان زۆرە، هەرچەندە بە ڕووکەش، هەردوکیان یەک کار دەکەن. جارێکی تریش نهێنییەکە، هەمووی لە دڵدایە.

لەبەر ئەوەیە زانایان وتیویانە: «دنیا نەویستی(زهد)، ئەوە

نییەکە پشت لە دونیا بکەیت، بەڵکو زوهدی حەقیقی ئەوەیە، بێ ئەوەی دڵت پێوەی وابەست بێت، دونیات هەبێت». لە نزای یەکێک لە پیاوچاکاندا هاتووە: «خودایەگیان! دونیا بخەیتە نێو دەستم، نەیخەیتە ناو دڵمەوە".

ڕاهێنانی کردەیی: هەوڵ بدە، هەر کردەوەیەک کە ئەم هەفتەیە دەیکەیت، بە دواڕۆژ و خودای گەورەوە پەیوەستی بکەرەوە. هەر کردەوەیەک بێت، بە سوودێکی قیامەتییەوە ببەستەرەوە، بۆ نموونە: ڕۆیشتنت بۆ تاقیکردنەوەکان، بە تاقیکردنەوەی ڕۆژیی دوایی لەبەردەم خودادا پەیوەستی بکە. خوێندنەکە بە و وتەیەی پێغەمبەرەوە (د.خ) کە دەفەرموویت: «خودای گەورە، کردەوەیەکی خۆشدەوێت کە بەندەکەی بە جوانترین شێوە ئەنجامی دەدات»، گرێ بدە. یان کڕینی ئۆتۆمبێلێکی نوێ، بەو ئایەتەی کە خودای گەورە دەفەرموویت: (وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ) واتە: (تۆ- ئەی موحەممەد(د.خ)-، دەربارەی بەخششەکانی خودا بە سەرتەوە، بدوێ)، ببەستەرەوە. خوشکی موسوڵمان، کڕینی پۆشاکەکەت بەو وتەی پێغەمبەرەوە کە دەفەرموویت: «(خودای گەورە جوانە و جوانیشی خۆشدەوێت»، گرێبدە. هەروەها بە هەمان شێوە.

با ببینە ئەو کەسانەی کە (عەمر خالد) دەڵێت: «بازرگانی نیازەکان بین»!

کوێر کێیە؟

لــەو کاتــەوەی کــە لــە دایــک بــووە، بــۆ مــاوەی (٣٠) ســاڵ، ژیانــی لــە نابیناییــدا گوزەرانــدووە. لەگــەڵ بــەرەو پێشــچوونی کەرتــی تەندروســتیدا، هەلــی ئــەوەی بــۆ هەڵکــەوت کــە نەشــتەرگەری چاوەکانــی بــکات. دوای ئــەوەی بــۆ نەخۆشــخانە چــوو و نەشــتەرگەری بــۆ کــرا، کاتێــک کــە پزیشــکەکە برینپێچەکــەی لەســەر چــاوی لابــرد، چاوەکانــی کــردەوە؛ بــۆ ئــەوەی بــۆ یەکەمجــار لــە ژیانیــدا، ڕۆشــنایی ببینێــت! بەڕاســتی ئــەوە ڕووداوێکــە، لــە هەمــوو دونیــادا چەنــد جارێکــی کــەم نەبێــت، ڕوونادات (ئــەوەی بــە نابینایــی لەدایــک ببێــت، دواتــر ڕۆشــنایی بــۆ چاوەکانــت بگەڕێتــەوە).

کاردانەوەکــەی بــۆی جەرگبــڕ بــوو. ئــەو کات نەیتوانــی کــە جیــاوازی لــە نێــوان ئــەو شــتانەدا بــکات کــە بینیبوونــی؛ لەبــەر ئــەوەی هەمــوو ژیانــی، لەوەتــەی لەدایکبــووە، شــتەکان لــە ڕێــگای دەســتلێدانەوە دەناســێتەوە. ئــەو لــە ڕێگــەی دەســتلێدانەوە نەبێــت، نازانێــت کــە ســێو چۆنــە. لــە مانــای ڕەنگــەکان تێنــاگات، تەنانــە لــە شــێوە و ڕووخســاری مرۆڤیــش تێنــاگات، بــە شــێوەیەک کــە تەنانــەت ناتوانێــت لــە دوور و نزیکیــی شــتەکان تێبــگات. تەمانــە

Scanned with CamScanner

هەموویـــان شـــتگەلێکن، ناگونجێـــت لێیـــان تێبگەیـــت و ڕاڤەیـــان بکەیـت. لـە ڕێگـەی بینینـەوە نەبێت. بـە درێژایـی ژیانـی، عەقڵـی پەیوەسـتبووە بـە هەسـتی دەسـتلێدانەوە. هیـچ پەیوەندییـەک لـە نێـوان چـاوی و عەقڵیـدا بوونـی نەبـووە. چەنـد هەفتەیەکـی دوای نەشتەرگەرییەکەشـی، هـەر وەک نابینایـەک بەڕێدەکـرد. ئـەو دەیبینـی، بـەڵام لـەو شـتانە تێنەدەگەیشـت کـە دەیبینیـن. پاشـان، وردە وردە فێـری ناسـینی شـتەکان دەبـوو. سـێو دەبینێـت، نایناسـێت. پاشـان دەسـتی لێـدەدات، دەیناسـێتەوە، ئەوجـا پەیوەنـدی نێـوان چـاوی و ئـەو شـتەی کـە دەسـتی لێـداوە، دروسـت دەکات. دواجـار عەقڵـی لـە شـتەکە حاڵـی دەبێـت. چەنـد مانگێـک بـەم شـێوەیە تێپـەڕی. چونکـە ئـەو ڕانەهاتبـوو لەسـەر تێڕوانینـەکان، ئیتـر تێبینـی کۆمەڵێـک شـتی دەکـرد کـە کەسـی ئاسـایی، تێبینـی وای نەدەکـرد. دواتـر وای لێهـات کـە گوزارشـتەکانی دەم و چـاوی بـە ئاسـایی دەناسـینەوە. وای لێهـات کـە تێبینـی گوزارشـتی دووڕووی، شـڵەژان و کۆمەڵێـک شـتی تـری دەکـرد کـە مرۆڤـی ئاسـایی هەسـتی پێنەدەکرد(مەگـەر کەسـێک کـە شـارەزایی هەبێـت). لێـرەوە لـە مانـای ڕوومەتناسـی تێگەیشـت. ڕوومەتناسـی بریتییـە لـە: توانـای تێبینیکردنـی گوزارشـتەکانی دەموچـاو کـە بەهۆیـەوە، کۆمەڵێـک شـت دەبینێـت کـە کەسـی تـر ئـەوە نابینێـت. هەندێـک لـە پێشـینان، کاتێـک کەسـێک بهاتایەتـە لایـان، ئەگـەر گوناهێکـی کردبایـە، ئـەوا شـوێنەواری ئـەو گوناهەیـان بـە ڕوویـەوە هەسـت پێکـردووە.

بـا بـۆ لای هاوڕێکەمـان بگەڕێینـەوە کـە ئێسـتا دەتوانێـت چێـژ

لە هەموو ئەو شتانە ببات کە مرۆڤی ئاسایی، هیچ نرخێکیان بۆ دانانێت. لە هەڵهاتن و ئاوابوونی خۆر، لە وێنەی منداڵێکی بێگەرد کاتێک دەگری و لە هەموو باڵندەیەک کە بە ئاسماندا دەفڕێت، چێژ دەبینێت.

دوای چەند مانگێک، ڕووداوێکی سەیر ڕوویدا، ئەوەبوو حاڵەتێکی تارمایی کتوپڕ، بەسەرچاوەکانیدا دەهات. چەند چرکەیەک بەردەوامدەبوو دوایی نەدەما. ئەم حاڵەتە، چەند جارێک دووبارە بوویەوە و ورد وردە ڕووی لە زیادبوون دەرکرد؛ بۆیە چویەوە بۆ لای پزیشکەکەی، چەند پشکنینێکیان بۆ کرد و پێیان وت: «داوای لێبوردن دەکەین، کێشەی چاوت دووبارە سەری هەڵداوەتەوە؛ بۆیە دوای چەند ڕۆژێکی تر، چاوەکانت لەدەست دەدەیتەوە»! دوای ئەوەی چەند مانگێک بە چاوەکانی خۆی ئاشنایە و بینایی بۆ گەڕاوەتەوە؛ هەستێکی زۆر نامۆ، ئەو پیاوەی داگرت. هەرواش دەرچوو، بە تەواوی حاڵەتی چاوی خراپتر بوو، چەند ڕۆژێک تێنەپەڕی و جارێکی تر، چاوەکانی لەدەستدا.

ئەو پیاوە، بەم جۆرە باسی ئەو ئەزموونەی خۆی دەکات و دەڵێت: «کوێر، ئەو کەسە نییە کە نابینایە، بەڵکو کوێر، ئەو کەسەیە کە هەست بە بەخششی بینین ناکات و لێی وردنابێتەوە. چەندین کەس هەن، بە چاوەکانیان دەبینن، بەڵام دڵەکانیان کوێرە و هیچ نابینێت. هەروەها چەندین نابینا هەن کە بە دڵەکانیان دەبینن».

ئەوە، پوختەی ئەو فەرموودەیەی خودای گەورەیە کە

دەفەرموویــت: (فَإِنَّهَــا لَا تَعْــمَى الْأَبْصَــارُ وَلَكِــن تَعْــمَى الْقُلُــوبُ الَّــتِي فِي الصُّــدُورِ)

بەراســتی، بینیــن، لــە گەورەتریــن بەخششــەکانی خــودای پــەروەردگارە. بــا ئێمــەش، ڕۆژانــە لــە ســوجدەکانماندا، سوپاســگوزاریی خۆمانــی لەســەر دەرببڕیــن.

ئــەم چیرۆکــە لــە فلیمــی (یەکــەم بینیــن At First Sight) ەوە وەرگیــراوە. بەراســت،، فیلمێکــی ناوازەیــە و لــە ڕووداوێکــی ڕاســتەقینەوە وەرگیــراوە کــە لــە ئەمریــکادا ڕوویــداوە.

نهێنی له خۆشهویستیدایه

موستەفا مەحموود دەڵێت: «خەڵکی، وا لە ئایین تێگەیشتوون کە بریتییە لە کۆمەڵێک فەرمان، قەدەغەکردن، ڕیزێک لە سزا، سنوور و دیاریکردنی حەرام و حەڵاڵ. لەکاتێکدا، ئەمانە هەموویان لە کاروبارەکانی دونیان. بەڵام ئایین، شتێکی قووڵتر و لەوە گشتگیرترە. ئەو خۆشەویستییەیە کە پێیەوە، هاتووینەتە دونیا. تینوێتی ڕۆحییە بۆ ئەو سەرچاوەی کە لێوەی هەڵقوڵاوین. جا خۆشەویستی ترۆپکی بابەتەکەیە، ئەگەر ئەو خۆشەویستییە نەبێت، هەموو پەرستش و گوێڕایەڵییەکان ناتوانن کەسێکی ئاییندار و موسوڵمان دروست بکەن». ئیبن ئەلعەرەبی دەڵێت: «هیچ لە ئایین حاڵی نەبوویت و حاڵی نابیت، تا ئەو کاتەی هەموو دروستکراوەکانت خۆش نەوێت؛ چونکە هەموویان خودا دروستیکردوون».

دەڵێم: جیاوازییەکی زۆر گەورە هەیە لەوەی کە خودا، لەبەر ئەوەی لێی دەترسیت، بیپەرستیت و بە (ناچاری) ئەوە بکەیت، لەگەڵ ئەوەی لە پێناو ئەوەی کە خۆشتدەوێت بیپەرستیت. ئەگەر تۆ بەڕاستی خودات خۆشدەوێت؛ ئەوا پێویستە ئەو خۆشەویستییە لە ئاکارت، ڕۆیشتنت، قسەکردنت و هەڵسوکەوتتدا دەربکەوێت. ئەگەر نا، ئەوە خۆشویستنێکی وەهمی و فریودەرە.

Scanned with CamScanner

ئەم نزایەتان بە دیاری پێشکەکەش دەکەم؛ تاوەکو ببێتە هۆی رووانددنی خۆشەویستی لەناو دلەکانتاندا کە ئەویش نزایەکە، کاریگەرییەکی بەهێزی هەیە و ئەزموون کراوە. تۆش هەموو رۆژێک سووربە لە سەر وتنەوەی:

(پەروەردگارا! من داوای خۆشەویستیت لێدەکەم. داوای خۆشەویستی ئەو کەسانەت لێدەکەم کە خۆشتدەوێن. پەروەردگارا! داوای خۆشەویستی کردەوەیەکت لێدەکەم کە لە خۆشویستنی تۆ نزیکم بکاتەوە. پەروەردگارا ئەوەی پێت بەخشیووم و خۆشم دەوێت، بیکەیتە هێزێک بۆم؛ بۆ ئەو شتەی کە تۆ خۆشتدەوێت. هەرشتێکت لە من گرتووەتەوە کە خۆشم بوێت؛ بیکەیتە شتێک کە تۆ خۆشتبوێت. خودایە! خۆشەویستیت لە لام، لە ئاوی سارد لە کاتی تینوێتیدا، لە نەفسی خۆم کە لە نێو جەستەمدایە، خۆشەویستتر بکەیت. خودایە! خۆشەویستی خۆت، فریشتەکانت، پێغەمبەرەکانت و پیاوچاکانم پێببەخشە! خودایە! دڵم بە خۆشەویستی خۆت ئاوەدان بکەرەوە، بەو جۆرەی لێبکە کە تۆ خۆشت دەوێت. خودایە! وام لێبکەیت بە تەواوی دڵم، تۆم خۆشبوێت. وام لێبکەیت بە کارەکانم رازیت بکەم. خودایە! وام لێبکە، هەموو خۆشەویستیم بۆ تۆ بێت و هەموو هەوڵدانێکم لە پێناو ڕەزامەندی تۆدا بێت).

پێغەمبەر (د.خ) دەفەرمووێت: «ئەگەر یەکێک لە ئێوە، برایەکی خۆشویست، با پێی بڵێت کە خۆشیدەوێت». دەی با ئێمەش هەر ئەمڕۆ، پەیوەندی بە براکانمانەوە بکەین و پێیان بڵێین: خۆشمان دەوێن، بە بێ هیچ ئیحراجییەک وا بڵێین؛ چونکە پێغەمبەر (د.خ) سەرمەشقی هەموومانە.

کاتژمێرێك لە تەنیشت خۆشەویستەوە

بروانــە.. ئەگــەر هەلێکــت بــۆ بگونجێــت و بتوانیــت بــۆ مــاوەی کاتژمێرێــک لەگــەڵ پێغەمبــەردا بیــت، باســی چــی بــۆ دەکەیــت و چــی پێدەڵێیــت؟

پێی دەڵێم:

ببــورە ئــەی پێغەمبــەری خــودا! چونکــە نەمتوانیــوە کارەکتەرێکــی باشــی ئایینەکــەت بــم و وەک پێویســت فەرمایشــتەکانت بەجێبهێنــم. بمبــورە لــەو بــێ قەدرییــەی بەرانبــەر بــەو هەمــوو ماندووبــوون، نارەحەتــی و تێکۆشــانەی چەشــتت تــا ئایینمــان پێبگەیەنیــت، ئایینێــک لەســەر ســینییەکی ئاڵتوونــی هاتۆتــە بەردەســتمان و قــەدری نازانیــن. بمبــورە! وەڵــڵا قــەدری تۆمــان نــەداوە؛ بــەو جــۆرەی کــە شــایەنی تۆیــە. ئــەو خۆشەویســتییەمان بــۆت نەبــووە کــە شــایەنی خۆشویســتنی تــۆ بێــت.

ڕزگارم بکــە ئــەی پێغەمبــەری خــودا! کەســێک هاتــە لات کــە زینــا و داوێــن پیســی خۆشدەویســت، دەســتی شــەریفت بەســەر ســنگیدا هێنــا و لــەو تاوانــە ڕزگارت کــرد. دەی کــێ هەیــە، دەســت بەســەر ســنگی منــدا بهێنێــت؛ تــا لــە پیســی تــاوان پاکــی بکاتــەوە؟

دەڵێم:

Scanned with CamScanner

سوپاس بۆ ئەو خودایەی، بەخششی ئەوەی پێدام کە بتبینم و لەخزمەتتدابم. سوپاس بۆ ئەو خودایەی، ئەم کاتژمێرەی پێبەخشیم کە خۆشترین کاتە. سوپاس بۆ خودا لەوەی کە تۆی کردۆتە پێغەمبەر و پێشەوا و خۆشەویستمان.

ئەی هاوار، تۆ چەند پەیامبەرێکی خۆشەویست و شیرینیت! ئەی هاوار، چ پێغەمبەرێکی کە لە هەموو مرۆڤ گەورەتریت! دەڵێم:

تزام بۆ بکەیت، ئەی پێغەمبەری خودا؛ تا خۆشەویستی خودا و تۆم لە خۆشویستنی خۆم، ئارەزووەکانم، هەموو دونیا و ئەوەی کە لە دونیاشدایە، لە لا گەورەتر و بەرێزتر بێت.

Scanned with CamScanner

نهێنی بەردوامیی بەخشش

دڵخۆشبوون بە بەخششەکان لای مرۆڤ، سێ پلەی هەیە:

١- دڵخۆشبوونێک بەوەی سوود لە بەخشش بۆ خۆی و ئارەزووەکانی وەردەگرێت.

٢- دڵخۆشبوونێک بەوەی، ئەو بەخششە بەڵگەیە لەسەر چاودێری خودایی کە ئەو بەخششەی پێبەخشیوە.

٣- دڵخۆشبوون بەوەی، ئەو بەخششە هۆکار و ڕێگایەکە بۆ نزیکبوونەوە و پەرستشکردنی خودای گەورە.

پلەی یەکەمیان، هیچ سوپاسگوزارییەکی تێدانییە؛ چونکە بە بەخششەکە خۆشحاڵە، نەوەک بە بەخشندەی بەخششەکە (کە خودا)یە. دووەمیان، بەشێک لە سوپاسگوزاری تێدایە، بەڵام بە لاوازی. سێیەمیان، بریتییە لە سوپاسگوزاری تەواو. ئەو کاتەی کە بەندەکە دڵخۆشە، نەک لەبەر بەخششەکە، بەڵکو لەبەر ئەوەی هۆکارێکە بۆ لە خودا نزیکبوونەوە. نیشانەی ئەوەش، ئەوەیە کە بە هیچ بەخششێک دڵ خۆش نابێت کە لە خودای غافڵ بکات، بەڵکو بەوانە دڵتەنگ و نارەحەت دەبێت.

ئەو قسەیەی پێشتر، لە داهێنانە ناوازەکانی پێشەوا غەزالییە لە کتێبی (الأربعين في اصول الدين)ەوە بە دەستکارییەوە، وەرگیراوە.

Scanned with CamScanner

سوپاس بۆ خودا، تۆ کە لە و پەڕی باشی و تەندروستدایت، لووتکەی سوپاسگوزاری ئەوەیە بەو بەخششە دڵخۆشی دەربڕیت؛ لەبەر ئەوەی بەو هۆیەوە دەتوانیت بە پێوە نوێژ بکەیت، یارمەتی خەڵک بدەیت، ئیش بکەیت و زەوی خودا ئاوەدان بکەیتەوە. ئەوە، ئەو دڵخۆشییەیە کە پاداشتی لەسەر وەردەگریت.

ئەی کچی بەڕێز! کە خودای گەورە ڕووخسارێکی جوانی پێبەخشیویت، لوتکەی سوپاسگوزاری ئەوەیە، شادمانی دەربڕیت؛ لەبەر ئەوەی خودای پەروەردگار دەسەڵاتی جوانیی بەدیهێنانی لە ڕووخساری تۆدا کێشاوە. تۆ بەڵگەیەکی خوداییت لە داهێنانەکان و گەورەیی دروستکراوەکانی. لووتکەی سوپاسگوزاری تۆ، ئەوەیە بچیت ئەو ڕووخسارە جوانەت، بۆ گەنجێکی موسوڵمان بەکاربهێنیت؛ تا لە حەرام بیپارێزیت و ببیتە هاوسەرێکی جوان، نەرم و نیان. لێرەوە تۆ دەتوانیت هاوکار بیت بۆ دورخستنەوەی تاوان و پارێزگاری پیاوان. بەڵام لوتکەی سەرکێشی و عینادی ئەو کاتە دروست دەبێت، ئەو جوانییەی خۆت بۆ ئەوە بەکاربهێنیت؛ تا گەنجان تووشی گوناهـ ببن و لە ئایینی خودا دووربکەونەوە.

سوپاسگوزاری، تەنیا وتنی وشەی (الحمدلله) نییە. هەرچەندە ئەوەش شتێکی باشە، بەڵام ئەوە لووتکەکەی نییە، بەڵکو لووتکەی سوپاسگوزاری، کارکردنە.

لە نهێنییەکانی سوپاسگوزاری ئەوەیە کە کلیلی زیادبوونە، ئەمەش یاسایەکی نەبەدییە تا ڕۆژی دوایی؛ چونکە لە قورئاندا هەیە کە خودای گەورە دەفەرموویت: ﴿لَئِن شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ﴾.

نوێژی چێشتەنگاو، بۆ بەخشینی تەندروستی باش، سوپاسگوزارییەکی کردەییە و کلیلێکە بۆ بەردەوامیی تەندروستی باش.

Scanned with CamScanner

چاکەکردن لەگەڵ دایک و باوکدا، سوپاسگوزارییەکی کردەییە بۆ بەخششی بوون و دروست بوون و کلیلێکە بۆ تەمەن درێژبوون.

هەموو کردەوەیەکی چاک، سوپاسگوزارییەکی کردەییە لە بەرانبەر ماڵ و ساماندا، ئەویش کلیلە بۆ بەردەوامی دەوڵەمەندی.

Scanned with CamScanner

له هەر باخێک گوڵێك

-(هـۆکاری سـەرەکی تووڕەبوونـی پـەروەردگار، ئەوەیـە کـە تـۆ بتەوێـت کاروبـارەکان بـە ویسـتی تـۆ بەڕێـوە بچـن، نـەک بـە ویسـتی پـەروەردگار)! چارەسـەی ئـەم تووڕەبوونـەش ئەوەیـە، کاتێـک ڕووداوێک لـە کەسـێک ڕوودەدات، یـان دەکەویتـە نـاو دۆخێکـووە کـە بـە دڵـی تـۆ نییـە، خێـرا بیـر لـەوە بکـەرەوە کـە ئەمـە بـە ویسـت و دانایـی پـەروەردگار ڕوویـداوە. ئـەو هـۆکارەش وادەکات؛ شـتێکی ئاسـایی بێـت بـە لاتـەوە. ئـەم کارەش وادەکات کـە چارەسـەری بنەڕەتـی تووڕەبـوون بێتـە دی. ئەویـش بـە پشـت بەسـتن بـە پـەروەدرگارە. بڕوابوونـی تـەواو بـەوەی کـە هەرچـی ڕوودەدات لای خوداوەیـە، هیـچ گومانـی تێـدا نییـە کـە ئەویـش داناتریـن فەرمانڕەوایـە.

- (هیـچ بەندەیـەک ئیمانـی تـەواو نابێـت تـا بـە تـەواوی واز لـە چەلەحانـێ نەهێنێـت، ئەگەرچـی لەسـەر حەقیـش بێـت. لەسـەری پێویسـتە کـە هەرچـی وتـەی ڕەوا هەیـە، بـڕوای پێبهێنێـت. ئەوەشـی کـە ناڕەوایـە، بێدەنـگ لێـی بێـت، مەگـەر باسـکردنی سـوودێکی ئایینـی هەبێـت). ئـای ئەمـڕۆ چەنـد پێویسـتمان بـەم یاسـایە هەیـە! شـایەتەکە لـە باسـکردنی ئـەم وتـە جوانـەدا ئەمەیـە (ئەگەرچی لەسـەر حەقیـش بێـت)، ئـەوا پێویسـتە واز لـە چەلەحانـێ بهێنیـت و تـەواوی

Scanned with CamScanner

نەکەیت، بە بەرانبەرەکەت نارەوابێت، ئەمە بەهای ئیمانیی مرۆڤە.
- (ئەو بیر و ڕزانەی کە بە مێشکتدا دێت، ئەوە هۆکاری هەموو هەست و هۆشێکە). هیچ هەستێک سوودی بۆت نییە، مەگەر هەندێک ڕاز بێت بە ئەندێشەتدا و ئەو هەستەت بۆ دروست بکات. پێویستە لە سەرت، ئەگەر تۆ کۆنترۆڵی ئەندێشەکانت بکەیت، ڕاستەوخۆ هەستەکانت کۆنترۆڵ دەبن.
- خودای پەروەردگار دەفەرموویت: (ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ لَمْ يَكُ مُغَيِّرًا نِّعْمَةً أَنْعَمَهَا عَلَىٰ قَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنفُسِهِمْ ۙ وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ). ئەمە سوننەتێکی گەردوونییە تا ڕۆژی دوایی. ئەم بەخششەش لەسەرمان لا ناچێت؛ مەگەر خۆمان بمانەوێت کە گۆڕانکاری بکەین و خۆمان کوفرانەی بەخششەکانی بکەین و بە خراپ بە کاری بهێنین. ئەم وتەیە بە بیری خەڵکی دەهێنمەوە، ئێمە وڵاتێکین، خودا سامانی ژێر زەوی و سەر زەوی بێشوماری بۆ ناردوی. هیچ بە دووری مەبینە کە ئەو بەخششە بە شەو و ڕۆژێک لەسەرمان بڕوات و نەمێنێت. کارەکە بە دەستی خۆمانە، یان دەبێت سوپاسگوزاربین و ئەوکات بەردەوام دەبێت، یان پەنا بە خودا نەزانین بەکاری بهێنین و ئەوکات نەمێنێت. خودای پەروەردگار، توانای هەموو کارێکی هەیە.

Scanned with CamScanner

لە ناوەڕاستی ئەم ئاپۆرەیەدا

خودایە! من... من، هیچ کەسێک ئاگاتە ئاستی خۆشەویست کە دەفەرموویت: «ئوممەتەکەم، ئوممەتەکەم». خۆشەویستمان پەیامبەری خودا! تەنانەت لە ناوەڕاستی ناهەموارترین ناخۆشییەکانی قیامەتدا دەفەرموویت: «ئوممەتەکەم، ئوممەتەکەم». گیان بە ساقەت بێت، ئەی خۆشەویستمان پەیامبەری خودا (د.خ). هەرگیز بۆ ساتێکیش بێت، بۆ خۆت نەژیاویت. بمبورە ئەگەر تۆ و ئوممەتەکەتم بێ هیوا کردووە. لە ناخی دڵمەوە، هەموو هیوا و ئومێدێکم ئەوەیە، لە ڕۆژی قیامەتدا بەو هەموو کەم و کورتی و لاوازییەمەوە، لە من ڕازی بیت، لە پاش ئەو هەموو دواکەوتن و لاوازییە هێشتا تۆ ڕووم لێ وەرنەگێڕیت. تۆ میهرەبانترین کەسی کە دروستکرابێت. میهرەبانترینی ئەو بوونەوەرانەیت کە بەسەر زەویدا دەڕۆن. لەنێو ئەو جەنجاڵی و ئاپۆرەیەدا، پەسەندم بکە و بمخە ڕیزی خۆتەوە.

ئەوە بە بیستنی ئەو ستایشانە، چیت لێ قەوماوە، ئەی دەروونی خەیاڵپڵاوم؟! پیاهەڵدانی خەڵک لە خۆتت نەگۆڕێت. وامەکە سەیرکردنی خەڵک بۆت، لە ڕاستەقینەیی خۆتت دەربکات. سەیری خۆت بکە. نەفسێکی بچووکی لاوازی دزێو. تۆ چیت جگە

لە نەفسێک لە نێو بلیۆنەها نەفسدا؟ من، تۆ لە ناوجەرگەی ئەو بلیۆنەدا، لاوازییەکانت دەبینم. ناوبانگی هەڵخەڵەتێن، چەند ناشیرین و دزێوە! پیاهەڵدان و چاوبەستن لە ڕاستییەکان، چەند مەترسیدارە کە ڕاستی خۆتت لەبەرچاو دەکەوێت! لە ناوەڕاستی ئەو ئاپۆرە و جەنجاڵییەدا لە خۆت نەگۆڕێیت.

خودایە! من هیچ نابینم جگە لە بەندەیەک کە لە جێبەجێکردنی فەرمانەکانتدا کەمتەرخەمە. لە نزیکیت و لە خۆشەویستیت زۆر زۆر دوورە. من جگە لە بەندەیەکی سەرگەردانی فریودراوی ڕووکەشییەکانی دونیا و نقومبوو لە نێو تاوان و ئارەزووەکانی نەفسدا، هیچی تر نابینیم. داوای خۆشەویستیت دەکەم، دڵم هەرگیز چێژی خۆشەویستی تۆی نەبینیوە. کەسێک، بۆ ساتێک چێژی خۆشەویستی تۆ بکات، چۆن تاوان دەکات؟! سوێند بە تۆ، وەک پێویست تۆمان نەناسیوە و بەندایەتیمان بۆ نەکردوویت. دونیا کۆنترۆڵی دڵی لاوازی منی کردووە. خودایە، لە ناوەڕاستی ئەم جەنجاڵییەدا دەرم بهێنە و ڕزگارم بکە!

هەست بە بێئومێدییەکی زۆر، بە لاوازییەکی گەورە، بە پووکانەوەی ئێسکەکانم، بە بێئومێدییەکی ترسێنەر دەکەم. خودایە! هەموو ڕۆژێک هەست دەکەم، زیاتر لێت دووردەکەومەوە. سوێند بە تۆ، لە ناوەڕاستی ئەو هەموو ناز و بەخششەی تۆ پێت بەخشیوم، ئەمە دەست لێهەڵگرتنێکی گەورەیە. ڕێزت لێگرتووم، کاتێک تۆ منت بە موسوڵمانی دروستکردووە، بە بێ ئەوەی ویست و توانای خۆمی تیابێت. منت نزیک کردووەتەوە لە باشترین بانگخوازانی ئوممەت. هاوار بۆمن! بۆ ئەوەی چەند هەل و چەندە لە تەمەنم لەدەستداوە. لە ناوەڕاستی ئەو دەنگەدەنگ و

ئۆپۆرەیەدا، هەست بە لەناوچوونی خۆم دەکەن.

خودایە! نوێژخوێنان، ڕۆژووگران و چاکەکاران زۆرن. هەموویان دەرگاکانی چاکەیان تەنیوە. لە نێو ئەوانەدا جێگەی خۆم نابینم. ملیۆنان کەس، پێش من کەوتوون. کەچی من لەگەڵ ملیۆنان کەسی دیکەی لاوازی وەک خۆمدا، چاوەڕوانی میهرەبانی تۆ دەکەین. من هیچ نیم جگە لە کەسێک لەنێو ملیۆنان کەس کە ڕۆژانە بە پاڕانەوەوە دێینە خزمەتت. من لە نێو هەموو ئەمانەدا لە کوێدام؟.. من لە کوێی ئەو قەرەباڵغییەدام؟ لە ناوەڕاستی ئەم ئاپۆرەیەدا، من لەکوێدام؟

من دەزانم ڕزگاریم، بە (کن فیکون)ی تۆ نەبێت، دەست ناکەوێت، بەڵام چۆن دەتوانم ئەو فەرمانەی تۆ بەدەستبهێنم؟ چۆن ئەو گەورەییەم پێدەبەخشرێت کە خۆشەویست و نزیکی تۆ بم؟ چۆن من دەتوانم لە نێو ئەو ئاپۆرەیەدا، بێمە نێو بەندە نزیکەکانت؟

ڕووپامایی، ئارەزووەکان، پەیوەستبوون بە دنیاوە، لەخۆبایی بوون و کەم خۆشویستن، کێ لەم کێوە گەورانەی تاواندا، ڕزگارم دەکات؟ سوێند بە تۆ، توانای ئەمەم نییە. سوێند بە تۆ، دڵم ئازار دەیگوشێت؛ لەسەر ئەو هەموو نەهامەتییەی تووشم بووە. هەموو ئەم تاوانانە، کێ لەنێو ئەم ئاپۆرەیەدا ڕزگارم دەکات؟

Scanned with CamScanner

ئاشتیی ناوخۆیی

لە ماڵی یەکەمدا، ژنەکەی درەنگ گەڕایەوە بۆ ماڵەوە و بینی، مێردەکەی چاوەڕوانی دەکات. بە لێدان، جوێن و وشەی ناشیرینەوە پێشوازی لێکرد.

لە ماڵی دووەمدا، ژنەکە درەنگ گەڕایەوە بۆ ماڵەوە و بینی، مێردەکەی چاوەڕوانی دەکات. مێردەکەی بە باوەشپێداکردن و ماچی گەرمەوە، پێشوازی لێکردا

لە ئۆتۆمبێلی یەکەمدا، شەقامەکان جمەیان دەهات، شۆفێرەکە بە تەمای کەسێکی دیاریکراو نەبوو؛ تا بەپەلەی بێت، بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا لەوپەڕی نارەحەتی، دوودڵی و پەلەپەلیدا بوو. قسەی ناشیرین، بە قسەی ناشیرینی دەوت: «خۆت لادە». دەستی کرد بە زەمکردنی فلان لایەن، فلان دەسەڵات و فلان کەس، بۆ خراپی ڕێگا و بانەکانیان. دڵی بەخێرایی لێی دەدا. وا هەستت دەکرد خەریکە جەڵتە لێیدەدات.

لە ئۆتۆمبێلی دووەمدا، شەقامەکان جمەیان دەهات، شۆفێرەکە لە لوتکەی ئارامی خۆیدا بوو. خەندە لەسەر لێوی دەبینرا، زۆر لەسەرخۆ بوو، دڵی بە ئاسوودەیی لێی دەدا، وەک ئەوە وابوو مێشکی لە بەفرگردا بێت!

Scanned with CamScanner

هەڵوەستەکان هاوشێوەن، بەڵام کاردانەوەکان دژ بە یەکن. ئایا کەسێک ناپرسێت، ئەم دژایەتییانە لەنێوانیاندا چییە؟ هۆکاری جیاوازی کاردانەوەی کەسەکان چییە؟.. هۆکارەکە لێکدانەوەی ناخی خۆمانە بۆ ڕووداوەکان.

لە ماڵی یەکەمدا، ژنەکە دواکەوت، پیاوەکە وا بیری کردەوە کە چۆن دەبێت ژن ڕێزی مێردەکەی نەگرێ و بە کەمی دادەنێت، بۆیە بەوشێوەیە گوێڕایەڵیی نەکات؛ تووڕە دەبێت، بەوشێوەیە بە لێدان و تووڕەبوونەوە پێشەوازی لێدەکات. کاتێک ژنی ماڵی دووەم دوادەکەوێت، مێردەکەی بیر دەکاتەوە، ڕەنگە کێشەیەک ڕوویدابێت یان کارێکی لە ناکاو بۆی هاتبێتە پێشەوە، دوودڵی و ترسی لێدەنیشێت، کاتێک دەیبینێت، بە لە ئامێزگرتن و ماچکردنی پێشوازی لێدەکات؛ چونکە ئێستا ئارخەیان بووە کە بەبێ کێشە گەڕاوەتەوە!

شەقامە جەنجاڵەکان، شۆفێری یەکەم وا بیری کردەوە کە دنیا کۆتایی هاتووە، چۆن دەبێت وابێت خەڵکەکە گاڵتە دەکەن و هیچیان ڕەوشتەکانی شۆفێری نازانن، دەستدەکات بە جوێن دان. لەهەمان کاتدا، لە لای شۆفێری دووەمیش بە هەمان شێوە شەقامەکان جەنجاڵن، لەبەر ئەوەی کە هەلێکی بۆ هەڵکەوتووە، دەستدەکات بە یادی خودا یان شتێک لە قورئانی پیرۆز لەبەر دەکات یان وا بیردەکاتەوە کە ئەمە تاقیکردنەوەیەکی زۆر بچووکی پەروەردگارە و ئارامیی ئەم تاقی دەکاتەوە؛ بۆیە بە ئارامی و ئارخەیان دانیشتووە و بێدەنگە.

بەختەوەری ڕاستەقینە لە دنیادا، بوونی ئاشتی و خۆشبەختی ناخی مرۆڤە. ئەو ئارامی و ئارخەیانییەی کە لەناختدایە، سەرباری

هەمــوو ئــەو بارودۆخــە دەرەکییانــەی چــواردەوری گرتوویــت، ئەگــەر بارودۆخەکـە لەبـار بـوو بـۆت، ئـەوە خۆشـحاڵ دەبیـت و دڵنیـا دەبیـت. ئەگـەر بارۆدۆخەکـە لەبـار نەبـوو بـۆت، ئـەوە ئـارام دەگریـت و ئارخەیان دەبیــت

Scanned with CamScanner

بەشی دووەم

ڕازگەلێک بۆ گەشەپێدانی خود

Scanned with CamScanner

ئایا بە دوای بەختەوەریدا دەگەڕێیت؟

(١)

بەدڵنیاییەوە بەڵێ! کێ هەیە بەدوایدا نەگەڕێت؟ هەموومان دەمانەوێت بەختەوەربین، بەڵام کێشەکە لەوەدایە کە زۆرێک لە ئێمە، بەرچاوی ڕوون نییە، لە شوێنی هەڵەدا و بە شێوازێکی هەڵە بەدوایدا وێڵین. نموونەیەکیش لەسەر ئەمە دەهێنمەوە کە زۆر لە ڕووناکی خۆری بەرە بەیان، ڕوونترە.

١- هەمیشە بە سەرسامییەوە، بەرانبەر چیرۆکی ئەو گۆرانیبێژە ئەفسانەییە(ئەندرۆڵ) کە پادشای گۆرانی ڕۆک بوو، ڕادەمێنم. ئەو لاوەی کە لەسەردەمی خۆیدا هاوکێشەی گۆرانی وتنی پێچەوانە کردەوە. بووبە هەژان و هەرایەکی زۆری نایەوە. لێم بگەڕێن، باسی ئەو بەخششانە بکەم کە ئێلڤس بریسلی هەیبوو. لاوێک، دیمەن و ڕووخساری جوان بوو، خاوەن تەندروستییەکی باش، زۆر دەوڵەمەند، ئەوەی دەیویست لە ئافرەت لەبەردەستیدابوو، هاوسەرەکەشی یەکێک بوو لە شاجوانەکانی ئەو سەردەمە، ناوبانگی گەیشتبووە ڕۆژهەڵات و ڕۆژئاوای دونیا، خاوەن بڕێکی بێشوماری خانوو و سەیارە و زێڕ و جلو بەرگ بوو، بەکورتی -بە چەمکە دونیاییەکەی- هەموو شتێکی پێدرابوو. بەڵێ هەموو

شتێک، لەگەڵ ئەوەشدا، سەرباری ئەو هەموو ناز و بەخششە، ئەو هەموو خۆشی و ڕابواردنە، ئایا دەزانن «ئێلڤس» چۆن مرد؟ بەهۆی بەکارهێنانی لە ڕادەبەدەری ماددەی بێهۆشکەرەوە، لە سەرئاوی ماڵەکەی خۆیدا سەری نایەوە-خودای گەورە بمانپارێزێت-. بە تەنیایی، پەژارە، دڵتەنگی و نائارامییەوە سەری نایەوە! چۆن؟ چۆن دەکرێت کەسێک کە ماڵ و سامانی دونیای لەبەردەستدا بێت، بەوشێوەیە بمرێت؟ هۆکارەکەی ئەوەبوو کە ئێلڤس -هەروەها زۆرێک لە هاوشێوەکانی- لە شوێنگەلێکی هەڵەدا بەدوای بەختەوەریدا دەگەڕان، لە دەرەوەی بوونی خۆیاندا، ئەوان بەختەوەرییان لە ماددەدا دەبینی، نەک شتێکی تر. ئەنجامەکەشی نائومێدبوون و خەم و پەژارەیەکی لەو شێوەیەی لێکەوتەوە کە نموونەی نەبوو. دەبینم چیرۆکی «ئێلڤس» لە ژمارەیەکی زۆری ئەو لاوە موسوڵمانانەی کە بەردەوام خەریکی ڕابواردنن، دووبارە دەبێتەوە. لاوانێک کە هەموو سامانی دونیایان لەبەردەستدایە، بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا خەمبار و نائومێدن!

١- کەواتە چارەسەر چییە؟ چۆن هەر یەکێک لە ئێمە، بتوانین ئەو بەختەوەرییە دەستەبەربکەین کە داوای دەکەین؟

Scanned with CamScanner

بەدوای بەختەوەریدا دەگەڕێیت؟
(٢)

هیـوادارم توانیبێتمـان بەتەواوەتـی ڕوونـی بکەینـەوە، بـە جۆرێـک هیـچ گومانێـک هەڵنەگرێـت کـە ڕابواردنـی دونیایـی؛ هۆکارێـک نییـە بـۆ بەختـەوەری، بەڵکـو زیادەڕۆیکـردن لـە بەدەسـتهێنانیدا؛ دەبێتـە هـۆی دەسـتکەوتنی پێچەوانـەی ئـەوەی دەتەوێـت، نائومێـدی و دڵتەنگـی لێدەکەوێتـەوە. هـەروەک پێشـتر باسـی گۆرانیبێـژ؛ (ئێلڤس بریسـلی)مان وەکـو نموونـە هێنایـەوە.

بـەڵام ئایـا ئێسـتا چارەسـەر چییـە؟ چارەسـەر لـە وشـە جـوان و بەپێزەکانـی (ئیبـن تەیمییـە)دا کۆدەبێتـەوە کـە پێویسـتە پێـت بـە پێتـی وشـەکانی، بـە زێـڕ لـە دیـواری ژووری هـەر کـوڕ و کچێکـی لاودا، هەڵبواسـرێت.

ئیبنــو تەیمییــە، کاتێــک لــە لایــەن ناحەزانییــەوە خزایــە بەندیخانــەوە، وتــی:

«ناحەزانـم چییـان لێـم دەوێـت؟ بەهەشـت و بێسـتانی مـن، لـە ناخمدایـە بـۆ هـەر کوێیـەک بـڕۆم، لەگەڵمدایـە و لێـم جـودا نابێتـەوە. زیندانیکرانـم خەڵوەتـە، کوژرانـم شـەهیدییە و دەرکرانیشـم لـە وڵات، گەشـتوگوزارە».

Scanned with CamScanner

دوو سوودی گرنگ لەم وتە ناوازەیەی (ئیبنو تەیمییە)دا هەیە:

١- گەڕان بەدوای بەختەوەریدا، پێویستە لەناخەوە دەست پێبکات. بەختەوەری، بە زۆریی کۆشک، بوونی ئۆتۆمبێل و ئافرەت، دەستەبەر نابێت. کاتێکیش بە بوونی ئەو شتانە، هەستت بە جۆرە مەستی یان خۆشی و شەیداییەک کرد، ئەوا تەنیا هەستێکی ساختەیە، خۆشیەکی پووچ و کاتییە کە بەدوایدا تووشی جۆرە حاڵەتێکی دڵگرانی، بێئومێدی و بۆشایی ڕۆحی دەبیت. چەندین دەوڵەمەندی دونیا، بە نائارامی و خەفەتەوە ماڵئاواییان لە دونیا کرد، چەندین هەزاری نەخۆش و نەبوویش، بە خۆشبەختی و بەختەوەرییەوە دونیایان بەجێهێشت.

٢- گۆڕینی ئازار و ناڕەحەتییەکان بۆ بەخشین و خەڵات، واتە ئەزموونێکە مرۆڤی پیادا تێپەڕ دەبێت. ئەمەش بنەمایەکی پێغەمبەرانەیە: (تفاءلوا بالخير تجدوه) واتە: بیرکدنەوەتان با باش بێت، باشە بەدەستدێنن.

نموونەیەکی ڕاستەقینەی ژیانی ڕۆژانەمان باس دەکەم. کاتێک لە ناو ئۆتۆمبێلداین، شەقامەکان جەنجاڵن و تاوەکو (٣٠) خولەکی تریش تۆ لە ناو ئۆتۆمبێلدا دەبیت، لەم دۆخەدا چەند هەڵبژاردنێکت لەبەردەستە، بۆ ئەوەی کاتی خۆتی پێ بەڕێبکەیت. یان ئەوەی خۆت بە زەمکردن، نەفرەتکردن لە خەڵکی و وتنی قسەی نەشیاو بە دەوروبەرت سەرقاڵ بکەیت، یان دەست بکەیت بە سکاڵاکردن لەسەر خراپی شەقام، شۆستەکان، نەبوونی سیستەمێکی ڕێکوپێکی هاتوچۆ و نەزانی شۆفێرەکان. ئەم دوو هەڵبژاردنەش؛ دەبنە هۆی بەرزبوونەوەی پەستانی خوێن، تووڕەبوون و دەماگیری. ئەم دیاردانەش، زۆر دوورە لەو بەختەوەرییەی بەدوایدا دەگەڕێین.

Scanned with CamScanner

هەڵبژاردنێکی تـرت هەیـە، دەتوانیـت سـوود لـەو دۆخـە وەربگریـت و خەسـڵەتی خۆڕاگـری لـە خۆتـدا هەڵبسـەنگێنیت. بـە یارمەتیـت، بـەڵام ئایـا چـۆن خۆڕاگـری و ئارامـی لەسـەر خەڵـک تاقـی بکەیتـەوە؟ کارەکـە بـە دەسـتی تۆیـە و تـۆ لـە چۆنێتـی کارلێـک و هەماهەنگـی لەگـەڵ بارودۆخـی دەوروبەرتـدا بریـار دەدەیـت.

ئەمـە مانـای ئـەوە نییـە کـە کەسـانی بەختـەوەر هەرگیـز دڵتەنـگ، تـوورە و دوودڵ نابـن. ئەمـە مەحاڵـە. بەڵکـو ئـەو کەسـانەن کـە بتوانـن لـە زۆربـەی کات و بارودۆخەکانـدا ئاسـودە و خۆشـحاڵبن. حاڵەتەکانـی وەکـو دوودڵـی، خەمگینـی و نارەحەتیـش تێدەپـەڕن و درێژە ناکێشـن.

خودایـــە گیـــان ئێمـــە داوای بەختـــەوەری دونیـــا و قیامەتـــت لێدەکەیـــن.

چۆن دەست بەسەر تووڕەبووندا دەگریت؟

بە پێغەمبەری (د.خ) وت: ئامۆژگاریم بکە. فەرمووی: «تووڕە مەبە». هەموومان ئاواتەخوازی ئەوەین کە کەسانێکی هێمن، لەسەرخۆ و میهرەبان بین، تووڕەبوونمان کەم بێت. بەڵام چۆن؟

یەکەم هەنگاو ئەوەیە کە نهێنی تووڕەبوونت بزانیت، تووڕەبوونیش تەنیا دوو هۆکاری هەیە:

١- هەستکردن بە لەدەستدانی کۆنترۆڵ لەسەر کەسێک، هەڵوێستێک یان لە گفتوگۆیەکی دیاریکراودا.

٢- هەستکردن بە سوکایەتی یاخود گاڵتەپێکردن لە لایەن کەسێکی دیاریکراوەوە یان لە هەڵوێستێکی دیاریکراودا.

بیر لەو ساتانە بکەرەوە کە تێیدا تووڕەبوونت دەبینیت، هۆکاری تووڕەبوونت لە هەر بارێکدا، لە یەکێک لەو دوو هۆیەی سەرەوە تێپەڕ ناکات.

تێگەیشتنی ئەم نهێنییە؛ یەکەم هەنگاوە بۆ زاڵبوون بەسەر تووڕەبوونتدا.

هەمیشە، تووڕەبوون حاڵەتی بەرزبوونەوەی پەستانی خوێن و بەرزبوونەوەی پلەی گەرمی لەشی لەگەڵدا دەبێت. جا

Scanned with CamScanner

هەرکاتێک هەستتکرد کە توورەیت، یەکێک لە دوو هۆکارەکەی سەرەوە دیاری بکە و ئەم کارانە ئەنجام بدە:

- هەستکردن بە لەدەستدانی دەستبەسەر خودا گرتن، باشترین کات و جوانترین جێگەیە کە هەست بکەیت، بەندەی پەروەردگاریت و ملکەچی خودای گەورەیت. هەرگیز ئەو ڕۆژەم بیرناچێت کە (عەلی جفری)م دەگەیاندە فڕۆکەخانە. لەناو ئۆتۆمبێلدا بووین و زۆر لە کاتی دیاریکراوی فڕینی فڕۆکەکە دواکەوتبووین. لە کاتێکدا، عەلی لە یەمەن، کۆبوونەوەیەکی گرنگی هەبوو. پێویست بوو ئامادە بێت. پێی وتم: «بەخێراییەک لێبخوڕە، نە تووشی بەڵا و ناخۆشیمان بکات، نە ببێتە مایەی بێزی بەرانبەر شۆفێرانی تر». دواتر، یەکێک لە هاوکارەکانی پەیوەندی پێوەکرد و پێی وت: «فڕۆکەکە فڕیوە». عەلی هیچ شتێکی نەوت جگە لەوەی کە بە هێمنییەوە ئەم وشانەی دووبارە دەکردەوە: «قدر الله ما شاء فعل». واتە: «هەرچییەک خودای گەورە ویستی لەسەر بێت، هەر ئەوە دەبێت». دەربارەی هۆکاری هێمنی و ئارامییەکەی لێم پرسی، سەرباری ئەو بارودۆخەی کە بەسەریدا هات. لە وەڵامدا وتی: «ئەحمەد، ئێمە بەندەی خوداین، خودای گەورە چۆنی بوێت، بەوشێوەیە دەمانجوڵێنێتەوە»!

بەڕاستی، ئەمە لوتکەی بەندایەتی، ملکەچبوون و پشت بە خودا بەستنە. ئەم ڕەوشتە پێغەمبەرانەیە، بەتایبەت لەم ڕۆژگارەدا، زۆر بە کەمی لەناو خەڵکیدا بەدیی دەکەم. هەروەک چۆن (پێشەوا غەزالی) دەفەرمووێت: «غضبک دلیل علی أنک ترید أن تسیر الامور علی مرادک لا علی مراد الله»

واتــە: «توورەبیــت، نیشــانەی ئەوەیــە کــە دەتەویــت کارەکانــت بــە ئــارەزووی خــۆت بەڕێــوە بچــن، نــەک ویســتی خــودای گــەورە».

لــە ژیانتــدا ڕاســتگۆیی بەندایەتیکــردن بــۆ خــودای گــەورە تاقــی بکــەرەوە. دواتــر هەســت بــە ئارامییەکــی بێکۆتایــی دەروونــی دەکەیــت. هەرگیــز بــە هــۆی نەمانــی دەســەڵاتەوە بەســەر بارودۆخێکــدا، تــوورە نابیــت؛ چونکــە دەســەڵات، ئەگــەر خۆشــت لەدەســتی بدەیــت، ســەرئەنجام هــەر بەدەســتی خودایــە.

بەڵام ئەگەر سوکایەتی و ڕێز لێنەگرتن؛ هۆکاری توورەبوونەکە بوو:

نهێنــی چارەســەی ئــەم حاڵەتــە، گومانــی بــاش بردنتــە. بزانــە، زۆربــەی ئــەو حاڵەتانــەی کــە هەســتتکردووە کەســێک دەیەوێــت بێڕێزیــت بەرانبــەر بــکات، یــان ســووکایەتیت بەرانبــەر دەکرێــت، لەڕاســتیدا بەوشــێوەیە نییــە.. لەوانەیــە کەســی بەرانبــەر:

١- هەر خۆی بە ئاسایی، شێوازی ئاخاوتنی ڕەق و وشک بێت.

٢- بــە ســاتەوەختێکی ســەخت و ناهەمــواردا تێدەپەڕێــت، ئــەو هــۆکارەش وایلێکــردووە بــەو شــێوازە بدوێــت و هەڵســوکەوتی نابــاو بێــت.

٣- بــە هــۆی هەڵــە تێگەیشــتنەوە لــە شــتێکی دیاریکــراو، بەوشــێوەیە هێــرش دەکاتــە ســەرت، هتــد... پۆزشــی زۆر هەیــەی کــە دەتوانیــت بــۆ کەســی بەرانبــەری بهێنیتــەوە. بەڕاســتی ئەگــەر هەمیشــە گومانــی بــاش ببەیــن، ئــەوا نیــوەی کێشــە و ناکۆکییەکانــی نیــوان خەڵکــی، کۆتاییــان پێدێــت.

گومانــی چــاک بــردن، بــە ڕاســتگۆییەوە لــە هەڵســوکەوتتدا لەگــەڵ کەســانی تــردا تاقــی بکــەرەوە. دواتــر هەســت بــە دەروونئارامیــی خــۆت دەکەیــت و هەرگیــز کێشــە و ناکۆکییــەکان

بـــە شـــێوەیەکی کەســـی، یاخـــود دەمارگیرانـــە وەرناگریـــت.

تیبینـــی: مەبەســـت لـــە قســـەکانی پێشـــوو، ئـــەوە نییـــە کـــە توورەبـوون لـە پێنـاوی خـودادا، کارێکـی ستایشـکراو و باشـە، بەڵکـو مەبەسـت پێـی توورەبوونـە لـە نەفسـی خـۆت، یاخـود توورەبـوون بەرواڵـەت لـە پێنـاوی خـودادا، بـەلام بـە نـاوەڕۆک لـە نەفسـی خـۆت.

Scanned with CamScanner

چۆن خشوع لە نوێژدا زیاد دەکەیت؟

١- زیادکردنی خشوع، وەک ئامانجێکی ڕوون و ئاشکرا بۆ ئەمساڵت دیاری بکە، هێما و نیشانەی بۆ دابنێ. ئەگەر لەو کەسانەیت کە لە کاتی خشوعدا دەگریەیت و فرمێسک دەڕێژیت؛ ئەوا ئەمە بکە بە نیاز و مەبەستی ئەمساڵت(بۆ نموونە: ڕۆژانە، لە یەکێک لە نوێژەکاندا بگریە).

٢- بزانە کە خشوع لە دڵدایە. دڵیش وەکو ماسولکە وایە، پێویستە ڕابهێنرێت بۆ ئەوەی گەورە و بەهێز بێت. پێشبینی ئەوە مەکە خشوعت لە ماوەی شەو و ڕۆژێکدا بۆ دروستبێت. هەروەها پێویستە بزانیت کە کارەکە پێویستی بە مەشق و ڕاهێنانی بەردەوام هەیە؛ بۆ ئەوەی ماسولکەی دڵ لەسەر خشوعکردن بەردەوام بێت.

٣- ئەگەر بۆ ماوەی خولەکێکیش بێت، ئەوا بە درێژایی ڕۆژ لە هەر کاتژمێرێکدا، یادی خودا بکەرەوە؛ چونکە ئەگەر بە درێژایی ڕۆژ، دڵت بێئاگا و دوور لە یادی خودای گەورەبێت؛ ئەستەمە بە کتوپڕ و لە ناکاودا، لە نوێژەکاندا بکەویتە خشوعەوە. یادکردنەوەی خودای گەورەش لە ماوەی ڕۆژەکانتدا، بۆ خشوع ئاسانکارییە.

٤- بۆ هەموو نوێژەکانت دەستنوێژ هەڵبگرە. لە کاتی دەستنوێژدا،

داوا لـە خـودا بکـە کـە دڵ و دەروونـت پاکـژ بکاتـەوە؛ هـەروەک چـۆن جەسـتەت پاکدەکاتـەوە. هەروەهـا داوای لێبکـە کـە دڵێکـی ملکـەچ و گوێڕایەڵـت پـێ ببەخشـێت.

٥- گونجاوتریـن و خۆشـترین بـۆن لـەدوای دەسـتنوێژ بەکاربهێنـە.. بۆنـی خـۆش یارمەتـی خشـوع دەدات.

٦- دوای بانـگ، ڕاسـتەوخۆ بـڕۆ بـۆ مزگەوت(باشـتروایە لـە کاتـی بانگـدا لـە مزگـەوت بیـت). سـەبارەت بـە ئافرەتانیـش، پێویسـتە لـە کاتـی خۆیـدا و بەبـێ دواکەوتـن، نوێژەکانیـان ئەنجـام بـدەن. خۆزگـە هەمـوو ئافرەتێـک سـوچێکی ماڵەکـەی، بـۆ خواپەرسـتی و عیبـادەت تەرخـان دەکـرد کـە هێمـن، گەلالـە و ئامادەکـراو بێـت.

٧- کاتێـک پێـش چوونـە نـاو مزگـەوت، پێلاوەکانـت دادەکەنیـت، وا پێشـبینی بکـە کـە تـەواوی دونیـات لـە دڵتـدا لەگـەڵ پێلاوەکانـدا داکەنـدووە. دواتـر نـزای چوونـە نـاو مزگـەوت بخوێنـە.

٨- پێـش نوێـژی فـەرز، دوو ڕکات نوێـژی سـوننەت بکـە. لـە کاتـی سـوجدەدا، داوا لـە خـودای گـەورە بکـە کـە نوێـژ بکاتـە بیلبیلـەی چاوانـت.

٩- لەگـەڵ بانگبێـژدا قامەتەکـە بڵێـرەوە، داوا لـە خـودا بکـە کـە وەسـتانت لـە حزووریـدا چـاک و پـاک بـکات.

١٠- لەکاتـی تەکبیـردا وا وێنـای بکـە کـە دونیـا و هەرچـی تێیدایـە، فڕێـی دەدەیتـە پشـتی خـۆت، هـەوڵ بـدە و وا بیربکەیتـەوە کـە ئەمـە کۆتـا نوێـژی ژیانتـە.

١١- جووڵـە و قورئـان خوێندنەکـەت لەکاتـی نوێـژدا، هێـواش بکـەرەوە. خێرایـی هەسـتان و دانیشـتنەکانت لەکاتـی ڕکـوع و سـوجدەدا بکـە بە نیـوەی ئـەوەی لەسـەری ڕاهاتوویـت، ئیتـر ئـەوە خشـوعە.

Scanned with CamScanner

١٢- لـە کاتـی سـوجدەدا، پەیوەنـدی نێـوان خـۆت و زەوی بهێنــەرەوە بیـری خـۆت، کـە لـەو دروسـتبوویت و بـۆ نێـو ئەویـش دەگەڕێتـەوە.
١٣- هـەوڵ بـدە نـزا و پاڕانـەوەی جیـاواز فێرببیـت؛ بـۆ ئـەوەی لـە ڕۆتینــات و بێزاربــوون لەکاتــی نوێــژدا، بەدووربیــت.
١٤- دوای تەواوکردنـی نوێـژ، سـێ جـار داوای لێخۆشـبوون لـە خـودای میهرەبــان بکــە. یەکەمیــان بــۆ کەمتەرخەمیــت لــە بەجێهێنانــی نوێژەکەتــدا کــە وەک ئــەوەی پێویســتە نەتکردبێــت. دووەمیــان بەهــۆی کەمتەرخەمیــت لــە ستایشــکردنی خــودای گــەورەدا کــە ڕێگەیپێداویــت بچیتــە حــزووری و نوێــژ بکەیــت؛ کەچــی هێشــتا تــۆ لـە ستایشـکردنیدا کەمتەرخەمیـت. سـێیەمیان داوای لێخۆشـبوون بـۆ ســەرجەم گوناهەکانــت بکــە.

دڵنیـات دەکەمـەوە، ئەگـەر لەسـەر ئـەم کارانـە بـەردەوام بیـت؛ ئەوا بـە مۆڵەتـی خـودا، لـە مـاوەی کەمتـر لـە هەفتەیەکـدا، جیاوازییەکـی گـەورە لـە نوێژەکانتـدا بـەدی دەکەیـت.

خودایــە گیــان! دڵێکــی ملکــەچ، زمانێکــی یــادکار و زانســتی بەســوودمان پێببەخشــە.

ڤیتامینگەلێک بۆ ئاوەز

* دووبارەکردنـەوەی ئـەوەی بـە ئاوەزتـدا دێـت، دەبێتـە بیرۆکەیـەک و دووبارەکردنـەوەی بیرۆکەیـەک، دەبێتـە هـۆی دانانـی نەخشـەڕێگایەک و نەخشـەڕێگەیەش دەگۆڕێـت بـۆ کار، دووبارەکردنـەوەش کار بـۆ نەریـت دەگۆڕێـت. ئـەو نەریتـەش سـەرکەوتن و شکسـتت لـە ژیانـدا دیـاری دەکات؛ لەبـەر ئەمـە، چاودێـری هەمـوو ئـەوەی بـە مێشـکتدا دێـت، بکـە؛ چونکـە دووبارەکردنەوەیـان، ئاینـدەت دیاریـدەکات.
* ئـاوەزە گـەورەکان، هەمیشـە کاتەکانیـان بـۆ گفتوگـۆ لەسـەر ئامانـج و بیرۆکـەکان تەرخـان دەکـەن. ئـاوەزە ئاسـاییەکان، کاتەکانیـان بـە باسـکردنی کەسـەکانەوە تەرخـان دەکـەن. ئـاوەزە بچووکەکانیـش، خۆیـان بـە قسـەکردن لـە بـارەی کەرەسـتەکانەوە سـەرقاڵ دەکـەن.
* هیـچ کەسـێک بەبـێ مۆڵەتـی خـۆت، ناتوانێـت تـووڕە، غەمبـار و بێئومێـدت بـکات. ئـەوەی لـە ناختـدا هەسـتی پێدەکەیـت، بەهـۆی ئـەوەوە نییـە کـە لـە چواردەورتـدا ڕوودەدات، بەڵکـو ئـەوە لێکدانـەوەی خـۆت بـۆ کارەکانـە. بـۆ نموونـە: ئەگـەر شـێوازی لێکدانەوەکـەت بـۆ ڕووداوەکان بگۆڕێـت؛ ئـەوا هەسـت و کاردانەوەکانـت لەسـەر ڕوودانـی خـودی ئـەو کارەش کـە لێکدانـەوەی بـۆ دەکەیـت، دەگۆڕدرێـت. کاتێـک دەکەویتـە نێـو گفتوگۆیەکـی توندەوە، وا دەبینیـت کـە ئـەو

Scanned with CamScanner

کەسەی بەرانبەرت، بە وشەی ناخۆش هەستەکانت بریندار دەکات، کارەکە وا لێک دەدەیتەوە کە سوکایەتیت پێدەکات و لە شکۆت کەم دەکاتەوە؛ ئەوە بۆیە بەرانبەر بەو کارە تووڕە دەبیت. کارەکە بەو شێوازە لێک بدەرەوە کە ئەو کەسە، ئێستا بە بارودۆخێکی ناهەمواردا تێدەپەڕێت؛ بۆیە ئەو وشانەت بەرانبەر بەکاردەهێنێت. ئەوکاتە بەرانبەری، هەست بە سۆزێک دەکەیت! بۆیە لێکدانەوەی ئاوەزت بۆ ئەو کارە، هەستت بەرانبەر هەمان کار دەگۆڕێت.

• بزانە ئەوەی کە ڕۆیشتووە، ناتوانیت بیگۆڕیت. تۆ تەنیا جەخت لەسەر ئەوە بکەرەوە کە کاریگەریت لەسەری هەیە. گفتوگۆکردن لەسەر حکومەت و سیاسەتی نێودەوڵەتی، هیچ سوودێکی بۆت نییە، لە هەمانکاتدا ئەوەی لەسەر تۆ پێویستە کە لەسەری بدوێیت، گەشەپێدانی خۆت و ماڵەکەت یان ئەو گەڕەکەیە کە تیایدا دەژیت و ئەوەش زۆر گرنگە. ئەو بیرکردنەوەیە وادەکات کە کاریگەری لەسەر لایەنە ئەرێنییەکەی ژیانت هەبێت و گەشەی پێ بدات.

• شکست لە ژیاندا نییە، بەڵکو ئەوەی هەیە ئەزموونی ژیانە.

• دوو هۆکار وادەکات کە زیاتر شارەزابیت: ئەو پەرتوکانەی کە خوێندوتەتەوە، ئەو کەسانەی کە پێیان دەگەیت-لە هاوڕێکانت-.

• لە نێوان هەموو کار و کاردانەوەیەکدا بوارێک هەیە، ئەو نێوەندە کەسێتی تۆ دیاری دەکات. لە نێوان قورسایی بەرەوپێشچوون و کاردانەوەکەی تۆدا بوارێک هەیە کە دەبێت بڕیاری تیا بدەیت، ئاخۆ تووڕە ببیت یان ئارام بگریت. لەنێوان هەموو پلارتێگرتن، جوێندانێکی کەسێک و وەڵامی تۆدا وەک کاردانەوەی ئەو کارە، بوارێک هەیە، تۆ دەتوانیت لەو نێوەندەدا بڕیار بدەیت، ئاخۆ

Scanned with CamScanner

جوێنەکەی پێ بدەیتەوە یان ئارامبگری. بە ئۆتۆماتیکییانە مەژی، بەو جۆرەی لە منداڵیتدا لەسەری ڕاهاتبوویت. لە نێوان ئەوەی کە ڕوودەدات و کاردانەوەی تۆدا بەرانبەر ئەو کارە، بوارێکی فراوان و کاتێکی زۆر هەیە. ئەو چەند ساتە بە بیرکردنەوە بەرانبەر ئەو کارە تەرخان بکە. وابکە بڕیارەکانت لەسەر بنەما و کەسێتی خۆت بدەیت، نەک لەسەر میزاج و ئارەزووەکانت

Scanned with CamScanner

خوێنت کەم بکەرەوە... پاداشتت سەنگین بکە

زانایـان دەڵێـن: «ئەگـەر هەسـتت بـە ساردبوونەوە کـرد و ویسـتت بـاوەڕت نـوێ بکەیتـەوە؛ ئـەوا کارێکـی چـاک ئەنجـام بـدە کـە پێشـتر نەتکردبێت» .

کارە چاکــەکان، بــە ڕادەیــەک زۆرن کــە ناژمێردرێــن. ئێســتا بــە یەکێـک لــە گەورەترینــی کارە چاکــەکان، ئاشــناتان دەکــەم.

ئایا ڕۆژێک لە ڕۆژان، هەندێک خوێنی خۆتت بەخشیوە؟

برایـان؛ خوشـکان، لـە نەخۆشـخانەکاندا زۆر نەخـۆش هـەن کـە لـە دەرمـان و پێداویسـتی پزیشـکییان کـەم نییـە، تەنیـا پێویسـتییان بـە چەنـد دڵۆپێـک خوێـن هەیـە؛ بـۆ ئـەوەی نەشـتەرگەرییان بـۆ بکرێـت و ژیانیـان ڕزگار بکرێـت.

ئەگـەر تـۆ خوێنـی خۆتـت بەخشـی و ژیانـی کەسـێکت ڕزگار کـرد؛ ئـەوا هەمـوو ئـەو کارە چاکانـەی کـە دواتـر ئـەو کەسـە دەیانـکات؛ -بـە مۆڵـەتی خـودا- دەچنـە سـەر تـەرازووی چاکەکانی تۆ.

ئەگـەر خـودای گەورە لەشـێکی سـاغ و تەندروسـتی پێبەخشـیویت؛ ئـەوا سـوپاس بـۆ خـودا کـە دەتوانیـت ستایشـەکانت، بـە بەخشـینی هەندێـک لـە خوێنـی خۆت بـۆ ئـەو کەسـانەی پێویسـتیانە، دەربخەیت.

خـودای گــەورە دەفەرموویـت: (لئـن شـکرتم لازیدنکـم) واتـە:

Scanned with CamScanner

ئەگەر سوپاسم بکەن، بۆتان زیاد دەکەم. بۆیە خوێن بەخشین، یەکێکە لە شێوازەکانی پێزانینی بەخششی لەشساغی و ستایشکردنی خودا لە سەری و هەروەها بۆ ئەوەی کە خودای گەورە لەسەر لەشساغی بەردەوامت بکات. ان شاءالله.

تەنیا بۆ یەک جار، خوێن مەبەخشە، بەڵکو بیکە بە کارێکی هەمیشەییت و هەر سێ مانگ جارێک، خوێن ببەخشە. خۆشەویستترین کار لای پەروەردگار، ئەو کارانەیە کە بەردەوامییان بە دواوەوەیە، ئەگەر کەمیش بن.

هەموو بابەتەکە، هەر لە ئامادەکردنی فۆرم، وەرگرتنی ئەنجامی شیکاری خوێنەکەت، کاری خوێن بەخشینەکەت و تا پشوودان بۆ ماوەی پێنج خولەک، تەنیا پێویستی بە (٣٠) خولەکە.

هەروەها بەخشینی هەندێک لە خوێنمان، سوودی تەندروستی هەیە؛ دەبێتە هۆی نوێبوونەوەی خوێن. ئەو شیکاریانەیشی بۆت دەکرێن، یارمەتی زانینی یەکە بە یەکەی باری تەندروستیت دەدەن.

باوەڕ و پەیوەندیت لەگەڵ پەروەردگار و موسوڵماناندا نوێ بکەرەوە. هەر ئەمڕۆ ڕوو لە نەخۆشخانە بکە و هەندێک لە خوێنت ببەخشە.

Scanned with CamScanner

پێڵاوەکەی گاندی

دەگێڕنەوە کە گاندی، بەخێرایی دەڕۆیشت؛ بۆ ئەوەی بە شەمەندەفەرەکەدا ڕابگات. لەوکاتەدا شەمەندەفەرەکە دەستی بە ڕۆیشتن کردبوو. کاتێک ویستی سەربکەوێت، تاکێک لە پێڵاوەکانی کەوتەخوارەوە. ئەویش بەخێرایی تاکەکەی تری لە پێی داکەند و فڕێیدایە تەنیشت ئەوی تر کە لەسەر هێڵی شەمەندەفەرەکە بەجێمابوو! هاوڕێکانی لەم کارەی گاندی سەریان سوڕما و لێیان پرسی: «چی وای لێکردیت ئەم کارە ئەنجام بدەیت و تاکە پێڵاوەکەی تریشت فڕێ بدەیت؟» ئەویش لە وەڵامدا-بەهەموو داناییەکەوە- وتی: «پێم خۆشبوو ئەو هەژارەی پێڵاوەکە دەدۆزێتەوە، هەردوو تاکەکەی بەیەکەوە بدۆزێتەوە، بۆ ئەوەی سوودی لێوەربگرێت؛ چونکە دۆزینەوەی تاکە پێڵاوێک، سوودێکی نییە».

بۆچوونتان دەربارەی کاردانەوە خێرا و ڕاستەوخۆکەی گاندی و هەروەها داناییەکەی چییە؟

دەتوانرێت گەلێک یاسا وبنەما لەسەر ئەم چیرۆکە بنیات بنرێت:

١- سەرقاڵ نەبوون بە کاری بێکەڵکەوە. لە دەستدانی جووتێک

Scanned with CamScanner

پێڵاو، چ گرنگییەکی هەیە؟ مـن سـەیرم لـەو کەسـانە دێـت، کاتێـک بـە مەبەسـتی عومرەکردنـەوە بـۆ مەککـە دەچـن و لەکاتـی گەڕانـەوەدا پێڵاوەکانیـان لـێ بـزر دەبێـت، هەموو ڕێگاکە بـە قسـەپێوتن، زەمکردنی بـارودۆخ، خوورەوشـتی خەڵـک، بڵاوبوونـەوەی دزیکـردن، خەمسـاردی لایەنـی فلانـی و ...هتـدەوە بەسـەردەبات. بەرێـزم هێوربـەرەوە، ئـەوە تەنیـا پێڵاوێکـە، سوپاسـی خـودای گـەورە بکـە کـە بەخششـی پـێ بەخشـیویت و دەسـتەڵاتی پێداویـت کـە بتوانیـت دانەیەکـی تـر بکڕیتـەوە. تەنانـەت، بـەر لـەوە سوپاسـی خـودا بکـە کـە دەتوانیـت لەسـەر پێیەکانـت بڕۆیـت و خـودای گـەورە، ئـەو بەخششـەی پێداویت! وای دابنـێ ونبوونـی پێڵاوەکانـت، تاقیکردنەوەیەکـە لـە لایـەن خـودای گـەورەوە بـۆ تـۆ، یاخـود سـەدەقەیەکە بـۆ ئـەو کەسـەی پێڵاوەکـەی بـردووە، کارەکـە لەسـەر خـۆت سـووک و ئاسـان بکـە. پێویسـت ناکات کـە ئـەو خێـر و پاداشـتەی بـە ئەنجامدانی عومرەکـەت بەدەسـتتهێناوە، بـە زەمکـردن، جنێـودان و قسـەی نەشـیاوەوە لەکیـس خۆتـی بدەیـت!

٢- دڵتەنـگ نەبـوون بـۆ ئەو شـتانەی تێپەڕیـون، یاخود لەدەسـتتچوون. ئـەوەی ڕوویـدا، ڕوویدا. ئـەوە بۆیـە پەشـیمانبوونەوە دادت نادات.

٣- بڕیـاردان لـە ژیانتـدا بـا بـە پێـی بیروبـاوەڕ و بنەمـا بێـت، نـەک بـە پێـی ئـارەزوو و هەسـتەکانت. هەڵوێسـتی زۆربـەی خەڵـک لـە هەمـان بارودۆخـی گاندیـدا، تووڕبـوون، هەڵچـوون، هەوڵـدان بـۆ وەسـتاندنی شـەمەندەفەرەکە و درەنـگ خسـتنی خەڵکییـە لـە پێنـاو تاکـە پێڵاوێکـدا، بـەڵام گانـدی حاڵەتـی پەسـتیی بەلاوەنـا و لەسـەر بنەمـای خۆنەویسـتی بڕیاریـدا. خۆنەویسـتی لـە ئاسـتی ئـەو کەسـانەی کـە لـە شـەمەندەفەرەکەدان و ڕەچاوکردنـی بەرژەوەندیـان. هەروەهـا خۆنەویسـتی بەرانبـەر ئـەو نـەدارەی کـە ڕۆژێـک لـە ڕۆژان، پێڵاوەکـە

Scanned with CamScanner

دەدۆزێتــەوە و ســوودی لــێ دەبینێــت.

٤- هەوڵـدان بـۆ گۆڕینـی بـەڵا و نەهامەتییـەکان، بـۆ دەرفـەت، خـەڵات و بەخشـینەکان. گریمـان لەدەسـتدانی ئەوپێـلاوە؛ بـۆ گانـدی مایـەی خەفـەت و مەینەتییـە، بـەڵام ئـەو وەکـو دەرفەتێـک، بـۆ کەسـێکی تـری کـردە خـەڵات. سـەرنج بـدە و ئـەم یاسـایە لەژیانتـدا پەیـڕەو بکـە.

٥- خێرایـی لـە تێگەیشـتندا. خەسـڵەتێکە لـەو کەسـانەدا هەیـە کـە لـە ژیانیانـدا ڕاهاتـوون بڕیارەکانیـان بـە شـێوەیەکی ژیرانـە و شـێنەیی بـدەن. ئـەوە بۆیـە لەکاتـی پێویسـتدا، عەقڵیـان بـۆ بیرکردنـەوە بـە شـێوەیەکی دروسـت، بەرنامەڕێژکـراوە و بڕیارەکانیشـیان بـە شـێوەیەکی دروسـت و ڕاسـتەوخۆ دەدەن.

تێبینـی: بەختـەوەری ڕاسـتەقینە، ئەوەیـە کـە خۆپەرسـت نەبیـت و بەرژەوەنـدی و خوداسـتەکانت لـە پێنـاوی خزمەتکردنـی خەڵکیـدا بـەلاوە بنێیـت. بێگومـان ئەمـە کارێکـی قورسـە. ئایـا وانییـە؟ بـەڵام کـێ دەڵێـت کـە بەدەسـتهێنانی بەختـەوەری ڕاسـتەقینە، کارێکـی ئاسـانە؟

گانـدی یەکێکـە لـە کەسـایەتییە گـەورە و ناودارەکانـی مێـژوو، بـۆ ماوەیـەک دەمویسـت ئـەو فیلمـە ببینـم کـە لەسـەر ژیانـی بەرهەمهێنـراوە. تەنیـا چەنـد پارچەیەکـی فیلمەکـەم بینیـوە کـە لـە دانایـی، پەنـد و ئامـۆژگاری پـڕاو پـڕە. ئامۆژگاریتـان دەکـەم بـە کڕینـی ئـەو فیلمـە، یاخـود کڕینـی کتێبێـک لەسـەر ژیانـی ئـەم پیـاوە بلیمەتـە. دانایـی، ونبـووی موسـوڵمانە. هەرکـەس پـەی بیدۆزێتـەوە، دەبێتـە خاوەنـی. بەڕاسـتی ژیانـی ئـەم کەڵـە پیـاوە، پـڕ لـە داناییـە.

Scanned with CamScanner

چۆن واز دەهێنیت؟

پێم خۆشبوو ئەم وتارە، پێشکەش بە هەموو ئەوانە بکەم کە خووی خراپ لە ژیانیاندا تەنگی پێهەڵچنیون. من لە سایەی پەروەردگاردا، لەم مانگەدا دەبێت بە پێنج ساڵ کە بە تەواوەتی و بە هەموو شێوەیەک، ئاهەنگی وازهێنانم لە جگەرەکێشان دەگێڕم کە لە مانگی ئازاری (٢٠٠٥ز)دا دەستم بە وازهێنان کرد. داواکارم لە خودای گەورە کە ئەو بەخششەی پێی بەخشیم تا لەو خووە خراپە دووربکەومەوە، بە هامان شێوە بە هەموو کەسێکی ببەخشێت؛ تا لە هەموو ئەو شتانەی کە دەبنە هۆی زیان، نارەحەتی بۆ ژیانیان و ڕێگری دروست دەکەن لە بەرەو پێشچوونیاندا، دووربکەونەوە.

وازهێنان و دوورکەوتنەوە لە هەر خوویەک، بریتییە لە جەنگێک لە ناخی مرۆڤدا کە چەندین ڕووبەڕووبوونەوە و بەربەرەکانێ لەخۆدەگرێت. بۆیە بە ئیزنی خودا، وا لە خوداروەدا ئەو چەک و ئامرازانەتان پێشکەش دەکەم کە بۆ سەرکەوتن بەسەر ئەو جەنگەدا یارمەتیتان دەدات.

١- یاسای هێز ڕاکێشان: کاتێک موشەکێک ڕووی زەوی بەجێدەهێڵێت، لە بەکارهێنانی ئەو هێزەدا، پێویستی بە هێزێکی

Scanned with CamScanner

لــە رادەبــەدەرە و بــەردەوام دەبێــت؛ تاوەکــو بەرگــە هــەوای زەوی بەجێدەهێڵێت و دەگاتــە رووبەرێـک کـە تێیـدا هێـزی ڕاکێشـانی زەوی بوونـی نامێنێـت. ئیتـر موشـەکەکە ئۆتۆماتیکـی بـە بـێ بوونـی هیـچ هێزێکـی پاڵنـەر، لـە ڕۆیشـتندا بـەردەوام دەبێـت. بـە هەمـان شـێوە، خوویـش وایـە. لـە سـەرەتادا، بـۆ ڕزگاربـوون لێـی، پێویسـتیی بـە هێزێکـی پاڵنـەری زۆر هەیـە. دواتـر دەگاتـە خاڵێک-لەوانەیە دوای سێ هەفتـە، یاخـود مانگێـک بێـت-، ئـەو هێـزی ڕاکێشـانە بوونـی نامێنێـت و مرۆڤەکـە لـە خـووە خراپەکـەی ڕزگاری دەبێـت. ئیتـر پێویسـتی بـە هێـزە هاندەرەکـەی پێشـووی نامێنێـت و بـە ئازادییـەوە ژیـان بەڕێـدەکات. لێکۆڵینـەوە بـۆ ئـەو ئـاکارە خراپـە بکـە کـە تووشـی بوویـت. دیاریـی بکـە کـە چەنـدە کاتـت بـۆ شـکاندنی بەربەسـتی هێـزی ڕاکێشـان پێویسـتە. پلانێـک دابنـێ کـە هەمـوو کات و ژیانـت بگرێتـەوە؛ تاوەکـو بەربەسـتەکە دەشـکێت. مۆڵـەت وەربگرە، سیسـتەمی نووسـینگەکەت، یاخـود ماڵەکـەت بگـۆڕە و دەسـت بـە دۆزینـەوەی خولیـای نـوێ بکـە. بەشـداری خولـی ڕاهێنـان بکـە. هەمـوو ئـەم ئامرازانـە، بـۆ گەیشـتن بـە قۆناغێکـی خاڵـی لـە بوونـی هـەر هێزێکـی ڕاکێشـان، یارمەتیـدەر دەبـن.

٢- لەوانەیـە دوای هەوڵدانێکـی زۆر، دووبـارە بـۆ سـەر هەمـان خـوو بگەڕێیتـەوە. ئەمـەش لەبـەر ئـەوەی، ئـەو هێـزە هانـدەرەی بـە کارت هێنـاوە؛ بـۆ وازهێنـان لـەو ڕەفتـارە بـەس نەبـووە. بـێ هیـوا مەبـە، دووبـارە سـووپاکەت بنیـات بنێـرەوە، پلانەکانـت بگـۆڕە و دووبـارە هـەوڵ بـدەرەوە، تـا ئـەو کاتـەی هێزێکـی هانـدەری تـەواوت دەسـت دەکەوێـت.

٣- خـوو، شـتی دیاریکـراوت بـۆ دابیـن دەکات. بـۆ نموونـە: وات

لێـدەکات چارەسـەرێکی وەهمـی بـۆ حاڵەتـی دوودڵـی، پڕکردنـەوەی بۆشـایی، یاخـود سـەرنجدان بدۆزێتـەوە. بـە وردی دیاریبکـە کـە ئـەو خووەکـەت، چـی پـێ بەخشـیویت؟ دواتـر جێگرەوەیـەک دابنـێ کـە ئـەو بۆشـاییەت بـۆ پڕبکاتـەوە. بـۆ نموونـە: هەندێـک لـە ئێمـە، بـۆ دەربازبـوون لـەو کێشـە و پەسـتانانەی ڕۆژانـە تووشـی دەبیـن، پەنـا وەبـەر زۆرخـواردن دەبەیـن. ڕێگایەکـی تـر بـۆ خۆدەربازکـردن لـەو گیروگرفتانـە بـدۆزەرەوە. وەک: فێربوونـی یـۆگا، بـە خۆشـوردنێکی ئـارام خۆشـی لـە کاتەکـەت ببینـە، وەرزش بکـە، تەماشـای ئـەو بەرنامـە تەلەفزیۆنییـە بکـە کـە حـەزت لێیەتـی و... هتـد. گرنـگ ئەوەیـە بـە کارێـک هەسـتیت کـە ئـەو بۆشـاییەی لـە ئەنجامـی ئـەو خـوو و ڕەفتـارەوەی گیـرۆدەی بویـت و دروسـت بـووە، پـڕ بکاتـەوە. وازهێنـان لـە هـەر خوویـەک، ئەگـەر جێگرەوەیەکـی بـۆ دەسـتەبەر نەکەیـت، ئەسـتەمە. پلانـە جێگرەوەکانـت کـە دوای وازهێنـان لـەو ڕەفتـارەت پێـی هەڵدەسـتیت، بنووسـەرەوە.

٤- دووربـەرت لـەو کەسـانەی کـە لـە کارە باشـەکانتدا بەشـدار دەبـن، پـڕ بکـە. لـەو کەسـانەی کـە کاری نابەجێـت لەگـەڵ دەکـردن، دوور بکەوەرەوە-ئەمـەش لـە پرۆسـەی وازهێنانـدا خاڵێکـی گرنگـە، ژینگـە ڕۆڵێکـی کاریگـەری هەیـە، هـاوڕێ ڕاکێشـەرە-.

ئاگاداربـە، نەکەیـت بـە خـۆت بڵێیـت کـە بەهێزیـت و دەتوانیـت بەسـەر بارودۆختـدا زاڵ ببیـت. کەچـی لەهەمـان کاتـدا، لـەو ژینگـە نالەبـارەی تێیدایـت، بمێنیتـەوە؛ چونکـە ئـەوە دەروازەیەکـە لـە دەروازەکانـی شـەیتان. ئەگـەر ئـەم ڕازەت بـە دڵـدا هـات، ئـەوا بـە شـەیتان بڵـێ: «هەمـووان لـە تـۆ زیرتـرن». ئەگـەر لـەو کەسـانەیت کـە ئالـوودەی تەلەفزیـۆن و ماڵپـەڕە دزێـو و خراپەکانیـت؛ ئـەوا

چارەسەرێکی ڕیشەیی بۆ ئەم کێشەیە بەکاربهێنە. بۆ نموونە: بۆ ماوەی مانگێک، ئینتەرنێت لە ماڵەکەتدا دووربخەرەوە، هەتا ئەو خووە لە سیستەمی ژیانتدا دەردەچێت.

٥- کاری دووبارە و ڕۆتینات لەژیانتدا مەهێڵە. خووەکان لە کاری دووبارەبووەوە و دەق پێوەگرتوودا، پشتگیری دەکرێن، گەشە دەکەن و بەهێز دەبن؛ بۆیە لەو چوارچێوەیەدا دەربچۆ. بەتایبەتی لەو ساتەوەختەدا کە تێداماویت و حەزێکی زۆرت بۆ خووەکەت دەبێت. بۆ نموونە: ئامۆژگاری دەکرێت کە کاری تەرککردنی جگەرەکێشان، بکەویتە کاتی مۆڵەت و پشووەوە و لە کەش هەوایەکی جیاواز لەوەی لە سەری ڕاهاتوویت، ژینگەیەک کە لە فشاری زۆر دووربێت.

٦- کتێبی تایبەت لەسەر چۆنیەتی وازهێنان لە ڕەفتاری خراپ و نەشیاو بخوێنەرەوە-کە لە بازاڕەکاندا زۆرن-. زۆرجار تەنیا ڕستەیەک، وات لێدەکات بۆ هەمیشە لە ڕەفتارێک کە ساڵانێکە بەرۆکی گرتوویت، دووربکەویتەوە. ئامۆژگاریت دەکەم بە خوێندنەوەی کتێبی (أیقظ قواک الخفیة-وزە شاراوەکانت بەئاگا بهێنە-) کە بە هۆیەوە لە جگەرەکێشان دوورکەوتمەوە.

٧- لە سەرەتا و کۆتایی هەر کارێکدا دوعا بکە. بەتایبەت لە کاتی سوجدەدا و لە چارەکی کۆتایی شەودا؛ تاوەکو خودای میهرەبان لە کاریگەری هەر خوویەکی خراپ، ڕزگارت بکات.

بە هیوای سەرکەوتن بۆ هەمووان، لە نزای خێر بێبەشمان مەکەن.

Scanned with CamScanner

چۆن بێفیز دەبیت؟

کێشـەی هـەرە گـەورە لـە نەخۆشـی (لەخۆباییبـوون)دا، ئەوەیـە کە نەخۆشـییەکی شـاراوەیە و کـەم کـەس هەسـتیپێدەکەن. ئەگـەر ئێسـتا بپرسـیت: «ئایـا تۆ کەسـێکی لەخۆباییـت؟» وای بۆ دەچـم کە زۆرینەی هـەرە زۆری خەڵـک، بـە هەمـوو ئاسـوودەییەکەوە بڵێن: «بـە دڵنیاییەوە نەخێـر، مـن کەسـێکی لەخۆبایـی نیـم». من لێـرەدا دەپرسـم: ئایا ئەمە خەملاندنێکـی وردە؟ لەخۆباییبـوون چییـە؟ نیشـانەکانی چین؟

ڕێگاکەتـان بـۆ نزیک دەکەمەوە و هەندێک لە سـیفەتەکانی کەسـانی لەخۆباییتـان بـۆ بـاس دەکـەم. (ئەگـەر وەڵامـی چەنـد پرسـیارێکی خـوارەوەت بـە بەڵـێ دایـەوە، ئـەوە بزانـە لەخۆباییبوونێکـی شـاراوەت هەیـە کـە پێویسـتە چارەسـەر بکرێـت). بەراسـتی، لـە ناخمدا هەسـتم بەناتەواوییەکـی زۆر کـرد، کاتێـک ئـەم تاقیکردنەوە بچووکـەم ئەنجامدا. لەسـەر هەمـوو کەسـێک پێویسـتە کـە لـە کاتـی وەڵامدانـەوەی ئـەم پرسـیارانەدا، لەگـەڵ خـودی خۆیـدا ڕاشـکاو بێت؛ چونکە هیچ کەسـێک نا تبینێت .

١- کاتێـک لە کەسـێکەوە ڕووبـەڕووی ڕەخنەیەک دەبیتەوە، ئایا هەسـت بـە تووڕەیـی و نائارامـی دەکەیـت؟ یاخـود ڕاسـتەوخۆ، بە هـەر ئامرازێک بێت، دەسـت بـە بەرگریکردن لەخـۆت دەکەیت؟

٢- ئایا کاتێک وتەیەک یان خاڵێکی بەرانبەرەکەتت بەدڵ نابێت، گفتوگۆکەی پێ دەبڕیت؟

٣- ئایا بەرانبەر کەسێکی لە خۆت پلە و پایە بەرزتردا، لە کۆمپانیادا، یاخود لە شوێنی کارکردنتدا، هەست بە دوودڵی و جۆرێک لە ترس دەکەیت؟

٤- ئایا لەکاتی ڕادەربڕیندا، لەوەی کە بۆچوونەکەت پەسەند نەکرێت، هەست بە ترس دەکەیت؟

٥- ئایا زیاتر لەوەی گوێدەگریت، قسە دەکەیت؟

٦- ئایا شێوازی مامەڵەکردنت لەگەڵ بەڕێوەبەرەکەتدا، بەتەواوی پێچەوانەی شێوازی مامەڵەکردنتە لەگەڵ ئەوانەی کە لەگەڵتدا کار دەکەن؟ واتە: لەسەر بناغەی پلە و پایە و دەستەلات مامەڵە دەکەیت، نەک لەسەر بناغەی ئەوەی کە هەموو مرۆڤەکان یەکسانن؟

٧- ئایا کاتێک یەکێک لە کۆڕێکدا گفتوگۆت لەگەڵ دەکات، بابەتەکان بە شێوەیەکی کەسی وەردەگریت؟

٨- ئایا کاتێک خەڵکی پشتگیریت ناکەن، پشتیوانی بۆچوونو سەرنجەکانت ناکەن، تووڕە دەبیت یاخود دەپەشۆکێیت؟

٩- ئایا هەمیشە حەزت بە بیستنی پیاهەڵدان و ستایشکردنە؟ ئەوپەڕی هەوڵی خۆت دەدەیت؛ بۆ ئەوەی خەڵک ستایشت بکەن؟

١٠- ئایا هەمیشە خۆت بە کەسانی تر بەراورد دەکەیت؟ هەست بە نارامی و دڵخۆشی دەکەیت، کاتێک لەوانی تر باشتر بیت؟ هەست بە گرژی دەکەیت، کاتێک کەسانی تر لە تۆ باشترن، چ لە ڕووی ناوبانگەوە، یاخود لە هەبوونی بەهرەیەکدا بێت؟

مژدەتان دەدەمێ کە من لەم تاقیکردنەوەیەدا، یەکەمینی دەرنەچووانم. جا دواتر بۆم دەرکەوت کە خۆبەگەورەدانان، بابەتێکی

زۆر ترسناکە و پێغەمبەر (د.خ) راستی فەرمووە کاتێک فەرمویەتی: (لا یدخل الجنة من کان في قلبه مثقال ذرة من الکبر) واتە: ناچێتە بەهەشتەوە، ئەو کەسەی بە ئەندازەی گەردیلەیەک، لوتبەرزیی لە دڵدا هەبێت.

پرسیارێکی گرنگ دێتە کایەوە: چۆن خاکیبوون بنوێنم؟ بەکورتی، نووسینەکانی پێشوو پێچەوانە بکەرەوە، مەنهەجێکی روون و ئاشکرات بۆ خاکیبوون دەست دەکەوێت. قسە بە خەڵکی مەبڕە، بەڵکو بێدەنگبە، ئاخر قسەکەی تۆ لە هی ئەوان گرنگتر نییە. زیاتر گوێ بگرە وەک لەوەی قسە دەکەیت. لە مامەڵەکردن لەگەڵ ئاستە جیاوازەکانی خەڵکدا، جیاوازیی (لە هەست و سۆزی ناختدا) مەکە، (واتە لەگەڵ سعودیەکدا بە شێوازێک مامەڵە بکەیت و لەگەڵ هندییەکدا بەشێوازێکی تر!)؛ چونکە ستایشکردنی خەڵک، گەشە بە لەخۆباییبوون لە ناختدا دەدات.

لە کۆتاییدا بیری خۆتی بهێنەرەوە، ئەگەر خاکیبوون و خۆبەکەمزانینت لە ئاستی پەروەردگاردا، لە خاکیبوونێکی کرداریی روون بەرانبەر بەدیهێنراوانی خودا رەنگ نەداتەوە؛ ئەوا بزانە کە خاکیبوونت بەرانبەر پەروەردگار کێشەی تیایە و ناتەواوی تێکەوتووە، ئەوە خۆبەکەمزانینێکی خەیاڵییە؛ چونکە خۆبەکەمزانینی راستەقینە بەرانبەر خودای گەورە، خاکیبوونیش بەرانبەر خەڵکیش واجب دەکات. بۆیە ناختان رابێنن تاوەکو کار لە کار نەترازاوە.

سەیری ژیاننامەی پێغەمبەر (د.خ) بکەن لەگەڵ هاورێ، ئافرەت، منداڵ و تەنانەت لەگەڵ نەیارەکانیشیدا لە هەموو کەسێکی تر خاکیتر بووە. خاکیبوون بەسەر هەموو خووڕەوشتیدا زاڵ بووبوو.

Scanned with CamScanner

دەتەوێت ساڵی داهاتوو، ببیت بە چی؟

سـیفەتێکی هاوبـەش کـە لـە هەمـوو کەسـە سـەرکەوتوو و بەهرەمەندەکانـدا دەبینرێـت، بـە بێ هیـچ هەڵاوێردنێـک و جیاوازییەک، بریتییـە لـە: (بوونـی ئامانـج، خولیـای بڵنـد و پایـەدار کـە دەروونـەکان هۆگریـان دەبێـت و پلانـی بـۆ دادەڕێژێـت و لـە پێنـاوی بەدیهاتنیانـدا کۆشـش دەکات). ئەوەنـدە بـەس نییـە کـە ئامانجێـک هەبێـت، بەڵکـو پێویسـتە ئـەم ئامانجـە بگۆڕدرێـت بـۆ داهێنـان، دەروون هۆگـری بێـت و خۆشەویسـتی بـۆ ئامانجەکـە بـە جۆرێـک بێـت، مـرۆڤ لـە پێناویـدا کار بـکات و چێـژی لێوەربگرێـت. دەبینیـت ئـەم خاسـیەتە لـە هەمـوو کەسـە بەهرەمەندەکانـی وەکـو بانگخـوازان، بازرگانـان، داهێنـەران و کەسـانی تـری هاوشـێوەیاندا بوونـی هەیـە. بۆیە پێویسـتە ئامانجەکانـت لـەو بـوارە دابنێیـت کـە خۆشـتدەوێت. بـۆ نموونـە: ئـەو کەسـەی حـەزی بـە وێنەکێشـانە، پێویسـتە ئامانجەکانـی لـە بـواری وێنـە و هونـەردا بێـت، هەروەهـا ئـەو کەسەشـی حـەزی بـە قایلکـردن و قەناعەتپێکردنـی کەسـانی تـرە، پێویسـتە ئامانجەکانـی لـە بـواری فرۆشـگا، یاخـود پارێـزگاری و دادگادا بێـت و هەروەهـا بـەم شـێوەیە...

بـۆ ئـەوەی ئامانـج بەرهەمـدار بێـت، چـوار توخمـی سـەرەکی هەیـە کـە پێویسـتە لـە ئامانجەکەتـدا بوونـی هەبێت:

Scanned with CamScanner

١- پێویستە ئامانجەکەت دیاریکراو بێت، هەروەها بپێویت. نابێت بڵێیت: «ئامانجەکەم ئەوەیە دەوڵەمەند بم»، بەڵکو پێویستە بڵێیت: «دەمەوێت ئەوەندە ڕیاڵ دەستکەوتی ماددی بەدەست بهێنم».
٢- پێویستە ئامانجەکەت بە دەستهێنانی دژواربێت و بەرەنگاری تێدا بێت، بەڵام لە هەمان کاتیشدا نەستەم نەبێت.
٣- پەیوەندی بە ئامانجە گەورەکانی ژیانتەوە هەبێت.
٤- پێویستە کاتەکەی دیاریکراو بێت. بۆ نموونە بڵێیت: «ئامانجی من ئەوەیە، لە ساڵی داهاتوودا دوکانێک لە بواری دیزاینی ناوماڵدا بکەمەوە»، کاتی بەدەستهێنانی ئامانجەکەت بە کراوەیی بەجێ مەهێڵە؛ چونکە ئەمە دەبێتە هۆی تەمبەڵی و دواخستن.

پێشنیار دەکەم لەو ڕۆژەی ئامانجەکەت دەنووسیت، تەنیا هەنگاوێک بەرەو ڕووی-هەرچەند هەنگاوەکە بچووکیش بێت- ئەنجام بدەیت؛ چونکە هەمیشە هەنگاوی یەکەم، یارمەتی بەردەوامبوون دەدات. بۆ نموونە، ئەگەر ئامانجێکت بۆ کردنەوەی فرۆشگایەکی وێنە شێوەکارییەکان دانا، بڕۆ بیرۆکەکانت بە وەرگرتنی نرخی کرێی فرۆشگا بازرگانییەکان دەستپێبکە، یاخود لە ئینتەرنێتدا بە دوای بابەتەکەدا بگەڕێ. هەنگاوی یەکەم زۆر گرنگە؛ بۆیە پشتگوێی مەخە و ڕاستەوخۆ دەستپێبکە.

پەیامێک بۆ دایک و باوکان: هەوڵبدەن کە بزانن ئاراستە و خولیای منداڵەکانتان چییە؟ هەروەها چ بوارێکیان خۆشدەوێت؟ بە شێوەیەک ئاراستەیان بکەن کە بواری ژیانیان هەمان ئەو بوارە بێت کە خۆشیان دەوێت و حەزیان لێیەتی. هەروەها دووربکەونەوە لە زۆرلێکردنیان لەو بوارانەی پێیان خۆش نییە؛ چونکە خۆش نەویستنی ئەو بوارەی تێیدایت، گەورەترین بەربەستە

Scanned with CamScanner

بۆ بەهرەمەندبوون لێی. لەو بوارەی خۆشت ناوێت، سەردەکەویت، بەلام بەهرەمەند نابێت.

پێشنیار دەکەم کە هەموو کەسێک، بۆ ماوەی نیو کاتژمێر، بۆ نووسینی ئامانجەکەتان بە وردی بۆ ساڵی داهاتوو، لە جێگایەکی ئارامدا دابنیشن. لەوانەیە ئەم دانیشتنە، ببێتە خاڵی وەرچەرخاندنی ژیانتان.

Scanned with CamScanner

ڕاسپاردە ڕەمەزانییەکان

١- کاتێک بۆ نوێژی تەراویح، بۆ مزگەوت دەچیت، گرنگی بەوە بدە ئۆتۆمبێلەکەت لە شوێنێکدا ڕابگریت کە بۆ دەرچوونی ئۆتۆمبیلەکانی تر، نەبێتە ڕێگر. پێویست ناکات پاداشتی نوێژەکانت بە هۆی ئازاردانی برا موسوڵمانەکانتەوە لە کیس بدەیت و بەرژەوەندییەکانی ئەوانی تر ڕەچاو نەکەیت، بەوەی هەرکاتێک ویستیان ئۆتۆمبێلەکەیان بجوڵێنن؛ بەهۆی ئەوەی تۆوە نەتوانن. هەوڵ بدە ئۆتۆمبێلەکەت لە شوێنی تایبەتیدا ڕابگریت، ئەگەر دووریش بێت لە مزگەوتەکەوە-ئەمەش دەرفەتێکە بۆ بە پێ ڕۆیشتن، جۆرێکە لە وەرزش؛ بۆ ئەوەی خوداردنی بەربانگ زووتر هەرس بکەیت-.

٢- با نوێژی تەراویح لە بەجێهێنانی نوێژی بەیانیدا نەبێتە ڕێگر؛ چونکە نوێژی بەیانی فەرزە، بەڵام تەراویح سوننەتە، فەرزیش لە سوننەت لە پێشتر، گرنگتر و پاداشتی زۆرترە. بەڕاستی سەیرم پێ دێت کە مزگەوتەکان لە کاتی نوێژە فەرزەکاندا، بەو شێوەیەی نوێژی تەراویح قەرەباڵغ نابن! لە کاتی تەراویحدا، ڕیزی نوێژخوێنان تا بەردەرگای مزگەوت درێژ دەبێتەوە، کەچی لە کاتی نوێژی بەیانیاندا تەنیا ڕیزێک یاخود دوانن! ئەوەش

Scanned with CamScanner

کێشەیەکە لە چۆنیەتی تێگەیشتن لە لەپێشترییەکان.. لە کانگای دڵمەوە، خودازیاری ئەوەم ببینم کە ڕیزی نوێژخوێنان، لە نوێژی بەیانیدا تا بەردەرگای مزگەوتەکان درێژ ببێتەوە!

٣- با ڕۆژووگرتنت، ڕۆژووگرتنێکی گشتییانە و باو نەبێت، واتە: تەنیا دوورکەوتنەوە لە خواردن و خواردنەوە بێت، بەڵکو هەوڵ بدە بە ئاستی ڕۆژووی تایبەتەکان بگەیت. ئەو ڕۆژووگرتنە، ڕۆژووی تەواوی ئەندامەکانی جەستەیە، واتە: زمانت لە زەم و غەیبەتکردن بەڕۆژوو بێت، چاوت لە بینینی شتی نەشیاو و گوێت لە بیستنی هەموو ئەوانەی حەرامن بپارێزێت. ئەگەر بەم قۆناغە گەشتیت، ئەمە پێی دەوترێت: (ڕۆژووی تایبەتەکان)، ئەمەش ڕۆژووی دڵە. با دڵت لە هەر حەسوودی، ڕق لێبوونەوە، کینەیەک و هەروەها لە هەر ڕازێک کە سوودی بۆ قیامەتت نییە، بەدووربێت.

٤- وازهێنانت لە جگەرەکیشان بەدرێژایی ڕەمەزان؛ بەڵگەیە لەسەر توانای تۆ بۆ ئەوەی بە یەکجارەکی واز لەو ئاکارە بهێنیت. کارەکە تەنیا پێویستی بە بڕیاردانی خودی خۆت هەیە و ڕەمەزانیش باشترین هەلە بۆ بڕیاردان.

٥- زنجیرە دارماکان، ئای تۆ چووزانیت کە زنجیرە دراماکان چینن!.. لێم بگەرێن بڵێم: «ئایا هەموو زنجیرە دراماییەکان، بەس لە ڕەمەزاندا هەن؟!» پێشنیار دەکەم، ناوی ئەو زنجیرە درامایانەی کە حەزی پێ دەکەیت، وەربگریت و دوای ڕەمەزان بیانکرێتەوە، یاخود دووبارەکەیان کە لە کەناڵەکاندا بەدرێژایی ساڵەکە لێ دەدرێنەوە، سەیر بکەیت.

٦- بازاڕەکان.. نامەوێت توندڕەو دەربکەوم، بەڵام باشتروایە کە لە ڕەمەزاندا، لە بازاڕکردنی شەوانە دووربکەویتەوە؛ چونکە بە ڕاستی

Scanned with CamScanner

شتانێکی تێدا ڕوودەدەن کە شیاوی ئەم مانگە پیرۆزە نین. بۆ بەدەستهێنانی هەر پێداویستییەکیش، باشتروایە بەیانیان بچن؛ چونکە کەشەکە لەو کاتانەدا، ئارامتر و باشترە.

٧- تەمبەڵی، بێتاقەتی، هەڵچوون و میزاجییەت.. بەخودا مانگی ڕەمەزان لە هەموو ئەم سیفەتانە بەدوورە.

خودایە گیان! نوێژ، ڕۆژوو، پەرستش و شەونوێژمان لێ قبوڵ بکە. بەڕاستی هەر خۆت دڵسۆز و میهرەبانیت.

Scanned with CamScanner

بەشی سێیەم

ڕازەگەلێک بۆ ئاوەز و بیر

Scanned with CamScanner

زۆربەی بوونەوەران جیاوازییان هەیە لە بۆچوونیاندا

فریشتەکانیش جیاوازییان هەیە: (فریشتەی سزادان و فریشتەی میهرەبانی بۆچوونی جیاوازیان هەیە لەسەر کەسێک کە سەد پیاوی کوشتووە).

پێغەمبەران(سەلامی خوایان لەسەربێت) جیاوازییان هەیە: (داود و سولەیمانی کوڕی، لەنێوان دوو ژندا کە هەریەکەیان لەسەر ئەوەی کە دایکی منداڵێکن و کێشەیان هەیە، بۆچوونیان جیاوازە).

هاوەڵان بۆچوونیان جیاوازە: (ئیبنو عومەر، بەوە ناسراوە کە دەبێت کار بە ئەرکەکان بکرێت. ئیبنو عەباس، بەوە دەناسرێت کە دەبێت کار بە مۆڵەتپێدان بکرێت. هەردووکیشیان لە گەورە پیاوانی هاوەڵانن). هەروەها لە نێوان هاوەڵانیشدا لە زۆر بواردا بۆچوونی جیاوازیان هەبووە. بۆ نموونە: ئەوە شتێکی زۆر روون و ئاشکرایە کە ئەبوبەکر و عومەر لەسەر مامەڵەکردن لەگەڵ هەڵگەڕاوەکاندا دەبێت چۆن بجوڵێنەوە، هەرکەس ئەو بابەتە بخوێنێتەوە، زیاتر ئەوەی بۆ دەردەکەوێت. لێرەدا بواری ئەوە نییە بەدرێژی باس بکرێت.

بۆچی ئەم هەموو نموونانەم هێناوەتەوە؟ بۆیە بەوشێوەیە نموونەم

هێناوەتـەوە؛ بـۆ ئـەوەی بۆتـان روون ببێتـەوە کـە بۆچوونـی جیـاواز، شـتێکی ئاسـایی و ڕێگەپێـدراوە، لەهەمـان کاتیشـدا چاوەڕوانکـراوە، ڕەوشـتێکی مرۆییـە و خـودای پـەروەردگار لەنێـوان مرۆڤەکانـدا دایناوە، تەنانـەت لەنێـوان باشـترین مرۆڤەکانیشـدا بوونـی هەیـە.

بـەڵام ئێسـتا کاتـی جڵەوکردنـی ئـەم ئەسـپە سەرکەشـەیە و ئـەم پرسـیارە بـە دوای خۆیـدا دێنێـت: چـۆن مامەڵـە لەگـەڵ بۆچوونـی جیـاوازدا بکەیـن؟

بـا نمونەیەکـی کردەیـی بهێنینـەوە: کاتێـک لەگـەڵ کەسـێکدا لەسـەر بابەتێکـی دیاریکـراو یـان هەڵوێسـتەیەک، بۆچوونـی جیـاوازت دەبێـت، ئایـا ئـەم ناکۆکـی و جیاوازییـە، گەیشـتووەتە ئاسـتی ڕقلێبـوون و دژایەتیکـردن؟ یاخـود ئاسـتی جوێنـدان؟ ئایـا دەگاتـە ئاسـتی پەیوەنـدی پچڕانـدن؟ ئایـا دەگاتـە ئـەو ئاسـتەی کـە کەسـی بەرانبـەر، لەسـەر نیـاز، بیروبـاوەڕ و ئایینـی تۆمەتبـار بکرێـت؟ ئەگـەر بگاتـە ئـەو ئاسـتە، ئـەوا بزانـە ئـەو دژایەتیکـردن و ناکۆکییـە لـە سـەر مەنهـەج و ڕێبـازی هـاوەڵان نییـە؛ چونکـە ئـەو مەنهەجـە نییـە کـە بـۆ شـکۆمەندی ئوممـەت دەیانویسـت. دەبینیـن هـاوەڵان لـە زۆر بابەتـدا جیاوازییـان هەبـووە، بـەڵام دڵەکانیـان یـەک بـوون. هەرگیـز یەکرییـان کافـر نەکـردووە. هەروەهـا یەکترییـان بـە نیـاز خراپـی و گومرایـی تۆمەتبـار نەکـردووە. سـەرەڕای ئـەو جیاوازییانـەش، زۆر ڕێـز و خۆشەویسـتی لەنێوانیانـدا هەبـووە.

کێشـە بنەڕەتییەکـە ئەوەیـە هەندێـک لە خەڵکـی، ئامانجیـان ئەوەیە کـە هەمیشـە بۆچوونـی جیاوازیـان هەبێـت و دیدێکـی ڕەخنەگرانەیـان هەبێـت. ئامانجیـان ئەوەیـە بەبـێ هەڵاوێـردن، لـە سـەرجەم بوارەکانـدا بۆچوونیـان جیاوازبێـت، بـەڵام ئەگـەر کارێـک بێتـە پێشـەوە، جێگـەی

جیاوازی بێت، یا کارێکی سەرەکیش نەبێت، ئەوە کارەساتێکی گەورە ڕوودەدات و ئیتر تۆمەتەکانی بە کافرکردن و لەڕێدەرچوون دەستپێدەکەن! ئامانجی نکولیکردن لە بوونی جیاوازی، ئامانجێکی نادروست و خەیاڵییە. هەرگیز ئەم خەیاڵەش نایەتە دی؛ چونکە ئێمە مرۆڤین. کەواتە ئامانجی ڕێگەپێدراو لەو کارەدا چییە؟ ئامانج لە بۆچوونی جیاواز ئەوەیە کە بە ڕێزەوە لەگەڵ ئەو جیاوازییانەدا مامەڵە بکەین،. ئەو بۆچوونەی پێشەوا (ئەبی حەنیفە) جێبەجێ بکەین کە دەڵێت: «بۆچوونی ڕاست، ئەگەری هەڵە دەرچوونی لێ بەدی دەکرێت و بۆچوونی هەڵەش، ئەگەری ڕاست دەرچوونی لێ دەکرێت».

ئامانجی ئەوەیە کە لەسەر ئەم یاسا ئاڵتوونییە لەگەڵ یەکتریدا هەڵسوکەوت بکەین: (ئەوەی لەسەری هاوڕاین، تیایدا هاوکاربین، لێبوردەبین بەرانبەر ئەو کارەیشی بۆچوونمان لەسەری جیاوازە).

بەداخەوە، ڕۆژئاوا ئەم بنەمایەی بە کردەیی کردووە، بەڵام ئێمە لەم سەردەمەشدا بە کردەییمان نەکردووە. لەگەڵ بوونی ئەو هەموو جیاوازییە زمانەوانی، ژینگەیی و ئایینییانەیاندا، توانیویانە لەسەر ئەو کارانەی کە لەسەری هاودەنگن، هاوکاری یەکدی بکەن. ئەوەتا ئەوان، ئەمڕۆ بە یەک دراو مامەڵە لەگەڵ یەکدی دەکەن! لەگەڵ ئەوەی ئەو کارانەی کە ئێمەی موسوڵمانان بە یەکەوە دەبەستێتەوە و هاوڕاین لەسەری، زۆرترە لەو بابەتانەی کە ڕۆژئاواییەکان لەنێو خۆیاندا لەسەری هاودەنگن، بەڵام چی بڵێم کە تێگەیشتن لە ڕاجیایی لە نێوانماندا نادیارە؟!

من وەک خۆم، نە سۆفی، نە سەلەفی، نە وەهابیم و هەروەها ئیخوانیش نیم، هیچ کام لەو گروپانە نیم. من موسوڵمانم و

ئەوانـەی کـە دەڵێـن: «أشـهد أن لا إلـه الا اللـه وأن محمـدا رسـول اللـه»، وەک موسـوڵمانێک مامەڵەیـان لەگەڵـدا دەکـەم. ئیتـر بـا واز لـە تۆمـەت بەخشـینەوە و یەکـدی تۆمەتبارکـردن بهێنیـن.

هـەر بـەو بۆنەیـەوە دەڵێـم: داوای لێبـوردن لـە هەمـوو ئـەو کەسـانە دەکەیـن کـە لەگەڵمانـدا بۆچوونیـان جیـاوازە. بۆچوونـی جیـاوازی نێوانمـان، خۆشەویسـتی نێوانمـان لاتابـات.

Scanned with CamScanner

ئایا دەکرێت لە بەنزینخانە کار بکەم؟!

خـودای گـەورە بـە مووسـای فەرمـوو: (أَنِ اضْرِب بِّعَصَـاكَ الْبَحْـرَ فَانفَلَـقَ فَـكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالطَّـوْدِ الْعَظِيـمِ). کاتێـک مووسـا ویسـتی بـە دەریاکـەدا تێپـەڕ ببێـت بـە گۆچانەکەی دەسـتی بـە دەریاکەیدا کێشـا. بـەم موعجیـزە گەورەیـە، بـەڵام ئایـا بۆچـی خـودای گـەورە دەریاکـەی بـۆ مووسـا نەکـردەوە بـێ ئـەوەی بـە گۆچـان پێیـدا بکێشـێت؟

خـودای گـەورە بـە حەزرەتـی مەریەمـی فەرمـوو: (وَهُـزِّي إِلَيْـكِ بِجِـذْعِ النَّخْلَـةِ تُسَـاقِطْ عَلَيْكِ رُطَبـاً جَنِيّـاً). هیـچ کەسـێکی ئاسـایی بـە هەمـوو هێزێکیـەوە ناتوانێـت دارخورمـا ڕاوەشـێنێت و خورماکـەی لێبکاتـەوە؛ چونکـە قـەدی دارخورمـا بەهێـزە و ناجوولێـت. چـێ دەڵێـن دەربـارەی ئافرەتێکـی دووگیانـی شـەکەت و مانـدوو؟ بۆچـی خـودای گـەورە، خورماکـەی لـە دارەکـە لێنەکـردەوە، بـێ ئـەوەی حەزرەتـی مەریـەم بـە جووڵاندنـی دارەکـە هەسـتێت؟ ئایـا هـەردوو کردارەکـە موعجیـزەن؟

پێغەمبـەر (د.خ) لـە هـەر وەرزێکـی حەجـدا، بـۆ لای دەیـان کـەس دەڕۆیشـت و بانگهێشـتی ئیسـلامی دەکـردن، بـۆ لای خەڵکـی تائیـف چـوو و تووشـی لێـدان، سـووکایەتی و ئازارێکـی زۆر بوویـەوە، تـا ئەوەی کـە خوێـن لـە پێـی پیـرۆزی چـۆڕەی کـرد، بـەڵام دواتـر لـە لایـەن

پشــتیوانان (الانصار)ەوە، دەروویەکــی ئاســوودەیی و خۆشــی لێکرایــەوە. ســەرنج بــدە، ئــەوان خۆیــان هاتنــە خزمەتــی پێغەمبــەر، دەســتی پشــتیوانیان لــە خزمەتــی دانــا و پاڵپشــتییان لێکــرد. ئــەی باشــە بۆچــی خــودای گــەورە وازی لــە پێغەمبەرەکــەی خــۆی هێنــا کــە بــەو شــێوەیە تووشــی ئــازار و ئەشــکەنجە ببێــت و دواتر دەســتی پشــتیوانی و رزگاری بــە رێگایەکــی جیاوازتــر لــەو رێگایــەی کــە پێغەمبــەر (د.خ) گرتبــووی، پێــی بەخشــی؟

گەنجێــک دێتــە لام کــە هێشــتا هاوســەرگیری نەکــردووە و لــە ســەرەتای قۆناغەکانــی ژیانیدایــە و دەڵێــت: «بارودۆخــم ســەخت و ناهەمــوارە، هیــچ کار و کەســابەتێکم نییــە، چــی بکــەم؟» کاتێــک پێشــنیاری ئــەوەی بــۆ دەکــەم کــە بچێــت هــەر کارێــک دەســتی دەکەوێــت بیــکات، تەنانــەت ئەگــەر لــە وێســتگەیەکی بەنزینیــش بێــت، باشــترە لــەوەی کــە لــە ماڵــەوە دانیشــێت. بــەم شــێوەیە وەڵامــم دەداتــەوە: «مەگــەر مووچــەی کارمەندێــک کــە لــە بەنزینخانــە کار بــکات، چــی لــە مــن دەکات؟ مــن کار و موچەیەکــی لــەوە باشــترم دەوێــت کــە لێــوەی دەســتپێبکەم».

خوشــکێک دێتــە لام و دەڵێــت: «خێزانەکــەم دەرگای هەمــوو شــتێکیان بــە رووومــدا داخســتووە. نــە کار، نــە هاوســەرگیری، نــە ئــازادی». کاتێــک پێشــنیاری کردنــی هــەر کارێکــی بــۆ دەکــەم کــە بیــکات، هــەر شــتێک گــەر زۆر ســادەش بێــت، بــۆ نموونــە: دانانــی پێگەیــەک لەســەر ئینتەرنێــت، جێگەیــەک کــە هیــوا و حەزەکانــی تێــدا کۆبکاتــەوە، نووســینی پەخشــان و ناردنــی بــۆ ڕۆژنامــەکان و بڵاوکردنەوەیــان، یــان کارگەیەکــی بچــووک لــە ژوورەکەتــدا دروســت بکــە و بەرهەمەکانــت بــە هــاوڕێ و خێزانەکــەت بفرۆشــە، ڕاســتەوخۆ

وەڵام دەداتـەوە و دەڵێـت: «ئەمانـە چـی بـە مـن دەکـەن؟ مـن لەمانـە باشـترم دەوێـت. نامەوێـت بـەم کارە سـادە و سـاکارانە دەسـتپێبکەم و خـۆم بـە شـتی بێهـودەوە مانـدوو بکـەم!».

بـەو کەسـانە دەڵێـم: کارە سـادەکانتان دەرگای زۆرتـان بـۆ دەکاتەوە کـە نـە لـە ژمـاردن دێـن و نـە هەرگیـز بیریشـتان لێکردوونەتـەوە. خـودای گـەورە تەنیـا ئـەوەی لـە بەندەکانـی دەوێـت کـە ببینێـت کار دەکـەن، دواتـر بـە ڕێگایەکـی تـر کـە هیـچ پەیوەندییەکـی بـە کارەکەیـەوە نییـە، بـە ئاسـوودەیی و کامەرانیـی دەگەیەنێـت، هـەروەک چـۆن خورماکـەی بـۆ حەزرەتـی مەریـەم خسـتە خـوارەوە، دەریاکـەی بـۆ موسـا کـەرت کـرد و پشـتیوانی لـە محەمـەد (د.خ) لـە ڕێگـەی خەڵکـی مەدنـەوە کـرد.

یاسـایەکی زێڕیـن: کار شـتێکە و ئەنجـام شـتێکی تـر، تـۆ لەسـەرتە کار بکەیـت، ئەنجامیـش بـە دەسـت خـودای تـاک و میهرەبانـە. (وَقُـلِ ٱعْمَلُـواْ فَسَـيَرَى ٱللَّهُ عَمَلَكُمْ).

سـەرنج: بەڵـێ، دەکرێـت لـە بەنزینخانـە کار بکەیـت و ڕەوایـە. ئـەوەش کارە، وەک هـەر کارێکـی تـر. کاریـش هـەر چییـەک بێـت، لـە ڕێـز و شـکۆی ئینسـان کـەم ناکاتـەوە، بەڵکـو زیـادی دەکات. کارکردنـی هـەر کەسـێک لـە بەنزینخانـە، زۆر باشـترە لـە بـێ کارێکـی سسـتی تـەوەززەل کـە لـە ماڵـەوە دانیشـتووە و هیـچ کارێـک نـاکات.

Scanned with CamScanner

ئایا دەتەوێت لەخۆبایی بیت؟

فەرمـوون لەگـەڵ ئـەم پێکهاتـە نەفسـووناوییەدا... ئـەم هەنگاوانـە جێبەجـێ بکـە، بەبـێ هیـچ دوودڵییـەک، دەبیتـە کەسـێکی لەخۆبایـی. دڵنیـات دەکەمـەوە ئەگـەر خۆیشـت هەسـتت بـە لەخۆباییبوونـی خۆت نەکـرد، ئـەوا دەوروبـەرت بەوشـێوەیە دەتبینـن، بـەڵام تـۆ نازانیـت و هەسـتی پێناکەیـت.

١- هەمیشـە بـە دوای ئـەوەدا بگـەڕێ کـە خەڵکـی ستایشـت بکـەن، ئەمـەش وات لێـدەکات هەسـت بـەوە بکەیـت کـە تـۆ کەسـێکی تـەواو جیاوازیـت و شـایانی ئـەو ستایشـکردنەیت. هەروەهـا وا بیربکەیتـەوە کە تـۆ لـەو کەسـە باشـتریت کـە ستایشـی کردوویـت و پیایداهەڵداویـت.

٢- تیشـک بخـەرە سـەر ئـەوەی کـە لـە خەڵکـی باشـتریت. کاتێـک بـە کەسـێک دەگەیـت، سـەرنجی زیاتـر بخـەرە سـەر ئـەو لایەنانـەی کـە تـۆ تیایـدا سـەرکەوتووتریت، بـەڵام بـۆ کەسـی بەرانبـەر زیاتـر سـەرنجی خاڵـە لاواز و نەرێنییەکانـی بـدە. بـەم شـێوەیە، هەسـت دەکەیـت کـە تـۆ لـەو باشـتریت.

٣- هەوڵـی گۆڕینـی خەڵکـی بـدە و وایـان لێبکـە وەکـو خـۆت بـن، بـەڵام بێگومـان لـە هـەر بارێکـدا بێـت، تـۆ لـەوان باشـتریت. هەروەهـا هەوڵبـدە کـە گەشـە بـە خەڵکـی بدەیـت؛ بـۆ ئـەوەی کۆپییەکـی

Scanned with CamScanner

دەقاودەقـی خـۆت بـن.

٤- بـە دواکەوتـن و شکسـتی کەسـانی دیکـە دڵخۆشـبە. شکسـتی ئـەوان، سـەرکەوتنەکانی تـۆ و پلەبەرزیـت زیاتـر دەردەخـات و واتلێـدەکات لـە مەیدانـدا جیاوازتـر دەربکەویـت.

٥- ئەوپـەڕی هەوڵـت بـدە بـۆ بەرگریکـردن لـە خـۆت بەرانبـەر هـەر ڕەخنەیـەک کـە ڕووبـەڕووت دەبێتـەوە. هـەر بەڕاسـتی ئـەو مرۆڤـە پەسـت و نیگەرانانـە کێـن کـە ڕەخنـەت لێدەگـرن؟ بـە چ مافێـک ڕەخنـە دەگـرن؟ ئایـا نازانـن تـۆ کێیـت؟.

٦- لـە گفتوگـۆدا لـە خەڵکـی ببـەرەوە. ئـەوەی تـۆ دەتەوێـت بیڵێیـت، زۆر گرنگتـرە لـەوەی ئـەوان بـۆ وتـن پێیانـە. دوورکەوتنـەوە لـە قسـەکردن لەگـەڵ خەڵکـدا، ئامـاژە بـۆ بوونـی زانسـت و زانیـاری و جیاوازبوونـت دەکات. هەمیشـە وا بکـە کـە لـە هـەر کـۆڕ و کۆبوونەوەیەکـدا دانیشـتیت، قسـە و گفتوگـۆکان زیاتـر هـی تـۆ بـن و کۆڕەکـە زیاتـر لـە دەوری تـۆ و قسـەکانت بخولێتـەوە، بـەڵام بیـرت نەچێـت تـۆ هەمیشـە باشـترینی ئامادەبووانیـت و هەروەهـا مافـی ئـەوەت هەیـە کـە زۆرتریـن قسـە بکەیـت!

(حەسـەنی بەسـری)، دەربـارەی خاکیبـوون و خۆبەکەمزانیـن دەڵێـت: «خاکیبـوون، ئەوەیـە کـە لـە مـاڵ چویتـە دەرەوە و چـاوت بـە هـەر کەسـێک کـەوت، وا دابنێیـت ئـەو کەسـە لـە تـۆ باشـتر و چاکتـرە».

(ئیمامـی غەزالـی) دەفەرموویت-بـە دەسـتکارییەوە-: «ئەگـەر کەسـێک لـە تـۆ گەورەتـر بـوو، بـە خـۆت بڵـێ: (ئـەو لـە ئیسـلامەتیدا پێشـی مـن کەوتـووە و، بەهـۆی تەمەنەکەیـەوە خێـر و چاکـەی لـە مـن زۆرتـرە). ئەگـەر لـە خـۆت بچووکتـر بـوو بڵـێ: (ئـەو گوناهـ و

تاوانی لە من کەمترە›. ئەگەر زانست و زانیاری لە تۆ زیاتر بوو بڵێ: ‹بەهۆی زانستەکەیەوە، ئەو لە من باشترە›. ئەگەر لە تۆ نەزانتر بوو بڵێ: ‹ئەو لە من باشترە؛ چونکە نەزانین، لە زانستی بێ کردەوە باشترە، هەروەها بوونی زانست لە ڕۆژی قیامەتدا دەبێتە بەڵگە و شایەت بەسەر خاوەنەکەیەوە›. ئەگەر کەسێکت بینی لە تاوان و خراپەکاریدا بوو، بە خۆت بڵێ: ‹لەوانەیە خودای پەروەردگار، ئاخیرەتی ئەو بە خێر تەواو بکات، بەڵام هی من بە خراپە››».

براکانم! دەسا با هەموومان خاکی بین. بە خودای گەورە، زۆر کەسم -بە خۆشمەوە- بینیوە کە تووشی جۆرێک لە جۆرەکانی خۆپەسەندی و خۆبەگەورەدانان بوون. هەندێکیان درکی پێدەکەن و زۆرینەیان نازانن کە تووشی ئەو بەڵا و نەخۆشییە بوون. بەراستی خۆبەگەورە زانین، یەکێکە لە نهێنیترینی نەخۆشییەکان، بەڵام ترسناکترینیانە. هەروەها ناچێتە بەهەشتەوە، ئەو کەسەی بە ئەندازەی گەردیلەیەک خۆبەگەورەزانین و لوتبەرزی لە دڵیدا هەبێت!

ئایا ئافرەت مرۆڤە؟

پرسیارێک بۆ ماوەیەکی زۆر، خەڵکی ئەورووپای سەرقاڵ کردبوو. لە ساڵی (٥٨٦)ی زایینیدا کۆبوونەوەیەکیان بۆ بەدواداچوون لەم پرسیارە: «ئایا ئافرەت مرۆڤە؟» دوای مشتومڕێکی زۆر، گەیشتنە ئەو ئەنجامەی کە ئافرەت بۆ خزمەتکردنی پیاو دروستکراوە! (٣٠) ساڵ تێپەڕی نەکرد بەسەر ئەم کۆبوونەوەیدا کە پێشەوای مرۆڤایەتی؛ محەممەد (د.خ) هات و بە جیهانی ڕاگەیاند کە: «ئافرەتان هاوتای پیاوانن»، ڕایگەیاند کە: «ئافرەتی باش؛ مایەی کامەرانیی مرۆڤە»، هەروەها فەرمووی: «ئافرەتان وەکو شووشەوان و لەگەڵیاندا نەرم و نیانبن(رفقا بالقوارير). محەممەدی کوڕی عەبدوڵڵا، ڕزگارکەر و ئازادی بەخشی ڕاستەقینەی ئافرەت!

بەگوێرەی ئەو خوێندنەوە سادانەی کە کردوومن، بۆم ڕوون بووەتەوە کە لە سەردەمی پێغەمبەر (د.خ) و لە سەردەمی هاوەڵاندا، پێگە و ڕۆڵی ئافرەت لە کۆمەڵگای ئەو سەردەمەدا، بە بەراورد بە ڕۆڵی ئێستای ئافرەت لە کۆمەڵگادا، زۆر گەورەتر بووە. لەو سەردەمەدا، ئافرەت هاوسەر، جەنگاوەر بووە و لە هەمان کاتدا فەرموودەی گێڕاوەتەوە و فەتوای داوە. هەروەها بەشداری کاری سیاسی کردووە، یارمەتی دادوەری داوە و ڕاوێژپێکراوە.

هـەروەک ئـوم سـەلەمە ئامـاژەی بـە پێغەمبـەر(د.خ) داوە بـە تاشـینی قـژی لـە ڕۆژی جودەبییـەدا و زۆر نموونـەی تـر. باشـە ئـەم هەمـوو دواکەوتووییـە لـەم سـەردەمەدا چییـە؟ ڕۆڵـی ئافـرەت بـە جۆرێـک کەمکراوەتـەوە کـە هەندێـک کـەس، وەکـو عـەورەت مامەڵـە لەگـەڵ نـاوی ئافرەتـدا دەکـەن! لـە کاتـی خوێندنەوەمـدا بـۆ وتاریکـی بـرای بەڕێـز (حسـێن شەبەکشـی)، سـەرنجم بـۆ ئـەم بابەتـە لادروسـت بـوو کـە بەشـێک لـە خەڵـک، خێزانەکانیـان بـە (ماڵـەوە) نـاو دەبـەن یـان بـە (ژنەکـە) بانـگ دەکـەن، هەندێکـی تـر بـە (ئافـرەت)، یاخـود (دایکـی منداڵـەکان) بانگـی دەکات! باشـە بۆچـی؟ بۆچـی پیـاوان لەنـاو هاوڕێکانیانـدا خێزانەکانیـان بـە نـاوی خۆیانـەوە بانـگ ناکـەن؟ ئایـا ناوهێنانـی ئافـرەت، عـەورەت و عەیبەیـە؟ ئـای پێغەمبـەری خـودا، کاتێـک یەکێـک لـە هـاوەڵان پرسـیاری لێکردیـت: کـێ خۆشەویسـترین کەسـە لـە لات؟ پـڕ بـە دەنگـت و بەرانبـەر هەمـوو خەڵـک فەرمـووت: «عائیشـە». نازانـم! بنچینـەی عەیـب و شـەرمەزاری ناوبردنـی هاوسـەرەکەتدا لـە چیدایـە؟ یاخـود حیکمـەت لـە ناونەهێنانـی خوشـکەکەتدا چییـە؟

ئـەو شـانازییە بەسـە بـۆ ئافرەتـان کـە یەکـەم کـەس بـاوەڕی بـە ئیسـلام هێنـا لەسـەر هەمـوو ڕووی زەویـدا، (دایکـە خەدیجـە) بـوو(ڕەزای خـودای لەسـەربێت). هەمیشـە بـە بیرکردنـەوەم لـە هەڵسـوکەوتی پێغەمبـەردا(د.خ)، تووشـی سەرسـامی دەبـم، کاتێـک بـۆ یەکەمجـار کـە لـە ئەشـکەوتی حەڕرائـەوە وەحـی بـۆ دابـەزی و بـە تـرس و دڵەڕاوکێیەکـی زۆرەوە لـە ئەشـکەوتەکە هاتـە دەرەوە، باشـە بـۆ لای کـێ ڕۆیشـت؟ بـۆ لای خۆشەویسـترین هاوڕێـی کـە ئەبوبەکـر بـوو، نەچـوو. بـۆ لای ئەبوتاڵیبـی مامـی کـە بەخێـوی کردبـوو، نەچـوو،

بەڵام بۆ لای خەدیجەی خێزانی چوو و لە باوەشی خەدیجەدا هێمن و ئارام بوویەوە! ئەمە چۆن مێردێکە؟ چۆن پەیوەندییەکی هاوسەرگیرییە؟ چ جۆرە پێگەیەک و متمانەیەکە لە ئافرەتدا کە پێغەمبەرمان (د.خ) هەستیپێکردووە و لەگەڵ خێزانەکەیدا جێبەجێی کردووە؟ ئێمە ئوممەتێکین، شانازی دەکەین کە سەرەتا شتێک پێغەمبەرەکەمان جەختی لێکردووەتەوە و لە ئایینەکەیدا جێگری کردووە، ئافرەت بووە. بەڵێ، پڕ بە دەنگمان ئەوە دەڵێین.

دەڵێن: ئافرەت نیوەی کۆمەڵە، بەڵام ئەوە هەر ئافرەتە نیوەکەی تریش بەخێو دەکات و پێیان دەگەیەنێت. بۆیە دەڵێم: «ئافرەت هەموو کۆمەڵە». بڕوای تەواوەتیم بەوە هەیە کە شکۆی ئوممەتی ئیسلام ناگەڕێتەوە و بەدی نایەت، تەنیا مەگەر بە دەستی ئەو دایکانەی کە بەتەواوی مافی دایکایەتیان داوە و هاوشێوەی عومەری کوڕی عەبدولعەزیز و سەلاحەددینیان بۆ هێناوینەتە دونیاوە.

خودایەگیان! ئافرەتانی موسوڵمان چاکەکار بکەیت و بیانکەیت بە باشترینی دایکەکان تا لە داهاتوودا نەوەیەکی سەرکەوتوو پێبگەیەنن.

بەربەرەکانی یاساکانی خودا لە گەردووندا دەکەن

(بــە بۆنــەی کارە تیرۆریســتییەکان کــە لــە ســالی ٢٠٠٥زدا لــە بەریتانیــادا ئەنجامــدران، نووســراوە)

خــودا بــە مەزنــی و بەهێــزی خــۆی، ئاســمانەکان و زەوی لــە مــاوەی شــەش ڕۆژدا دروســتکرد-کە یەکســانە بــە هەزارەهــا ســالی ئێمــە-. بۆچــی؟ بۆچــی بــە (کــن فیکــون)، یاخــود لــە چاوتروکاندنێکــدا دروســتی نەکــردن؟ ئەمــە پەیامێکــی مرۆڤایەتییــە، وەک ئــەوەی بــە شــێوازێکی کــرداری پێمــان ڕابگەیەنێــت: مــن لــە ســەر زەویــدا یاســا و ڕێســام بــۆ دانــاوە، کــە پێــی دەڵێــن: یاســای پلەبەندی(تــدرج). ئەمــە دەکــەم بــە یاســایەک و لــە هەمــوو بوارەکانــی ژیانتانــدا جێبەجــێ بکرێــت.

- خــۆر هەڵدێــت و دوا بــەدوای ئــەوە ئــاوا دەبێــت، بــە هەمــان شــێوە مانگیــش. خــودای گــەورە دەســتەڵاتی هەبــوو وابــکات کــە شــەو و ڕۆژ لــە نــاکاودا ڕووبــدەن، بــە بــێ هیــچ پێشــهاتێک، بــەڵام ئەمــەش بــە پێــی یاســای پلەبەندییــە.

- ئــەو شــەریعەتەی خــودای گــەورە دایبەزانــدە ســەر ئــادەم، بــە چەنــد یاســایەک جیــاوازە لــەو شــەریعەت و ڕێبــازەی لــە تەوراتــدا هاتــووە، ئەویــش بــە هەمــان شــێوە لــە ئینجیــل جیــاوازە و هەروەهــا ئینجیلیــش

Scanned with CamScanner

لـە قورئـان. خـودای گـەورە دەسـەڵاتی ئـەوەی هەبـوو کـە ڕاسـتەوخۆ قورئانـی بـۆ سـەر ئـادەم دابەزاندایـە و بـە تێپەڕبوونـی سـەردەمەکان جێگیـری بکردایـە، بـەڵام لـەم ڕووداوە دوا بـەدوای یەکانـەدا، بـە هەمـان شـێوە بـە پێـی یاسـای پلەبەنـدی بەڕێـوە دەچـن.

- مـرۆڤ قۆنـاغ بـە قۆنـاغ گـەورە دەبێـت و بەهێـز دەبێـت، دواتریـش بـە هەمـان شـێوە پیـر و لاواز دەبێـت. هیـچ کەسـێک نییـە بخەوێـت و هەسـتێتەوە، دواتـر ببینێـت پیربـووە، بەڵکـو پیربـوون وردە وردە دروسـت ڕوودەدات.

- زانسـتی ئینتەرنێـت، فڕۆکەوانـی و کارەبـا دوای هـەزاران سـاڵ لـە بوونـی مـرۆڤ و مرۆڤایەتـی پەیـدا بـوون. خـودای گـەورە دەیتوانـی، هـەر لـە یەکـەم ڕۆژی دروسـتبوونیەوە، هەمـوو ئـەم زانسـتانە فێـری ئـادەم بـکات، بـەڵام ئـەم کارانـەش بـە هەمـان شـێوە بـە پێیپاسـای پلەبەندییـە.

- مەیخواردنـەوە حـەرام نەبـوو تـا دوای (٢١) سـاڵ لـە پێغەمبەرایەتـی محەمـەد. هەروەهـا (ڕیبـا)ش حـەرام نەبـوو تـا دوای (٢٢) سـاڵ لـەو پەیامـە. واتـە: سـاڵێک پێـش وەفاتـی خۆشەویسـت. لـەم بارەشـدا خـودای گـەورە دەیتوانـی هـەر لـە یەکـەم ڕۆژی پەیامبەرایەتییـەوە، هەمـوو حەرامکـراوەکان قەدەغـە بـکات، بـەڵام ئەمـەش بـە پێـی یاسـای پلەبەندییـە.

- لەنێـوان کۆچـی دوایـی (ئەبـو حامیـدی غەزالـی) کـە ڕۆڵێکـی گـەورەی لـە پێکهێنانـی نـەوەی ڕزگاریخـوازی قودسـدا هەبـووە و لەنێـوان ڕزگارکردنـی فیعلی قودسـدا لەسـەر دەسـتی سـەلاحەدئایبندا، (٨٠) سـاڵ هەبـووە! لـە کاتێکـدا دەکـرا خـودای گـەورە، هـەر لـە سـەرەتای دەرکەوتنـی (ئیمامـی غەزالـی) لـەو مەیدانـەدا، قـودس ڕزگار

Scanned with CamScanner

بکات، بەڵام ئەمەش بە پێی یاسای پلەبەندییە.
- ئەوانەی جیهاد دژ بە ئەمریکا و بەریتانیا ڕادەگەیەنن و بە کار و کردەوەی نەشیاو هەڵدەستن، تا ئەوەی کە ڕوویداوە دڵتەزێنەکەی بەریتانیای لێکەوتەوە، ئەوان دژایەتی ڕۆژئاوا ناکەن، بەڵکو دژایەتی یەکێک لە یاساکانی خودای گەورە لە گەردووندا دەکەن کە بریتییە لە یاسای پلەبەندیو بە دوای یەکدا هاتن و بنیاتنانی شارستانییەت.

بە پشت بەستن بەم یاسایانە، پێشکەوتن و گونجان لەگەڵ زەویدا دروست دەبێت. تەنانەت پێغەمبەرانیش زاتی شکاندن، یاخود ڕووبەڕوونەوەی ئەم یاسایانەیان نەکردووە.

دواتر خەڵکانێک دێن وا بیردەکەنەوە بە کوشتنی کەسانێک کە هیچ تاوان و گوناهێکیان نییە، پێشکەوتن و بەرەو پێشچوون لە نێوان شەو و ڕۆژێکدا بەدی دێت، بەڵکو لەوانەیە لە نێوانیاندا کەسانێک هەبن کە لە کاروبار و کێشەکانیاندا پشتگیری تەواوی موسوڵمانان بکەن و دژی سیاسەتی وڵاتەکەیان لە عێراق و ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا بوەستنەوە.
- تەنیا تاڵە موویەک، مرۆڤی پاڵەوان لە مرۆڤی ترسنۆک و هەڵە جیادەکاتەوە.
- تەنیا تاڵە موویەک، مرۆڤی دانا و میهرەبان لە مرۆڤی ترسنۆک و بێئەمەک جیادەکاتەوە.

دانایی، واتە: شتی تەواو و گونجاو لە شوێنی تەواو گونجاو و لە کاتی گونجاودا دابنێیت.
- باشترین ئامراز و ڕێگە بۆ فێربوونی دانایی، خوێندنەوەی ژیانی پێغەمبەرە(د.خ). خوێندنەویەکی لەسەرخۆ و ئارام؛ بۆ ئەوەی فێربین

Scanned with CamScanner

کەی ئاشتیخوداز بین و کەی بجەنگێین، چ کاتێک لێبوردە بین و چ کاتێک تۆڵەبکەینەوە، کەی لەسەرخۆبین و کەی بەرگری بکەین.

پرسیار دەکەم و دەرگای پرسیارکردن لە هەموو ئەو کەسانەی کە ئەم وتارە دەخوێننەوە، والا دەکەم: تو خودا! ئەگەر پێغەمبەری خودا(د.خ) لەم رۆژگارەدا لەگەڵماندا بووایە، ئایا فەرمانی ئەوەی دەردەکرد، یاخود پلانی دادەنا؟ یان پێشەوایەتی ئەو جۆرە کردەوانەی دەکرد؟ تو خودا! بڕۆن ژیانی بخوێننەوە، سەرنجی رووداو و هەڵوێستەکانی ژیانی بە درێژایی (٢٣) ساڵی پێغەمبەرایەتی بدەن و پێم بڵێن: ئایا ئەوە بیر و بۆچوونی پێغەمبەر دەبوو، ئەگەر لە (٢٠٠٥ز)دا لە نێوانماندا بووایە؟

جوانترین کتێبی ژیاننامەی پێغەمبەر، کتێبی (رێنمونی ژیاننامەی پەیامبەر لە گۆڕانکاریی کۆمەڵایەتیدا-هدي السيرة النبوية في التغيير الاجتماعي)یە، هی نووسەر؛ (حەنان ئەڵلەحامە).

خودایە دانابیمان پێ ببەخشە، بەراستی ئەوەی دانایی هەبێت،خێرێکی گەورەی بەدەستکەوتووە.

جلی مایۆ ئازادییە

من جگەرە دەكێشم، كەواتە ئازادم، جلی مایۆ و شۆرت لەپێدەكەم، كەواتە ئازادم، بە گژی كچاندا دەچمەوە، كەواتە ئازادم، من ئازادم و من ئازادم...

ئازادی، داواكاری هەموو كوڕان و كچانی ئەم سەردەمەیە. گومان لەوەدا نییە كە ئازادی مافی ڕەوای هەموو مرۆڤێكە و خودای گەورە بە ئازادی ئێمەی بەدیهێناوە، بەڵام ئایا قسەكانی پێشوو، گوزارشت لە ئازادی دەكەن؟ با ڕاشكاوانە لێتان بپرسم: ئایا ئەو كەسەی دوای نانخواردن، تا وەكو جگەرەیەك نەكێشێت بەرگە ناگرێت و ئاسوودە نابێت، ئازادە یاخود كویلەی جگەرەیە؟ ئەو كچەی كە ناتوانێت كچێتی و جوانی خۆی بنوێنێت، تەنیا بە ڕاكێشانی سەرنجی لاوان نەبێت، ئازادە یاخود كویلەی سەرنجڕاكێشانی خەڵكە؟ ئایا ئەو كەسەی كاتێك ئافرەتێكی جوان دەبینێت و ناتوانێت چاوی خۆی بپارێزێت، ئازادە یاخود كویلەی چاوبازییە؟ با بیربكەینەوە... ئایا كەسی ئازاد، ئەو كەسەیە كە چاوبازییەكە دەكات، یاخود ئەوەی نایكات، كامیان ئازادن؟

یاسا: (هەركەسێك، دەستی بە پەتی چاوبرسێتی و تەماحەوە ببەستێت، دەكەوێتە زەلیلی و ڕیسوابوونەوە، هەركەسێكیش بە

Scanned with CamScanner

قەناعـەت و بەرچاوتیـر بیـت، لەگـەڵ شـكۆمەندان و پارێزراواندایـە).

چاوچنۆكـی و ئارەزووپەرسـتی، لـە ڕاسـتیدا كۆیلایەتییـە و هیـچ ئازادییەكیـان تێـدا نییـە. بـۆ ڕوونكردنـەوەی زیاتـری بابەتەكـە، بیـر لـەو ڕەفتـارە خراپانـە بكـەرەوە كـە بۆ مـاوەی ساڵانێک ئەنجامـت داون و دواتـر وازت لێهێنـاون. ئایـا هەسـت و كاردانـەوەی دوای وازهێنانـت بیردێتـەوە؟ ئایـا هەسـتت بـە ئـازادی نەدەكـرد لـە دیلـی ئـەو خـووە خراپانـە، لـە دوای ئـەوەی لێیـان ڕزگاربوویـت؟ لەڕاسـتیدا خـووی خـراپ و ئـارەزووەكان، بـۆ مرۆڤـەكان تەنیـا كـۆت و بەنـدن.

سـەیر ئەوەیـە كـە تـا چەنـدە لـە كـۆت و بەنـدی ئارەزووەكانـت زیاتـر ئـازاد ببیـت؛ ئـەوا بەندایەتـی و ملكەچیـت بـۆ خـودا زیاتـر دەبێـت و بەپێچەوانەشـەوە ڕاسـتە.

لێـرەدا پرسـیارێک دێتـە ئـاراوە: چـۆن خـۆم لـە ژێـر كاریگەریـی خـووە خراپـەكان دەربهێنـم؟ وەڵامەكـەی دوور و درێـژە، بـەڵام لێـرەدا تەنیـا چەنـد خاڵێكـی بنەڕەتـی بـاس دەكـەم:

١- پێویسـتە جێگرەوەیەكـی بـاش و گونجـاو بـۆ ئـەو خـووە خراپـەی پەیـڕەوی دەكەیـت، بدۆزیتـەوە. خـودای گـەورە، هیـچ شـتێكی حـەرام نەكـردووە، تاوەكـو جێگرەوەیەكـی حەڵاڵـی بـۆ دانەنابێـت. وازهێنـان لە هـەر ڕەفتارێكی نەشـیاو، بە بێ دانانی جێگرەوەیـەک بۆ پڕكردنەوەی ئەو بۆشـاییەی كـە لـە ئاكامی وازهێنانت لێی بۆت دروسـت دەبێت، سـەخت و دژوارە. بـۆ نموونـە: زۆرخـواردن؛ دەبێتـە هـۆی قەڵـەوی. جێگرەوەی ئـەم خـووە، بریتییـە لـە وەرزشـكردن، گرنگیـدان بـە تەندروسـتی و چێژوەرگرتـن لـە خواردنـە كەم چەورییـەكان. ڕاهاتن لەسـەر غەیبەت و باسـكردنی خەڵكـی؛ بـە ستایشـكردن و باسـكردنی چاكەكانیـان لە كاتی ئامادەنەبوونیانـدا چارەسـەر دەبێـت و هەروەهـا بەم شـێوەیە.

Scanned with CamScanner

٢- درککـردن بـەوەی کـە تـا چەنـد مـاوەی پرۆسـەی وازهێنانـت درێـژەی کێشـا، ئـارەزووت بـۆ رەفتـار یـان خووەکـە کـەم دەبێتـەوە. یاسـایەک هەیـە دەڵێـت: لـە زۆربـەی کاتـدا، ئەگـەر مـاوەی وازهێنانـت بـۆ مـاوەی مانگێـک یـان دوومانـگ درێـژەی کێشـا، ئـەوا ئـەو رەفتـارە بـە تـەواوی لـە جەسـتەت و لـە سیسـتەمی ژیانتـدا دەردەچێـت و هۆگریـت بـۆی کـەم دەکات. هەفتەکانـی سـەرەتا ملـی شوشـەکەیە (واتـە هەسـتیار و سـەختە). ئـەم قۆناغـە، قۆناغێکـی گرانـە.

پێشـنیار دەکـەم لـە سـوجدەی هەمـوو نوێژێکـدا، ئـەم دوعایـەی خـودارەوە بخوێنرێـت:

(اللهـم أغننـي بحلالـک عـن تلـک العـادة و أغننـي بطاعتـک عـن معصيتـک و بفضلـک عمـن سـواک).

Scanned with CamScanner

چەمکانێك پێویستە ڕاست بکرێنەوە

(وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ). زۆربەی کات، مانای هێز تەنیا بە چەک و جیهاد دەبیستین و زۆر بە دەگمەنی بە مانا گشتگیرترەکەی دەیبیستین. وەک لە ئایەتەکەی پێشوودا هاتووە کە مانایەکی زۆر فراوانتری هەیە. نەک ئەوەی تەنیا مانای هێزی چەک و تفەنگ بگەیەنێت، بەڵکو بە مانای هێزی ئابوری، هێزی زانست، هێزی ڕاگەیاندن و هێزی شارستانییەت دێت. بۆ زانیاریتان، بەرهەمی نەتەوەیی هەموو وڵاتانی عەرەبی، بە بەرهەمی نەتەوەیی تەنیا وڵاتی ئیسپانیا یەکسانە! کەواتە: هێزی ئابووریمان کوا؟ هەر بۆ زانین، ژمارەی زانایانی لێکۆڵەر لە ئەمریکادا نیو ملیۆن زانایە، بەراورد بە دوازدە هەزار زانا تەنیا لە ئیسرائیلدا! کەچی تەنیا ۲۰۰۰ زانا لە هەموو وڵاتانی کەنداو هەیە؟ کەواتە ئەی هێزی زانستیمان کوا؟

فەرزی کیفایەت: ئەو کارەیە کە ئەگەر کۆمەڵێک کەس پێی هەستان و جێبەجێیان کرد، لە سەر کۆمەڵەکەی تر لادەچێت و واجب نابێت. ئەو نموونەیەی هەمیشە بۆ ڕوونکردنەوەی ئەم جۆرە فەرزە باس دەکرێت، نوێژی جەنازەیە، بەڵام ئەم دەستەواژەیەی (فەرزی کیفایەت)، مانایەکی گشتگیرتر و فراوانتری هەیە، وەک

Scanned with CamScanner

ئـەوەی تەنیـا لایەنـی عیبـادەت بگرێتـەوە. بوونـی پزیشـکان کـە چارەسـەری موسـوڵمانان دەکـەن، ئـەوە لەسـەر ئوممەتـی ئیسـلامی فـەرزی کیفایەتـە، بوونـی ئەندازیـاران و دروسـتکەرانی چـەک و تەقەمەنـی، هەروەهـا بوونـی زانایـان لـە پـرس و بابەتـە دونیایەکانـی تـردا، هەمـوو ئەمانـە بریتیـن لـە فـەرزی کیفایـەت. واتـە: پێویسـتە لـە نـاو موسـوڵماناندا کەسـانێک هەبـن کـە توانـای ئـەو کارانەیـان هەبێت؛ بـۆ ئـەوەی ئوممەتـی ئیسـلامی دەوڵەمەندتـر بکـەن لـەوەی کـە پێویسـتیان بـە دوژمنەکانیـان بێـت. هیـوادارم بانگخـوازان سـەرنجی زیاتـر بخەنـە سـەر ئـەم مانـا فراوانـەی (فـەرزی کیفایـەت)؛ بـۆ ئـەوەی ئوممـەت لـە سـەربوون و خەواڵوویـی هۆشـیار بێتـەوە و دەسـت بـە هۆکارەکانـی بـەرەو پێشـچوونەوە بگرێـت. نازانـم چـۆن دەتوانیـن بەسـەر نەتەوەیەکـدا باڵادەسـت بیـن و سـەربکەوین؛ لـە کاتێکـدا لـە (٩٠٪)، ئەگـەر (١٠٠٪) یـش نەبێـت، لـە ژیانـی ڕۆژانەمانـدا پشـتیان پـێ دەبەسـتین؛ هـەر لـە ئامێـر، ئۆتۆمبێـل، مۆبایـل، کۆمپیوتـەر، دەرمانەکانمـان، تەقەمەنـی، جلوبـەرگ و... هتـد.

بیدعـە: زۆرێـک لـە بانگخـوازان و ئیمامـی مزگەوتـەکان، جەنگـی خۆیـان دژ بـە بیدعەی ڕێورەسـمە ئاینییەکان ڕادەگەیەنـن. ڕۆژووگرتنی ڕۆژی فـلان بیدعەیـە و نوێـژی فـلان بیدعەیـە، بـەڵام زۆر بـە کەمـی گوێـم لێدەبێـت کەباسـی بیدعـە دونیاییـەکان بکرێـت. واتـە: نەبوونـی دڵسـۆزی و خەمخـۆری لـە کاردا، بیدعەیـە. سسـتی، تەمبەڵـی و نەبوونـی بەرهەمـی بڵاوکـراوە لـە جیهانـی ئیسـلامیدا بیدعەیـە. هەمـوو ئـەم کارانـە بیدعـەن؛ چونکـە لـە سـەردەمی پێغەمبـەردا(د.خ) نەبـووە. بـە سەرسـامییەوە دەپرسـم: بۆچـی بانگخـوازان تەنیـا سـەرنج دەخەنـە سـەر بیدعـەی ڕێورەسـمە ئاینییـەکان و خۆیـان لـە باسـکردنی ئـەم

جۆرە بیدعانەی تر دوورەپەرێز دەگرن کە بوونەتە هۆی رووخانی شارستانییەتی موسوڵمانان؟

بە وتەیەکی (پێشەوا غەزالی) کۆتایی بە قسەکانم دەهێنم کە دەڵێت: «ئەگەر مرۆڤێک ئەرکێکی لەسەر شان دانرا؛ ئەوا بەجێگەیاندنی ئەو کارە بەباشترین شێوە وەکو واجب وایە، لەسەری پێویستە کە وەکو نوێژ و رۆژوو جێبەجێی بکات کە ناکرێت بە هیچ شێوەیەک کەمتەرخەمی یاخود زیادەڕۆیی تیا بکرێت. هەروەها بە ئەندازەی گەردیلەیەک سووکایەتی و بەکەمزانینی ئەو کارە، بە سەرپێچیکردنی خودا و هەڵگوتانە سەر ئایین هەژمار دەکرێت».

یاساکانی رزق و رۆزی

وەکو بەڕێوەبەر لە یەکێک لە ئوتێلەکانی میسردا کاری دەکرد، بەلام لە کارەکەی رازی نەبوو؛ چونکە ئوتێلەکە ماددە کحولییەکانی تێدا دەفرۆشرا؛ بۆیە رۆیشت بۆ لای (شێخی شەعراوی) و سەبارەت بەو کارە راوێژی پێکرد و پێی وت: کە هیچ سەرچاوەیەکی تری ماددی تر شک نابات و لە باری دارایی خۆی دەترسێت، ئەگەر واز لە کارەکە بهێنێت». (شێخی شەعراوی) ئامۆژگاری کرد و پێی وت: «کارەکەت بە جێبهێلە و بەدڵنیاییەوە خودای گەورە قەرەبوت بۆ دەکاتەوە؛ چونکە ئەمە یەکێکە لە یاساکانی خودای پەروەردگار لە هەموو گەردووندا کە لەم ئایەتەدا ئاماژەی بۆ دەکات (وَمَن يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَل لَّهُ مَخْرَجًا وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ)». پیاوەکە لە لای شێخ چووە دەرەوە و بەرەو نوسینگەکەی بەڕێکەوت، بە نیازی ئەوەی بڕیاری وازهێنانەکەی بنووسێت. لەسەر کورسیەکەی دانیشت، قەڵەم و کاغەزی ئامادەکرد و دەستی بە نووسینی نامەی دەست لە کارکێشانەوەی کرد. کاتێک خەریکی نوسین بوو زەنگی مۆبایلەکەی لێیدا کە بەڕێوەبەری ناوچەیی ئوتێلەکە بوو و پێی راگەیاند کە دەیەوێت پلەکەی بۆ بەڕێوەبردنی لقێکی تری ئوتێلەکە لە شاری پەیامبەری خۆشەویست(د.خ) لە

Scanned with CamScanner

مەدینـەدا، بـەرز بکاتەوە-ئـەم پیـاوە تـا ئێسـتاش لـە کارەکـەی لـەو ئوتێلـەدا بەردەوامـە-. سـەرەتا کاتێـک گوێـم لـەم چیرۆکـە بـوو، زۆر پێـی سەرسـام بـووم، بـەڵام دواتـر بـە خۆمـم وت سەرسـامی بۆچییـە؟ خـودای گـەورە دەسـەڵات و توانـای بەسـەر هەمـوو شـتێکەوە هەیـە و بەڵێنەکانـی خـۆی بەجێدەگەیەنێـت.

ئـەو بەشـە سـەروەت و سـامانەی لـە ژیانـدا بەدەسـتی دەهێنیـت، پێشـتر بـۆت نوسـراون و بـۆت دیاریکـراون (وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ) لەسـەر خـۆت وەسـتاوە کـە ئـەو بـڕە پارەیـەی بـۆت نووسـراوە بـە حەڵاڵـی، یاخـود بـە حـەرام بەدەسـتی دەهێنیـت. ئـەم چیرۆکـەی کـە باسـکرا، بەڵگەیـە لە سـەر ئـەم بنەمایـە. ئـەو موچەیەی پیاوەکـە لـە قەدەریـدا بـۆی نووسـرابوو، هـەر بەدەسـتی دەهێنـا، ئەگـەر لـەو کارە گومانلێکـراوە بـەردەوام بوایـە، یاخـود لـە پێنـاو کارێکـی حەڵاڵـدا دەسـتی لـە کار بکێشـایەتەوە.

رزق تەنیـا بـە پـارە یەکسـان نییـە، بەڵکـو رزق بریتییـە لـە پـارە، تەندروسـتی، لەشسـاغی، دەروون ئاسـوودەیی، مـاڵ، منـداڵ، ماسـولکەی بەهێـز، کات و زۆر شـتی تریـش. ئاسـۆی بیرکردنـەوەت تەسـک مەکـەرەوە بـەوەی حەسـوودی بـە کەسـێک ببەیـت کـە مـاڵ و سـامانێکی زۆری هەیـە. لەوانەیـە خـودای پـەروەردگار لەشسـاغی، یـان مـاڵ و منـداڵ، یاخـود یەکێـک لـە بەخششـەکانی تـری لێوەرگرتبێتـەوە. چەندیـن دەوڵەمەنـد هـەن کـە ئامـادەن مـاڵ و سـامانی خۆیـان ببەخشـن؛ بـۆ ئـەوەی تەنیـا بتوانـن بـە ئاسـوودەیی بخـەون، بـە بـێ ئـازاری هیـچ نەخۆشـییەک!

بەرەکـەت: پیاوێـک مانگانـە دە هـەزار ریاڵـی دەسـتدەکەوێت، ناچـار دەبێـت هەمـوو پارەکـەی بـۆ چارەسـەر وەرگرتن لـە نەخۆشـخانەدا، یان

بـۆ چاککردنـی ئۆتۆمبێـل و، یاخـود زیادەڕۆیـی و ئیسـرافکردنی خێـزان، منداڵەکانـی خـەرج بـکات؛ بۆیـە هیچـی بـۆ نامێنێتـەوە. لەهەمـان کاتـدا پیاوێکـی تـر مانگانـە تەنیـا پێنـج هـەزار ڕیاڵـی دەسـتدەکەوێت- نیـوەی بـرە پـارەی کەسـی پێشـوو-. بـەڵام خودای گـەورە لە نەخۆشـی دووری خسـتۆتەوە و کاروبـاری ئۆتۆمبێلەکـەی بـۆ ئاسـانکردووە، زوو زوو لـە کار ناکەوێـت، خێـزان و منداڵـی دەسـتگرتووی پێبەخشـیوە؛ بۆیـە مانگانـە لـەو بـرە پارەیـەی دەسـتی دەکەوێـت، بەشێکیشـی لـێ دەمێنێتـەوە بـۆ پاشـەکەوتکردن. ئایـا کامیـان دەوڵەمەندتـرن؟ تێگەیشـتن لـە چەمکـی بەرەکـەت لـە مـاڵ و سـاماندا ئەمەیـە. خـودای گـەورە لـەو زیادەڕۆییانـە کـە لەژێـر دەسـتەڵاتی خۆتـدا نییـە بتپارێزێـت و هەروەهـا وزە و تواناکانـت بپارێزێـت.

دەتەوێـت ڕزق و ڕۆژیـت زیـاد بـکات؟ سیلەی ڕەحـم بەجێبگەیەنە، پێغەمبـەر (د.خ) دەفەرموویـت: (مـن أحـب أن يبسـط اللـه فـي رزقـه و ينسـأ لـه فـي أثـره فليصـل رحمـه)، هـەر ئێسـتاوە پەیوەنـدی بـە یەکێـک لـە خزمانتـەوە بکـە بـە نیەتـی بەجێگەیاندنـی ئـەم فەرموودەیـە.

چاوچنـۆک بەخشـندەترینی مرۆڤەکانە؛ چونکە هەموو ماڵ و سـامانی دونیـای هەیـە، بـەڵام سـوودی پێناگەیەنێت بەهـۆی چروکییـەوە. دواتر لـە دوای مردنـی، هەمـوو موڵکەکانـی بـۆ میراتگرەکانـی دەمێنێتـەوە! باشـتر وابـوو تـا لـە ژیانـدا بـوو، سـامانەکەی لـە خێزانەکـەی و لـە خێـردا خـەرج بکردایـە؛ بـۆ ئـەوەی ببوایەتـە کارێکـی چاکـە و لـە گۆڕەکەیـدا سـوودی پێبگەیاندایـە.

دابونەریت یاخود ئایین؟

ماوەیەک پێش ئێستا، لە یەکێک لە ڕۆژنامە ناوخۆییەکاندا بڵاوکرایەوە کە کچێک هەوڵی خۆکوشتنی داوە؛ لەبەر ئەوەی نەیویستووە شوو بەو کەسە بکات کە ماڵەوە بۆیان دیاریکردبوو. لەسەر هەمان بابەت، لە یەکێک لە گەڕەکەکانی سعودیەدا چاوم بە هاوڕێیەکی زۆر خۆشەویستم کەوت و پێی وتم: کە ژنی مارە کردووە و دوای دوو مانگی تر دەیگوازێتەوە، بەڵام تاوەکو ڕۆژی هاوسەرگیری بۆی نییە بیبینێت، یاخود قسەی لەگەڵدا بکات».

ڕێز لە هەموو دابونەریتێک دەگرم، دەزانم هەر شار و هەر نەتەوەیەک خاوەنی دابونەریتی تایبەتی خۆیەتی کە پێویستە بە چاوی ڕێزەوە لێی بڕوانرێت، بەڵام کاتێک ئەم دابونەریتانە کاریگەریی نەرێنی لەسەر کۆمەڵگە بەجێدەهێڵێت، پێویستە لەسەری بوەستین، بە چاوی سەرنجەوە تەماشای بکەین و هەڵوێستەی لەسەر وەربگرین.

پێغەمبەر (د.خ) دەفەرموێت: (انظر اليها فانه أحرى أن يؤدم بينكما).

پێغەمبەر (د.خ) کارەکەی دایە دەستی ئەو کچەی کە سکاڵای لە باوکی لای ئەو دەکرد؛ چونکە باوکی دەیویست بە زۆر بیدات

Scanned with CamScanner

بە کەسێک کە خۆی پێی رازی نییە. بۆیە پێغەمبەر(د.خ) سەرپشکی کرد لەوەی کە گوێڕایەڵی باوکی دەکات یان نا.

ئافرەتەکە رێگەی دا کە کارەکە ئەنجام بدرێت و وتی: «ئەی پێغەمبەری خودا(د.خ) رێگە دەدەم ئەو کارە بکات. تەنیا لەم کارەمدا ویستم ئافرەتان ئەوە بزانن کە باوکان هیچ کارێکی کچەکانیان بەدەست نییە». ئەم فەرموودەیە لە (موسنەد)ی پێشەوا ئەحمەددا هاتووە.

کێشە لە رێزگرتنی دابونەریتدا نییە، بەڵکو کێشەکە لەم دوو حاڵەتەی خوارەوەدا خۆی دەبینێتەوە:

١- کاتێک ئەم دیاردانە بە ناوی ئایینەوە جێبەجێ دەکەین، پێمان وایە کە لە ئیسلامدا بوونیان هەیە. لە کاتێکدا ئەمانە جگە لە دابونەریتێک شتێکی تر نین، بە گوێرەی کات و شوێن گۆڕانکارییان بەسەردا دێت. خەڵکیش سەریان لێ تێکدەچێت ئاخۆ کامەیان دابونەریتە و کامەیان شەریعەتی ئیسلامە.

٢- کاتێک ئەو عادەتانە لەگەڵ ئیسلامدا یەکناگرنەوە و پێچەوانەی یەکتر دەبن،

لە حاڵەتی یەکەمدا لەسەر زانایان پێویستە کە روونکردنەوە بە خەڵکی بدەن، کە ئەو کارانە دەچنە ژێر باری دابونەریتەوە، نەوەک ئایین. لە حاڵەتی دووەمدا پێویستە زانایان، هەروەها خەڵکیش لەو دابونەریتانە دووربکەونەوە؛ چونکە هەر شتێک پێچەوانەی شەرع بوو، بێگومان خێری تێدا نییە.

ئێستاش ئەم پرسیارانە رووبەرووی خوێنەر دەکەمەوە:

- ئایا رێگریکردن لە پیاوی دەستگیراندار بۆ بینینی دەستگیرانەکەی تاوەکو رۆژی گواستنەوە، لە شەریعەتی ئیسلامە، یاخود دابونەریت؟

Scanned with CamScanner

- ئایا زۆرلێکردنی ئافرەت بۆ شووکردن بە کەسێک کە پێی رازی نییە، لە شەریعەتی ئیسلامە یاخود دابونەریت؟
- ئایا ئێمە دابونەریتمان پێش ئایین خستووە؟ یاخود شتەکانمان تێکەڵی یەکترکردووە و ناتوانین جیاوازی لە نێوانیاندا بکەین؟
چەند پرسیارێک بۆ تێرامان و سەرنجدان...

Scanned with CamScanner

ماڵەکانمان پێش حکومەت

خـودای گـەورە دەفەرمووێـت: (وَإِذَا جَاءَهُـمْ أَمْـرٌ مِّـنَ الْأَمْـنِ أَوِ الْخَـوْفِ أَذَاعُـوا بِـهِ ۖ وَلَـوْ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُـولِ وَإِلَىٰ أُولِي الْأَمْـرِ مِنْهُـمْ لَعَلِمَـهُ الَّذِيـنَ يَسْـتَنبِطُونَهُ مِنْهُـمْ). (شـێخ موحەممـەد غەزالـی) لـە ڕاڤـەی ئـەم ئایەتـەدا دەفەرمووێـت: «کارەسـات ئەوەیـە کـە خەڵکـی خـۆی بـە کاروبـاری دەوڵەتـەوە خەریـک بـکات و بۆچوونـی خـۆی دەربارەیـان دەربڕێـت، لـە کاتێکـدا ئەوەنـدەی تاڵـە موویـەک لـە بابەتەکـە نازانێـت. دەبینـم کەسـانێک دەربـارەی فیقهــ قسـە دەکـەن کـە بابەتـی فیقهــ بابەتـی ئـەوان نییـە یاخـود پسـپۆڕییان تێیـدا نییـە، یـان ئـەوەی کەسـانێک فەتـوا دەربـارەی کاروبـاری جەنـگ و ئاشـتی دەدەن، بـێ ئـەوەی خۆیـان خاوەنـی بیروبۆچوونێکـی تایبـەت سـەبارەت بـەو بابەتانـە بـن. ئەوانـەی داوای چاکسـازی دەکـەن، خۆیـان لـە ئاسـت چاکسـازیکردنی نەفسـی خۆیانـدا لاوازن. بۆچـی کاروبـارەکان بـۆ کەسـانی پسـپۆڕ و شـارەزای تایبـەت بـە خۆیـان لێنەگەڕێـن؟»

ڕەحمـەت و بەرەکەتـی خـودای گـەورە بڕژێـت بەسـەریدا ڕاسـتی فەرمـووە.

دەبینیـت کابرایـەک ڕەخنـە لـە دەسـتەڵات دەگرێـت و داوای لێـدەکات گرنگـی بـە بەرژەوەنـدی خەڵـک بـدات و هاوکاریـان بێـت.

Scanned with CamScanner

دواتـر دەبینیـت هەمـان ئـەو کابرایـە بـۆ مـاڵ و منداڵـی خـۆی کەمتەرخەمـە، لـە خێـزان و مـاڵ و منداڵـی دابـڕاوە، تەنیـا خەریکـی چوونـە دەرەوە و ئاهەنگگێرانـی شـەوانە و دیوەخـان گەرمکردنـە؟! ئیتـر چـۆن داوا لـە دەسـتەڵات دەکات کـە گرنگـی بـە بیسـت هـەزار کـەس بـدات، لـە کاتێکـدا خـۆی لـە گرنگیـدان بـە تەنیـا (٥ یـان ٦) کەسـی خێزانەکەیـدا شکسـتی هێنـاوە؟ یاخـود دەبینیـن ئافرەتێـک داوا لـە دەسـتەڵات دەکات مـاف و ئـازادی بداتـێ، لـە هەمانکاتـدا خـودی خـۆی، ئافرەتێکـی وەک کارەکـەر لـە ماڵـەوە ڕاگرتـووە، بـە ناشـیرینترین شـێواز مامەڵـەی لەگەڵـدا دەکات، وەک ئـەوەی لـە ماڵەکەیـدا کۆیلـە بێـت. باشـە دەسـەڵاتێک چـۆن بتوانێـت مافـی (١٠٠٠٠) ئافـرەت دەسـتەبەر بـکات؛ لـە کاتێکـدا تـۆ لـە بەخشـینی مافـی تەنیـا ئافرەتێـک یاخـود دوانـدا لـە ماڵەکەتـدا سـەرکەوتوو نیـت؟

یـان گەنجێـک داوا لـە دەسـتەڵات دەکات کـە هەلـی کار، شـوێنی حەوانـەوە و ڕابواردنـی بـۆ دابیـن بـکات، بـەڵام دواتـر سـەرنج دەدەیـت لـە شـوێنە گشـتییەکاندا بە شـێوازێکی زۆر ناشـیرین و نامرۆڤانـە مامەڵە دەکات، خاشـاک، خـۆڵ، پاشـەڕۆ فـڕی دەداتـە سـەر شـەقامەکان و ئـەو شـوێنەی لێـی دەژی. هەروەهـا لـە خوێندنەکەیـدا ئاسـت لاواز و دواکەوتـووە، ئیتـر چـۆن داوا لـە دەسـەڵات دەکەیـت کـە گەشـە بـە گوزەرانـی ملیۆنـان گەنـج بـدات، لەکاتێکـدا خـۆت ناتوانێـت گەشـە بـە خـۆت بدەیـت و خـۆت بنیـاد بنێیـت کـە ئـەو کارەش بەدەسـتی خۆتـە؟

یاسا: چۆن بن بەو شێوەیە سەرپەرشتی دەکرێن.

بەراسـتی لـە دانیشـتنی کـۆڕ و کۆبوونەوەکانمانـدا، ئەوەندەمـان بـاس لـە چۆنێتـی گـوزەران، مەعیشـەت، حکومـەت و هەروەهـا فـڵان

وایکرد و فلان رۆیشت و... هتد کرد، ئیتر بێزار بووین. لە گەڵمدا بن و تێرابمێنن. ئەگەر لە هەفتەی داهاتووەوە هەر کۆڕ و کۆبوونەوەیەک کە لە شارەکەتدا ئەنجام دەدرێت، بابەتەکانی بگۆردرێن بۆ وتووێژی کرداری لە پێناو چاکسازیکردن لە ماڵ، گەڕەک و هەر بوارێکدا کە خۆمان دەتوانین چاکسازییان تێدا بکەین، یان هەر مەجلیسێک بە کاغەزی کاری کردەییەوە کۆتایی بێت کە پێویستی بکەن ئەو کارانە لە ماوەیەکی دیاریکراودا جێبەجێ بکرێت، ئاخۆ چەندە چاکسازی و بەرەو پێشچوون لە وڵاتدا روودەدات؟!

پرسیار: ئەو خوێندنگایەی رۆژانە بۆی دەچیت، ئایا قەت بیرت لەوە کردووەتەوە هەفتەی داهاتوو بچیت و هەوڵی دروستکردنی کۆمەڵەیەک یان تیمێک بدەیت، یاخود چالاکییەک ئەنجام بدەیت؟

پرسیار: ئەو گەڕەکەی تێیدا نیشتەجێیت، هەرگیز بیرت لەوە کردووەتەوە بە ئەنجامدانی دەستپێشخەرییەک، کۆبوونەوەیەک بۆ خەڵکانی گەڕەک رێکبخەیت بۆ دەستپێکردن بە پێکهێنانی یانەیەک بۆ لاوانی گەڕەکەکەت؟

بڕوام پێبکەن بیرۆکەکان سەرەتایان هەیە و بێکۆتان، بەڵام کێ جێبەجێیان دەکات؟!

کێ ئەو هیممەتەی هەیە کە کاتەکانی بە ئەنجامدانی کارێکی سوودبەخشەوە بەرێبکات، لە جیاتی رەخنەگرتن و لۆمەی لایەنی فلانی ؟

Scanned with CamScanner

کوەیتی خۆشەویست

چەند ڕۆژێک پێش ئێستا، لە کوێت گەڕامەوە کە لەوێ کۆنگرەیەکمان بە ناوی (گۆڕان و هۆشیارکردنەوەی ئوممەت) ئامادەکردبوو کە لە لایەن خێزانی سوەیدان (دکتۆر تارق سوەیدان، خاتوو بوسەینەی خێزانی و هەروەها کوڕەکانی موحەممەد، موهەنەد و موئەیەد لەگەڵ مونتەها، مەیسون و مەفازی کچانیاندا) ڕێکخرابوو. زۆر سەرسام و تێڕامابووم لە هەندێک لە کارەکانیان کە خوازیارم لە هەر کارێکی تری ئیسلامی لەوشێوەیەدا لە ولاتانی تردا بوونی هەبێت:

١- خێزانێکی نموونەیی-خێزانی سویدان-. خودای گەورە بیانپارێزێت و دەست بە باڵیانەوە بگرێت. پێشتریش بە کار و سەرکەوتنەکانی (دکتۆر تاریق) زۆر سەرسام بووم، بەڵام کاتێک بینیم سەرکەوتنەکانی پەیوەندییەکی پتەو و بەهێزی بە سەرکەوتن و چالاکییەکانی ئەندامانی تری خێزانەکەیەوە هەیە، زیاتر سەرسام بووم. هەر یەکێک لەوان ڕۆڵێکی گرنگی لە سەرکەوتنی کۆنگرەکەدا هەبوو، داواکارم لە خودای گەورە کە ئەم چەشنی نموونەیی بوونە لە هەموو دونیادا بڵاوببێتەوە. ئەم خێزانە لە سەر بنەمای نموونەیەکی پێغەمبەرانە گۆشکراون کە سەرکەوتوویی

Scanned with CamScanner

و لێهاتوویی پێغەمبەری خوداش بۆ زیرەکی و لێهاتوویی خێزان و خانەوادەکەی دەگەڕێتەوە.

٣- ڕۆڵی ئافرەتی چالاک: کۆنگرەکە پشتی بە هەوڵ و کۆششی کچە لاوە پێشکەوتووەکان- لەژێر سەرپەرشتی بوسەینە خانم-دا و هەروەها کورانی گەنجی سەرپەرشتیکار -لەژێر چاودێری دکتۆر تاریق- بەستبوو. سەرنجی ئەو مامەڵە و کەشە پڕ پاکییەم دەدا کە لە نێوان هەموویاندا هەبوو، بەبێ ئەوەی پێویست بە هیچ بەربەستێک لەنێوانیاندا بکات. ئافرەتەکان لەلایەک و پیاوان لە لایەکی تر بوون، بەبێ بوونی پەردە، یاخود جیاکەرەوەیەک لەنێوانیاندا و هەموویان لە پێناو بەدەستهێنانی زانست و سوود وەرگرتندا، بە ڕێز و ئەدەبێکی زۆرەوە دانیشتبوون. فێربووم کە ڕێزگۆڕینەوە بە پەروەردە و ڕێکخستنی نەفس دروست دەبێت، نەک بە بوونی بەربەست. بە پشت بەستن و دڵنیابوون بە مەبدەئێکی نەبەوی دروست دەبێت کە دەفەرموویت: (تەقوا و خوداپەرستی ئا لێرەدایە، بە پەنجەکانی ئاماژەی بۆ دڵی دەکرد).

٣- سوودوەرگرتن لە ڕۆژئاوا: هیچ شەرمەزارییەک نەبوو لە سوودوەرگرتن لەو زانیاری و بیردۆزانەی کە ڕۆژئاوا پێی گەشتبوون، مادام هیچ دژایەتییەکیان لەگەڵ ڕێنماییەکانی ئاییندا نەبوو. هەروەها تێهەڵکێشکردنیان بە ئامانجی گشتی کۆنگرەکە، ئەمەش چالاکییەکی کردەیی بوو بۆ بنەمایەکی پێغەمبەرانە کە دەفەرموویت: (الحكمة ضالة المؤمن فأنى وجدها فهو أحق بها).

٤- هەمەچەشنی: بەڕێز ئەلجەفری لە یەمەنەوە، هەروەها دکتۆرە هیبە ڕەئوف لە میسرەوە، جیهاد براون لە ئەمریکاوە، ڕەبیع حافیز و ئەحمەد بوخاتر لە سعودیەوە و هەروەها کۆمەڵێک

Scanned with CamScanner

میـوان لـە کوەیتـەوە ئامادەبـوون. هەموویـان بـە جیـاوازی ڕەگـەز و مەزهەبیانـەوە هاتبـوون و پێکـەوە لـە پێنـاو ی یـەک ئامانجـدا دانیشـتبوون، هەموویـان لەسـەر دڵـی یـەک پیـاودا دانیشـتبوون. ئەمـەش لەسـەر ئـەو بنەمایـەی کـە هەمیشـە دووبـارەی دەکەمـەوە: «هاوکاریکردنـی یەکتـر لەسـەر ئـەو شـتانەی کـە هاوبەشـین تیایانـدا و لەسـەریان کۆکیـن، لێخۆشـبوونی یەکتـر لـەو شـتانەی کـە جیاوازیـن تیایـدا».

٥- هـەر سـەعاتە و شـتێک: کۆنگرەکـە پێویسـتی دەروونی بۆ پشـوودان لەبەرچاوگرتبـوو؛ بۆیـە بـە ئاهەنگێکـی بێوێنـە کۆتاییـان پێهێنـا کـە هەریـەک لـە برایـان (ڕەبیـع حافیـز) کـە خاوەنـی سـروودی (بدیـع الزمـان)ە، لەگـەڵ (ئەحمـەد بوخاتـر)دا زیندوویـان کـردەوە. چەنـد پێویسـتمان بـە هاوسـەنگییە لـە ژیانمانـدا! هـەر سـەعاتە و شـتێک.

٦- ئامادەبووانـی سـعودییە: بەڕاسـتی ئـەوەی لـەو کـچ و کـوڕە لاوانـەی کـە لـە سـعودیەوە هاتبـوون و بینیـم، زۆر جـوان و مایـەی سـەرنج بـوو. لـە پێنـاوی سـوودوەرگرتن و بەدەسـتهێنانی زانسـتدا گەشـتیان کردبـوو. هەروەهـا پەیوەسـت بـوو بـوون بـەو کەشـە ئیمانییـە پـاک و خاوێنـەوە. هیـوادارم ئـەو زانیارییانـەی بـە دەسـتیان هێنـاوە، بـۆ وڵاتـە خۆشەویسـتەکەمانی بیگوازنـەوە.

Scanned with CamScanner

هونەری ئامانجدارانەی ڕۆژئاوا

وا خووم گرتووە کە شەوانە نزیکەی (کاتژمێر ١٢) بخەوم و تا درەنگانێکی شەو بە بێداری نەمێنمەوە، بەڵام ئەمشەو فیلمێک زۆری بۆ هێنام و وایلێکردم دابنیشم بە دیاریەوە؛ ئەویش فیلمێک بوو بە ناو (مێشکی جوان beautiful mind)ەوە. ئێستا کات؛ چارەک بۆ دووی بەیانییە و لە سەیرکردنی فیلمەکە تەواو بووم، بەڵام ناتوانم بخەوم تاوەکو ئەم ڕازە نەنووسم کە ناکرێت بۆ بەیانی دوابخرێت.

بەڕاستی فیلمێکی نایابە، چیرۆکی ڕاستەقینەی یەکێک لە زاناکانی خاوەن خەلاتی نۆبڵ دەگێڕێتەوە. بەڕاستی هەموو شتێکی چیرۆکەکە سەرنجی ڕاکێشام. چیرۆکی فیلمەکە، گفتوگۆکان، نواندن و... هتد. ناچمە وردەکاری فیلمەکەوە، بەڵام فیلمێکە، حیکمەتێکی زۆر و هەست و نەستی پڕ لە جۆش، ئازایەتی و پەرۆشی پێ بەخشیم؛ بۆ ئەوەی بتوانم لەو کارەی پێی هەڵدەستم بەهرەمەند بم. فیلمێکە پڕە لە دانایی، دانایی لە بەجێگەیاندنی کار و لە مانای هاوڕێیەتیدا و دانایی لە خۆشەویستی و هاوسەرگیریدا، هەروەها لە سوپاسکردنی بەهرەمەندان و پێدانی پێگەی تایبەتی خۆیاندا.

Scanned with CamScanner

بەڕاستی حەسرەت و داخم بۆ فیلمە عەرەبییەکانە کە خاڵییە لە بوونی هەر حیکمەت و هەر ئامانجێک، جگە لە ئاشووب، پشێوی و پێکەنینی بە هۆکار یاخود بێ هۆکار! بۆچی؟ بۆچی ڕۆژئاوا کاتێک تەنیا فیلمێک بەرهەم دەهێنێت، پڕە لە ئامۆژگاری و پەند و دانایی کە لە تەواوی فیلمەکانی عەرەبدا هیچ کامێکیاندا لەو بەهایانە نابینرێت؟ کوا بوونی بنەما ئیسلامییەکان لە فیلمەکانماندا؟.. کوان موسوڵمانان لە فیلمە عەرەبییەکاندا؟

ڕێگەم پێ بدەن کە بڵێم: جیاوازی نێوان ئێمە و ڕۆژئاوا زۆر زۆرە. بەڵێ، بەخودا زۆرە. کێشەکەدا لەوەدایە تەنانەت جیاوازییە زۆرەکە، خۆی لە بنەما و لە ئایینەکەماندا دەبینێتەوە کە دەبینیت بەو شێوەیەی ئەوان بنەماکان جێبەجێ دەکەن و ئێمە نایکەین، باسی نوێژ و ڕۆژوو عیبادەتەکانی تر ناکەم، بەڵکو باس لە دڵسۆزی و بە جێگەیاندنی ڕاستگۆیانە لەکاردا، کۆڵنەدان، بەهرەداربوون و بنیاتنانی زەوی، دەکەم.

بێ گوێدانە ئەو دیمەنە ئابڕووبەرانەی کە لە فیلمە ئەمریکییەکاندا بەدی دەکرێت-کە پێچەوانەی ئایینن و بە هیچ شێوەیەک لە شێوەکان پشتگیری لێ ناکەم و هانیان نادەم-، بەڵام ئاخۆ سەرنج نادەن کە هیچ فیلمێکی ئەمریکایی خاڵی نییە لە بوونی حیکمەتێکی دیاریکراو یان ڕەوشتێکی دیاریکراو، یاخود پەندێکی دیاریکراو؟ تەنانەت ئەگەر فیلمێکی کۆمیدیش بێت. بۆ نموونە فیلمی (درۆزن Lair Lair)ی جیم کاری کە فیلمێکی کۆمیدییە و زۆر کەس بە ناماقوڵ و ناپەسەند وەسفی دەکەن، بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا فیلمەکە سوودێکی زۆری هەبوو؛ ئەویش خستنەڕووی مەترسی درۆکردن و پیشاندانی ئەوەی کە

چۆن راستگۆیی رزگارکەرە. ئەمەش بۆ هەر کەسێک کە فیلمەکە دەبینێت پەیامێکی روونە و زۆر نموونەی تری لەم شێوەیە. دەپرسم ئایا کوا بوونی حیکمەت و پەند لە فیلمی عەرەبیدا؟!
بە چەند خاڵێک کۆتایی پێ دەهێنم؛ بۆ ئەوەی بەهەڵە لە مەبەستم نەگەن:
١- نەخێر، کەسێکی رەشبین نیم. راستە کە جیاوازی زۆر لە نێوان ئێمە و رۆژئاوادا دەبینم، بەڵام درک بەوەش دەکەم کە گەیشتن بە ئاستی ئەوان، کارێکی ئەستەم و قورس نییە، تەنیا چارەکە سەدەیەکی بەسەرباسکردنی وردەکاری ئەم بابەتە زۆر درێژە دەکێشێت-.
٢- نەخێر، سەرسامییەکی کوێرانەم بە رۆژئاوا نییە، هەروەها لاساییکردنەوەیەکی کوێرانەشم بۆیان نییە، بەڵکو بانگەشەی ئەوە دەکەم کە بەو شارستانییەت و بەهرەمەندییە بگەین کە ئەوان پێی گەیشتوون. هەر وەک چۆن شارستانییەتی پێشینانمان لەسەر شارستانییەتی یۆنان و رۆمان بنیاتنرا، داوا دەکەم هەست بەو کەموکوری و خەمساردییە بکەین. هەروەها هەست بەو پانتاییە فراوانە بکەین کە لە نێوان ئێمە و ئەواندا هەیە. ئەمەش هەنگاوی یەکەمە بەرەو چاکسازی و پێشکەوتن، ئەمەش لە جیاتی خۆ دەوڵەمەندکردن بە رابردووەوە و شەو و رۆژ بەسەربردن بە وتنی: «پێش هەزاران ساڵ وا بووین و وامان کرد».
٣- نەخێر، هانی رووتی و فیلمی ئەمریکی نادەم، بەڵکو هانی گەران بەدوای حیکمەتدا دەدەم،(حیکمەتیش ونبووی موسوڵمانە). فیلمیش لەم سەردەمەدا بۆ هاندانی بیرۆکەیەک، یاخود مەبدەئێک یان رەوشتێکی دیاریکراو، بەهێزترین ئامرازە.

Scanned with CamScanner

٤- نەخێر، بەرانبەر بە عەرەب و موسوڵمانان کینە لە دڵ نیم، بەڵکو ئەمە تامەزرۆییەکی شیرینە لە ناخمدا بۆ ئەوەی هەستین و هۆشیاربببینەوە، جیهان بە چاوێک ببینین کە لە گێرانەوەی ئەو شارستانییەتەیدا کە سەدان ساڵە پووکاوەتەوە، یارمەتیمان بدات، چاوانێکی بە ئینساف و دادپەروەر، چاوانێک کە سەرەتا خێریان بۆ سەر زەوی دەوێت، دواتر ڕزگاربوون لە قیامەت، بنیاتنانی زەویش پەیوەندییەکی بەتینی بە ڕزگاربوون لە ئاخیرەتدا هەیە.

Scanned with CamScanner

خوێندنەوە

ئایا دەزانیت کتێبی (یاسا لە پزیشکایەتیدا)ی ئیبن سینا بۆ ماوەی (٦٠٠) ساڵ لە پزیشکدا سەرچاوەی سەرەکی ئەورووپییەکان بوو.

ئایا دەزانیت کتێبخانەی خەلیفەی ئەمەوی لە قورتوبەدا (٤٠٠٠٠٠) کتێبی لەخۆگرتبوو-لە وتەیەکی تریشدا دەوترێت ملیۆنێک بووە-، یەکێک بوو لەو (٧٠) کتێبخانەیەی کە لە شاری قورتوبەدا هەبوون، ئەمەش لە کاتێکدا کە گەورەترین کتێبخانە لە ئەورووپادا، لە (٤٠٠) کتێب زیاتری تێدا نەبووا

ئایا دەزانیت کە شارستانییەتی رۆژئاوا دروست نەبوو، هەتا دوای ئەوەی لە نزیکەی سەدەی (١٦)ەوە جووڵەیەکی زۆری وەرگێڕانی کتێب لە عەرەبییەوە بۆ زمانەکانی تر دەستیپێکرد. کتێبی تایبەتی ئەوانەی کە لە عێراق و ئەندەلوسدا هەبوون، وەردەگێران و لەسەر ئەو بناغەیە شۆڕشی زانست، رۆشنبیری و پیشەسازی لە ئەورووپادا و دواتر لە ئەمریکادا دەستیپێکرد.

لە بەرانبەریشدا -بە داخەوە- ئایا دەزانیت:

ژمارەی ئەو کتێبانەی کە وەرگێردراون بۆ عەرەبی لە هەزار ساڵی پێش ئێستاوە، کەمترن لە ژمارەی ئەو کتێبانەی کە لە

Scanned with CamScanner

ماوەی تەنیا ساڵێکدا، لە ئیسپانیا وەرگێردراون بۆ زمانی ئیسپانی؟

قەناعەتی تەواوم هەیە، کە ئوممەتی ئێمە هۆشیار نابێتەوە هەتاوەکو خوێندنەوە و خۆشەویستی خوێندنەوە، نەبێتە یەکێک لە سیفەتەکانی لاوان. لەبەر ئەوە هەمیشە پابەندبە بە دەستخستنی ئەو کتێبانەی کە خەڵکانی خوێنەر و پسپۆڕەکان باسیان دەکەن.

بۆیە-بە ئیزنی خودا- خوێندنەوە چارەنووسێکی بەردەوامی نووسینەکانم لەم بوارەدا دەبێت.

ئەوەی جێگەی سەرنج، مایەی حەسرەت و داخە، ئەوەیە کە خوێندنەوە لە ژیانی زۆرێک لە گەنجاندا نەبووەتە ڕەوشتێکی بنەڕەتی. لە ماوەی سەردانیکردنم بۆ ئەمریکادا، دەمبینی هەموو کەس لە فڕۆکەخانە، شەمەندەفەر، ڕێستۆرانت و کەناری دەریادا خەریکی خوێندنەوەن. زۆربەیان هەمیشە کتێبێکیان پێیە، بۆ ئەوەی لە کاتی دەست بەتاڵیدا بیخوێننەوە. هەروەها سەردانی کتێبخانەی (نیوجرێسم) کرد کە لە دەیان ملیۆن کتێب پێکهاتبوو و بۆ تەواوی خەڵک کراوەبوو کە بیانخوێننەوە.

بەڕاستی جێگەی خەم و پەژارەیە کە نیشانەکان و ڕووداوەکان لەم سەردەمەدا پێچەوانە بێتەوە. بەرپرسیارێتی دووبارە زیندووکردنەوەی کلتووری خۆشەویستی زانست و فێرکردن، لەسەر گەنجانی ئەمڕۆ وەستاوە.

پێویستە بزانین ئەو پێشکەوتنەی ئێستای ڕۆژئاوا دەیبینین، لە ئەنجامی کات بەتاڵی، یاخود بە ڕێکەوت دروست نەبووە. هەروەها پێویستە باوەڕ بەوە بکەین کە گێڕانەوەی شارستانییەتی ئیسلامیش، بە ڕێکەوت یان لە ماوەی شەو و ڕۆژێکدا بەدی نایەت، بەڵکو بە بەدەستهێنانی زانستە، ئەگەر زانستی ئایینی

بێت، یاخود دونیایی، هەروەها بە کارکردنیش بەو زانستە دەبێت.

لە نووسینەکانی دواتردا، چارەسەری ئەوەی کە چۆن گەنج خۆشەویستی خوێندنەوە لە خۆیدا بروێنێت، روون دەکەمەوە، لەگەڵ خستنەرووی باشترین ڕێگاکانی خوێندنەوە...

خۆشەویست (د.خ) دەفەرمووێت: (من سلک طریقا یلتمس فیە علما سهل اللە لە بە طریقا الی الجنة).

ڕاگەیاندنی پێغەمبەرانە

هەرکاتێک ژیاننامەی پێغەمبەر(د.خ) دەخوێنمەوە، بە خۆڕاگریی خۆشەویست بەرانبەر سەرکردەی دووڕووەکان، عبداللە کوڕی ئەبی کوڕی سلول، زۆر سەرسام دەبم.

ئەمەش هەندێک لە کار و کردەوەکانی ئەو کابرا دووڕووە:

١- لە جەنگی (بەنی موصتەلیق)دا بە هەندێک لە هاوەڵەکانی وت: «ئەگەر گەڕاینەوە بۆ مەدینە، وەڵلایی سەربەرزەکانمان، سەرشۆڕەکان وەدەردەنێین» مەبەستی ئەوەبوو کاتێک گەڕایەوە بۆ شاری مەدینە، پێغەمبەر (د.خ) لەو شارەدا دەردەکات.

٢- لە هەڵگیرساندنی ئاگری ئەو درۆ و بوهتانەیدا کە بۆ حەزرەتی عائیشە خێزانی پێغەمبەری خودا کرا، یەکێک بوو لە گەورەترین کەسە کاریگەرەکان.

٣- سەرکردەی دووڕووەکانی مەدینە بوو، بە بڵاوکردنەوی دووڕووی و خراپە لەنێوان خەڵکدا ناسرابوو.

لەگەڵ هەموو ئەمانەشدا، کاتێک بە پێغەمبەریان وت: «با ئەو دووڕووە لەناوبەرین»، پێغەمبەر (د.خ) فەرمووی: «بەڵکو، هەتا لەنێوماندا دەژی، لەگەڵیدا نەرم و نیان و چاک دەبین».

زۆر سەرسوڕهێنەرە ئەی خۆشەویستم ئەی پێغەمبەری خودا!

Scanned with CamScanner

پیاوێـک غەیبەتـت دەکات، جنێـوت پـێ دەدات و پشـێوی لـە شـاردا دروسـت دەکات، تەنانـەت تۆمـەت و قسـەڵۆک لەسـەر خێزانـە داوێـن پاکەکـەت؛ عائیشـە بڵاودەکاتـەوە، سـەرەڕای هەمـوو ئەمانـەش، هێشـتا وای پـێ دەڵێیـت!

نهێنیـی ئـەم ڕەفتـارەی پێغەمبـەر(د.خ)، لـە وەڵامیـدا حەزرەتـی عومـەر کـە پێشـنیاری کوشـتنی عبداللـە کـوڕی ئوبـەی کـردم دەردەکەوێـت؛ چونکـە فەرمـووی: «بـا لەنـاو خەڵکـدا بڵاونەبێتـەوە کـە موحەممـەد، هاوەڵانـی خـۆی دەکوژێـت». هـۆکاری پێغەمبـەر بـۆ نەکوشـتنی ئیبـن سـەلول، ترسـی پێغەمبـەر بـوو لـە بڵاوبوونـەوەی پروپاگەنـدە لەنێـوان خەڵکـدا کـە زیـان بـە نـاو و ناوبانگـی پێغەمبـەر و ئیسـلام، لـە نێـو خەڵکـدا بگەیەنێـت!

سـوودێکی کـرداری لـە ژیانـی ئەمڕۆمانـدا: پێویسـتە لەسـەر هـەر موسـوڵمانێک، پێـش ئـەوەی دەسـت بـە هـەر کارێـک بـکات، لـە نـاوەڕۆک و کرۆکـی ئـەو کارە، هەروەهـا کاریگـەری ئـەو کارە لـە سـەر بانگـەوازی ئیسـلام و، چۆنیەتـی تێڕوانینـی ناموسـڵمانان بـۆ ئیسـلام، بکۆڵێتـەوە. کاریگـەری نەرێنـی هـەر کارێکـی تیرۆریسـتی لەسـەر ناوبانگـی ئیسـلام، ئـازار بـە دڵ دەگەیەنێـت. (شـێخ محەمـەدی غەزالـی) دەڵێـت: «بڵاوبوونـەوەی کوفـر لـە جیهانـدا، نیـوەی تاوانەکەی لـە ئەسـتۆی موسـوڵمانانە کـە بـە وتـە نابەجـێ و کـرداره دزێوەکانیـان، وێنـەی خودایـان لـە بەرچـاوی خەڵکـدا ناشـیرین کـردووە».

ناموسـڵمانەکانیش ناتوانـن تەسـەوڕ بکـەن کـە چـۆن دەکرێـت کـە ئایینـی خـودا بـەم دڵرەقـی و بـێ ویژدانییـەوە، حـەق بێـت! چـۆن ناموسـڵمانێک بـڕوا بـە ئیسـلام دەهێنێـت، کاتێـک دەبینێـت لـە ژێـر نـاوی ئیسـلامدا سـەری هاوڵاتیـان بـە شمشـێر لێدەکرێتـەوە، بێتاوانـان

دەکوژرێن، قوتابخانەی منداڵان داگیر دەکرێت، منداڵ و ئافرەتی بێتاوان دەکوژرێن؟! چ ناموسڵمانێک بڕوا بە ئیسلام دەهێنێت؟ کاتێک دەبینێت گەشتیارە موسوڵمانەکان لە ئەورووپادا -هەندێکیان نەک هەموویان- بوونەتە نموونەی بێزێزی بەرانبەر سیستەم، دام و دەزگاکان و پیس و پۆخلی، دڕندەیی بەرانبەر منداڵ، زیادەڕۆیی لە بازاڕکردن و بەسەربردنی هەموو کاتەکانیان لە یانەی شەوانەدا!

برا موسوڵمانەکەم! پێش ئەوەی بچیتە ناو هەر کارێکەوە، ئەم حیکمەتە پێغەمبەرانەیە بیری خۆت بهێنەرەوە: «با لە ناو خەڵکدا بڵاو نەبێتەوە کە موحەممەد هاوەڵەکانی دەکوژێت». لە خۆت بپرسە: کاریگەری ئەو کارەی دەیکەیت لەسەر ناوبانگی ئیسلام چییە؟ پیشاندانی وێنەی ئیسلامەتی، ئەمانەتێکە لەسەر شانی هەموو موسوڵمانێک و لە قیامەتیشدا پرسیاری لەسەر دەکرێت.

Scanned with CamScanner

ئیمامی ئەعزەم

ناوی: نەعمانی کوڕی سابتی کوڕی نەعمانی کوڕی مرزبانە، نازناوی (ئەبو حەنیفەی نەعمان)ی لێنراوە. ڕەچەڵەکی فارسە، هەر بۆ زانین حەسەنی بەسری، عطاء کوڕی ئەبی ڕەباح، سەعیدی کوڕی جوبەیر، بوخاری، ترمزی، سەلاحەددین، ئیبن سینا و زۆرێکی تر لە کەڵەپیاوانی مێژوومان، عەرەب نین، ئاخر بە عەرەبگەرایی نییە، بەڵکو بە ئیسلامەتییە.

پیشەکەی: بازرگانێکی دەوڵەمەند، لەهەمان کاتدا فەقیهێکی زانابووە. ئایین و دونیای پێکەوە گرێدابوو، بەڕاستی بۆ هەر موسوڵمانێکی دەوڵەمەندی ئەم سەردەمە نموونە و پێشەنگە.

لە چیرۆکەکانی: بۆ ماوەی دە ساڵ لە ژێر دەستی شێخ حەمماد ئەحمەد سولەیماندا خوێندوویەتی. بە خۆی وت: «ئەوەندە زانست فێربووم کە بتوانم لە شێخەکەم دابڕێم و سەرپەرشتیاری کۆڕێکی زانستی سەربەخۆ بکەم». بەڵام ئەوە ڕوویدا کە پرسیارێکی لێکراو وەڵامەکەی نەزانی و شێخەکەی وەڵامی دایەوە. لەو کاتەدا هەستی بە کەمی زانست و زانیاری خۆی کرد، ئەوەی لەسەر خۆی بە پێویست دانا کە تا مردنی، لێی جیانەبێتەوە! تا هەشت ساڵی داهاتوو لەگەڵیدا بەردەوام بوو،

Scanned with CamScanner

تاوەکو شێخەکەی کۆچی دوایی کرد و پاشان کوری تایبەت بە خۆی دانا.

مەسەلەکە ئەوە نییە کە گەنجێک کتێبێک یا دوان بخوێنێتەوە و خۆی لێ ببێت بە زانا و دەست بکات بە بەرپەرچدانەوەی خەڵک، زەمکردنی کۆمەڵگا و وابزانێت لەسەر زەویدا کەس لەو زاناتر نییە!

لە وتەکانی: «ئەم وتانەی ئێمە تەنیا بیروبۆچوونن، هەرکەسێک وتەیەکی باشتر لەوەی ئێمەی پێیە، ئەو لەپێشترە بۆ ئەوەی قسەکەی راست بێت و لەسەر حەق بێت». ئەمە لەکوێی بنەماکانی هەندێک لە خەڵکی ئێستادایە کە دەڵێن: هەرکەسێک بیروبۆچوونێکی جیاوازی لەوەی منی هەبێت، ئەوە کافرە و لە میللەتی ئێمە دەرچووە، یان دەڵێن: ئەو گومرایە و یاخییە، پێویستە تۆبە بکات.

دەربارەی وتوویانە:

ئیمامی شافعی دەربارەی وتوویەتی: «خەڵکی لە فیقهدا پێویستیان بە ئەبو حەنیفەیە».

لە کارە گرنگەکانی: یەکەم کەس بوو کە بیرۆکەی خەلات و بەخشیشی خوێندنی داهێنا، کە لە پارەی تایبەتی خۆی مووچەی مانگانەی بە خوێندکارەکانی دەدا-لە نێویاندا خوێندکارە بەناوبانگەکەی کە ناوی ئەبو یوسف بوو-. هیوادارم موسوڵمانە دەوڵەمەندەکان گرنگی بەلایەنی خوێندن و فێرکردن بدەن.

لە فتواکانی:

رێگەی داوە کە ئافرەت لە سەرجەم کارەکاندا، جگە لە بابەتاکی سزادان و تۆڵەسەندنەوەدا، ببێتە دادوەر. ریزبەندیی لە

نێوان شۆردنی ئەندامەکانـدا بـۆ دەسـتنوێژ، سـوننەتە و واجـب نییـە. هـەر کەسـێک زیاتـر لـە پێنـج نوێـژ بێهـۆش بـوو؛ ئـەوا نابێـت ئـەو نوێژانـە بگێرێتـەوە. ژن و منـداڵ و ڕاهیبـەکان کـە تێکـەڵ خەڵـک نابـن، نابێـت جزیەیـان لێوەربگیرێـت.

کۆچی دوایی:

لـە سـاڵی ١٥٠ی کۆچیـدا کۆچـی دوایـی کـردووە و پەنجـا هـەزار کـەس لـە بەغـدادا نوێژیـان لەسـەرکرد.

زانایـان لـە ڕابـردوودا ئەسـتێرەی کۆمەڵگابوون..تەرمەکانیـان پێشـی تەرمـی پاشـا و دەوڵەمەندانـی دەدایـەوە. داخ و حەسـرەت بـۆ ئـەم ڕۆژگارەی ئێمـەی تیادایـن.

خودایـە گیـان ڕەحـم بـە ئەبـی حەنیفـە بکـە و پلـە و پایـەی لـە ڕۆژی دواییـدا بـەرز بکـەرەوە، مـن و موسـوڵمانانیش بـە دیـداری شـاد بکـە و لـە فیردەوسـی بەرینـدا لـە یـەک کـۆڕدا و لەگـەڵ پێغەمبـەری خۆشەویسـتماندا(د.خ)، کۆمـان بکەیتـەوە.

کوا مرۆڤایەتیی موسوڵمان؟

لـە هـەر سـێ چرکەیەکـدا، منداڵێـک لـە ئەفریقیـادا بـە هـۆی برسـیەتی یـان نەبوونـی داودەرمانـەوە ژیـان لەدەسـتدەدات. واتـە کاتێـک تـۆ لـە خوێندنـەوەی ئـەم وتـارە لێدەبیتـەوە نزیکـەی ٦٠ منـداڵ مـردوون!

لـەم ڕۆژانـەدا هەمـوو جیهـان یەکێـک لـە گەورەتریـن ئاهەنگـی گۆرانـی وتنـی بەخۆیـەوە بینـی، لـە پێنـاو یارمەتیدانـی هەژارانـی ئەفریقیـادا، هەمـووی لـە یـەک کاتـدا و لـە هەشـت وڵاتـی جیهانـدا پێشکەشـکران.

دەزانـم تاکـە شـتێک بـە خەیاڵـی کەسـانێکدا بێـت، ئەوەیـە کـە گۆرانـی حەرامـە، چـۆن دەکرێـت ئـەو کەسـانە لـە ڕێگـەی گۆرانـی وتنـەوە خێریـان دەسـت بکەوێـت؟

بابەتـی ئەمـڕۆم، زۆر لـە بابەتـی حەرامبوونـی گۆرانـی گەورەتـر و گرنگتـرە، بەڵکـو پەیوەنـدی بـە شـتێکەوە هەیـە پێـی دەڵێـن: مرۆڤبـوون یـان مرۆڤایەتـی.

دەپرسـم: کـوان (عەمـرو دیـاب، راغـب عەلامـە و لەتیفـە و...هتـد) و گۆرانیبێژانـی تـری نـاو موسـوڵمانان لـە هاوشـێوەی ئـەم جـۆرە دەستپێشـخەری و کارە مرۆییانـەدا؟

Scanned with CamScanner

دەپرسم: کوان (عادل ئیمام، یوسرا، ئەحمەد ئەلسەقا و... هتد) و ئەوانی تر لە ئەکتەرەکانی ناو موسولمان، لە نێو ئەم کارە مرۆییانەدا؟

دەپرسم: ئایا قبوڵ دەکرێت کە ناموسوڵمان، سۆز و میهرەبانییان لەگەڵ مرۆڤایەتییدا زیاتر بێت، وەک لە موسوڵمان؟

ئەوان سەرباری ئەو خۆشی، ناز و بەخششەی کە تیایدان؛ بەڵام هەموو هەوڵ و توانایەکی خۆیان خستۆتەگەڕ؛ لە پێناو کۆکردنەوەی ملیۆنان دۆلار و هاوکاریکردنی مرۆڤانەی براکانیان لە ئەفریقیادا. ئەی ئێمە لە کوێین؟

پێویستە کاتێک ئەو ئەفریقاییانە چوونە سەر ئایینی مەسیحایەتی؛ بەهۆی ئەو هاوکارییانەی لەوانەوە بەدەستیان دەگات، هیچ سەرسام نەبین؛ چونکە مرۆڤ لاوازە و بەهۆی هەژارییەوە؛ پەنا بۆ کوفر دەبات.

لەم سەردەمەدا، هەموو شتەکان پێچەوانە بوونەتەوە. پێش (١٤٠٠) ساڵ، خۆشەویست (د.خ) دڵی موشریکەکانی بە پارە کۆدەکردەوە، بۆ ئەوەی ئیسلامیان لە لا خۆشەویست بکات. ئەمڕۆش دەبینین کە بلیۆنان پارە خەرج دەکرێت؛ بۆ بەدەستهێنانی دڵی ئەفریقییەکان و دواتریش ئەگەر خۆشەویستی ئەوان بۆ مەسیحییەت ببینین، ئەوا شتێکی زۆر سروشتییە.

دەپرسم: ئایا ئێمە-وەک موسوڵمان- لە ڕۆژی دواییدا بەرانبەر ئەو کەمتەرخەمییانە لێپرسینەوەمان لێدەکرێت؟ خودا گیان! پەنا بە تۆ و داوای لێخۆشبوونت لێدەکەین.

بەڕاستی ئیسلام هۆکارێک نییە بۆ نەبوونی مرۆڤایەتی لە دڵی موسوڵماناندا، هەر موسوڵمانێکیش مرۆڤایەتیی کەم بوو؛ بە

هـۆی هەڵـە تێگەیشـتنێنیەتی لـە ئاییـن و ئاییندارییەوەیـە. ژیاننامـەی پێغەمبـەری خـودا، وەک بەڵگەیـەک لەسـەر ئەمـە، بەسـە. ئـەو پیاوێک بـوو، زۆرتریـن مرۆڤایەتـی لـە دڵیـدا هەبـوو و هەرگیـز هیـچ مرۆڤێـک پێـی نـاگات.

Scanned with CamScanner

ئایا پێغەمبەر بوو؟

سالّی (٥٦٣پ.ز)ی لەدایکبووە. ناوی بنچینەیی خۆی (شازادە سیدهارتا) بوو. کوڕی ئیبن مالیکی حاکمی ناوچەی باکوری ڕۆژهەلاتی هند بووـنزیک نیپالی ئێستا. سیدهارتا کاتێک تەمەنی شازدە سالّ بوو، لەگەلّ کچە مامێکی خۆیدا هاوسەرگیری کرد. ژیانی لاوێتی بە خۆشی و ڕابواردن بەڕێکرد. ژیانی کۆشک و تەلار وخۆشگوزەرانی، بەلاّم لەگەلّ ئەوەشدا هەستی بە بەدبەختی دەکرد. سەرباری گەنجیەتی، لەشساغی و بوونی هەموو ئەو شتانەی کە هەر گەنجێک لەو تەنەمەدا خەونی پێوە دەبینێت، بەلاّم هەستی دەکرد شتێکی کەمە؛ بۆیە لە تەمەنی (١٩) سالّیدا بڕیاریدا کۆشک بەجێبهێلّێت و بە ولاّتاندا بۆ بەدەستهێنانی بەختەوەری بگەڕێت. لەو ماوەیەدا، هاوڕێیەتی لەگەلّ زۆرێک لە پیاوانی ڕۆحی و خاوەن هزردا کرد. سالاّنێکی زۆری تەمەنی بە گۆشەگیری و کەنارگیری لە ژیانی دونیا و خۆشییەکانی بەڕێکرد، شەو و ڕۆژی بە ڕۆژووگرتن، بیرکردنەوە و تێڕامانەوە تێدەپەڕاند. بەلاّم لەگەلّ ئەوەشدا بەختەوەر نەبوو. بۆی دەرکەوت کە ژیانی گۆشەگیریش ڕاست و تەواو نییە. نە ژیانی خۆشی و ڕابواردن، نە ژیانی ڕەبەنایەتی، نەبوونە مایەی بەختەوەری بۆی. شەوێک کاتێک

Scanned with CamScanner

لـە ژێـر درەختێکـدا دانیشـتبوو، تیکـرای شـەوەکەی بـە تێرامـان و بیرکردنـەوەوە بەسـەربردبوو. لەوکاتـەدا وەحـی یاخـود نیگایـەک، یـا بیرۆکەیەکـی بـۆ دابەزی-خـودای گـەورە زاناتـرە بـە حەقیقەتـی ڕووداوی ئـەو شـەوە-. بۆ بەیانییەکـەی لـە شـوێنەکەی خـۆی هەسـتاو بـە (حەقیقـەت) گەیشـت. بـوو بـە بـوزی واتـە: (پیاوێکـی حەکیـم و دانـا). ئەمـەش لەکاتێکـدا بـوو کـە تەمەنـی (٣٥) سـاڵ بـوو، چـل و پێنـج سـاڵی دواتـری بـە بانگهێشـتکردنی خەڵـک بـۆ بیروباوەڕەکـەی تەرخانکـرد. بـەو شـێوەیەش ئایینـی بـوزی بڵاوبوویـەوە و لـە مـاوەی ژیانیـدا هەزارەهـا کـەس باوەڕیـان پێـی هێنـا.

ڕێنماییەکانی بوزا لەم ڕاستییانەی خوارەوەدا کورت دەبێتەوە:

١- ژیان بریتییە لە ئازاو و دەردەسەری.

٢- هـۆکاری ئازاراویبوونـی ژیـان، وابەسـتەبوونی مرۆڤـە بـە ئارەزووەکانیـەوە.

٣- مـرۆڤ دەتوانێـت ژیانـی خـۆی بـۆ ژیانێکـی بەختـەوەر بگۆڕێـت، بـەوەی واز لـە ئارەزووەکانـی بهێنێـت. دواتـر بـە قۆناغێـک دەگات پێـی دەوترێـت: (نیرڤانـا)، ئەمـەش لـە هەندێـک لـە خوێندنگـە ئیسـلامییەکاندا، بـە حاڵەتـی (فەنابـوون) ناودەبرێـت.

٤- وازهێنـان لـە ئـارەزووەکان؛ وا لـە مـرۆڤ دەکات کـە لـەم لایەنانەوە: بیروهـۆش، گفتوگـۆ، خـواردن، ڕەوشـت، بینیـن، بیسـتن و... هتـددا، بـە ژیانێکـی ڕاسـت و مامناوەنـد بـژی.

هەندێـک کـەس پێیـان وایـە کـە بـوزا پێغەمبـەر بـووە، بـەڵام پەیامەکـەی شـێوێنراوە، هەروەکـو چـۆن زۆرێـک لـە پەیامەکانـی پێـش ئـەو و دوای ئەویـش، شـێوێنراون. ئەمـەش زۆر ڕەوایـە؛ چونکـە خـودای گـەورە لـەم ئایەتـەدا دەفەرموویـت: (وَلَقَـدْ أَرْسَـلْنَا رُسُـلًا مِّن قَبْلِكَ

Scanned with CamScanner

مِنْهُم مَن قَصَصْنَا عَلَيْكَ وَمِنْهُم مَن لَمْ نَقْصُصْ عَلَيْكَ) (غافر: ٧٨). نزیکەی (٤٠٠) ملیۆن بوزایی لەسەر ڕووی زەویدا هەن و لێکچوونێکی زۆریش لە نێوان بنەماکانی بوزایەتی و بنەماکانی ئیسلامدا هەن، بۆیە هیوادارم گفتوگۆ و پەیوەندی لە نێوان زانایانی موسوڵمان و زانایانی بوزاییدا هەبێت، بەڵکو ببێتە یارمەتیدەرێک بۆ لێکنزیککردنەوەی ئەوان لەگەڵ موسوڵماناندا و هیدایەتدانیان بۆ ئیسلام.

Scanned with CamScanner

ئەحمەد کۆچی دوایی کرد!

بە بۆنەی کۆچی دوایی هونەرمەند (ئەحمەد زەکی)یەوە نووسراوە

وتی: ئایا بە مردنی ئەحمەد زەکی دلگران بوویت؟

وتم: بەڵێ.

وتی: چۆن بە مردنی پیاوێک دلگران دەبیت، لە کاتێکدا لە فیلمەکانیدا بە ئاشکرا گوناهـ و تاوانی ئەنجام دەدا؟

وتم: تەرمێک بە لای پێغەمبەردا(د.خ) تێپەڕی و لە بەری هەستایەوە و هاوەڵان وتیان: «خۆ ئەوە تەرمی یەهوودییەکە»، پێغەمبەر(د.خ) فەرمووی: «ئایا ئەویش نەفسێک نییە؟» منیش وەکو شوێنکەوتوویەکی پێغەمبەری خودا دەڵێم: «ئایا ئەویش نەفس نییە؟»

وتی: هەموو ئەو هونەرمەندانە دەچنە دۆزەخەوە و ئەوەش خراپترین چارەنووسە.

وتم: پەنا دەگرم بە خودا، بانگەشەی خودایەتی دەکەیت؟ ئایا نازانیت پێغەمبەری خودا(د.خ) دەگێڕێتەوە: «پیاوێک وتویەتی: ‹خودای گەورە لە فڵان کەس خۆش نابێت›، خودای گەورەش وەڵامی دایەوە و فەرمووی: ‹ئایا بانگەشەی خودایەتی دەکەیت؟ ئەوا من لە فڵان کەس خۆشبووم و کارەکانی تۆشم وەرنەگرت›.

Scanned with CamScanner

بۆیە وریابە قسەیەک لە زارت نەیەتە دەرەوە کە ببێتە هۆی بە فیڕۆدانی کار و کردەوەکانت».

وتی: چۆن خودای گەورە لە کەسانێک خۆشدەبێت کە گومرابوون و گومراییان دەکرد؟

وتم: خودای گەورە لە هەر کەسێک خۆشدەبێت، ئەگەر بیەوێت. ئەو کاربەدەست و بەدەستەڵاتە. هەروەها بەخشندە و میهرەبان و دلسۆزە. هەرکارێک ویستی لەسەر بێت، دەیکات. دوای ئەوە تۆ لەکوێ دەزانیت کە لێی خۆش نابێت. ئایا تۆ لەگەڵیدا بوویت کاتێک لەناو جێگەی نەخۆشیدا کەوتبوو؟ ئایا ناکرێت لە نێوان خۆی و خودادا تۆبەی کردبێت و خودای گەورەش لە تەواوی تاوانەکانی خۆشبووبێت؟ ئایا ناکرێت کارێکی چاکەی کردبێت کە زۆرێکی خەڵک پێی نەزانن و ببێتە هۆی شەفاعەت لە گۆڕەکەیدا؟ ئایا چیرۆکی ئەو داوێن پیسە نازانیت کە خودای گەورە لیی خۆش بوو؛ چونکە سەگێکی لە تینوێتی ڕزگارکرد؟

وتی: بەم قسانەی تۆ بێت، ئیتر تەواو. خەڵک گوناهـ دەکەن و یاخی دەبن، دواتر دەڵێن: «خودا بەخشندە و میهرەبانە»!

وتم: وا ناڵێین، بەڵکو جیاوازییەکە لە نێوان مامەڵەی یاخیبوو لەگەڵ خودا و مامەڵەی خەڵک لەگەڵ کەسی یاخیبوودایە. کەسی یاخیبوو دەکرێت هەمیشە بەرانبەر خودی خۆی دڵڕەق، بێبەزەیی بێت و بەردەوام سەرزەنشتی خۆی بکات، بەڵام مامەڵەی خەڵک لەگەڵ یاخیبوو پێویستە مامەڵەکردنێکی بە بەزەیی، دڵسۆزانە و میهرەبانانە بێت. هەروەک چۆن پێغەمبەری خودا(د.خ) بە هەمان شێوە مامەڵەی لەگەڵ هەڵەکاران و یاخیبواندا دەکرد. کاتێک

مەیخۆرەكـە هاتـە خزمەتـی پێغەمبـەری خـودا، پیاوێـک پێـی وت: «نەفرەتـی خـودای لێبێـت، چەنـد زووزوو بـەم تاوانـەوە دێتـەوە!».
پێغەمبـەری خـودا فەرمـووی: «نەفرەتـی خـودای لێمەكـە، ئـەو خودا و پێغەمبەرەكـەی خۆشـدەوێت». سـەرنج بـدە، پێغەمبـەری خـودا(د.خ) چـۆن خۆشەویسـتیی خـۆی و خـودای بـۆ مەیخۆرەكـە چەسـپاند! تـۆ لـە چ ئاسـتێكی ئـەم هەمـوو پەنـد و داناییەدایـت؟ بۆچـی پێـت باشـە تەنیـا بـە ڕیـش و جلـو بـەرگ، شـوێن ڕێبـازی پێغەمبـەری خـودا بكەویـت، بـەڵام لـە میهرەبانـی، ڕەوشـتجوانی، چۆنیەتـی مامەڵەكـردن لەگـەڵ دروسـتكراوانی خـودادا شـوێنی ناكەویـت؟!
وتی: ئایا سووكایەتی بە ڕیشم دەكەیت؟
وتـم: دووربێـت خودایـە، ئەگـەر سـوكایەتی بـە سـوننەتێكی پێغەمبـەری خـودا بكەیـن، بەڵكـو دەڵێـم لـە هەمـوو ڕوویەكـەوە شـانازی بـە پێغەمبـەری خـوداوە بكەیـن، نـەک تەنیـا گرنگـی بـە لایەنـی ڕووكـەش بدەیـن و ناوەڕۆكمـان لەبیربچێتـەوە.
وتی: بەڵام ڕیش واجبە، نەک سوننەت!
وتـم: براكـەم هەتـا ئەگـەر واجبیـش بێـت، بـەڵام بابەتـی ئێمـە لێـرەدا ڕیـش نییـە، بەڵكـو باسـێكی لـەوە گەورەتـر و قووڵتـرە.
وتـی: واتـە دەڵێیـت لـە ئاییـندا بابەتـی لاوەكـی هـەن، نـەوەک قـووڵ؟
وتـم: لا حـول ولا قـوە الا باللـە.. وا دیـارە تـۆ ناتەوێـت گفتوگـۆ بكەیـن، بەڵكـو دەتەوێـت دەمەقاڵـێ و شـەڕە قسـە بكەیـن. لێـم بگـەڕێ داوای ئیـزن بكـەم، ئاشـكرایە جیـاوازی لـە بوونـی پێشـینە، یاخـود گرنگایەتـی هەریەكەماندایـە. ئەگـەر خـودا مۆڵـەت بـدات، كاتێكـی تـر كۆدەبینـەوە.

وتـی: بەڵکـو پێویسـتە مـن داوای ئیـزن بکـەم کـە لەگـەڵ ریـش تاشـراوێکی وەکـو تـۆدا دادەنیشـم!

وتم: خودای گەورە پاداشتت بەخێر بداتەوە.

هەریەکێکمان بەرێی خۆیدا رۆیشت.

(گفتوگۆیەکی خەیاڵی)

Scanned with CamScanner

دواتر لەگەڵ عەرەبدا!

ئێستا کە دەنووسم، لە بارێکی پڕ لە نائومێدیدام بۆ بارودۆخی عەرەب، بۆ ڕەوشت، سستی و بێڕێزیی عەرەب.

مەبەستم هەموو عەرەب نییە، من هەمیشە دژی گشتگیرکردنم و دەزانم کە بەشێکی کەمی عەرەب، مایەی خێرن. هەروەها ئەوە کیفایەتە کە پێغەمبەری خودا(د.خ) عەرەبە، بەڵام بەداخەوە زۆرێکی عەرەبیش مایەی خەمن. نازانم ئەمە پەیوەندی بە بۆماوە یان کەش و هەوا، یاخود ئەو خۆراکەوە هەیە کە دەیخۆین، یان چی.. بۆچی ئێمە بەوشێوەیەین؟! پێش ئەوەی هیچ کەس ڕەخنە لە قسەکانم بگرێت، بڕۆن و بە شەقامەکانی وڵاتە عەرەبییەکاندا بگەڕێن، بەچاوی خۆتان ئەو گەندەڵی و بێویژدانییە ببینن. بڕۆن و لە وڵاتانی عەرەبدا سەیری دۆخی سەرئاو ودەستشۆرەکان بکەن و دواتر خۆتان بڕیاری لەسەر بدەن، پێش ئەوەی بێن و بێبەزەییانە حوکم بەسەر مندا بدەن.

ئێستا کە دەنووسم بە ئەزموونێکدا لەگەڵ چوار پرۆژەی جیاواز و کەسانی جیاوازدا لە ساڵی (٢٠٠٥)دا تێپەڕیوم، بەڵام هیچ یەکێک لەو پرۆژانە پابەندی کاتی دیاریکراو نەبوون. یەکێکیان چوار مانگ، ئەوی تر پێنج مانگ و دانەیەکی تر سێ مانگ لە کاتی

Scanned with CamScanner

دیاریکراوی خۆی دواکەوت. ئەمەش سەرەرای ئەو دەردەسەرییەی کە لەگەڵ مامەڵەی هەندێک کەسدا چەشتم. نەبوونی دڵسۆزی، جوان بەجێنەگەیاندنی کار، گرنگینەدان، قسەی زۆر و ئیشی کەم. هەموو ئەوانەی کارم لەگەڵدا کردن کەسانی باش و بەرەوشت بوون، بەڵام باشبوون بەس نییە. من باشیم ناوێت، دەستکەوتم دەوێت. رێز و پابەندبوونم بە بەڵێن و رێککەوتنەوە دەوێت. ئایا من خەون دەبینم؟ ئایا ئەم داوکارییە مەحاڵە و ناتوانرێت لەسەر ئەم رووی زەوییەی کە تیایدا دەژین جێبەجێ بکرێت؟ باشە پێویست دەکات بچم بۆ مەریخ، بەڵکو لەوێ مەخلوقاتێک هەبن پابەندی بەڵێن بن و قەدری بگرن! یان پێویست دەکات بچم بۆ ولاتانی رۆژئاوا-کافرەکان بە قسەی هەندێک-، بەڵکو لەوێ ئەو مامەڵە ئیسلامییانە ببینم کە لێرە نایبینم؟

بۆچی کاتێک دەچمە فرۆکەخانەی دانیمارک، هەمووان بە خەندە و رێزەوە مامەڵەدەکەن، بەڵام کاتێک پێ دەخەمە فرۆکەخانەی ولاتە عەرەبییەکان، هەموو گرژ و مۆن، وەک بڵێیت کەشەکە بە ئەنفلونزای نائومێدی، لەخۆباییبوون و گرێ دەروونییەکانەوە بارگاوی کرابێت؟!

بۆچی ئێمە کاردانەوەمان هەمیشە دڵرەقانەیە؟ بۆچی کاتێک هەندێک کەس دەیانەوێت پێغەمبەر (د.خ) سەربخەن، دەچن هێلکە لە باڵیۆزخانەی ئەمریکا دەگرن؟ وەک ئەوەی بەم کارەیان پشتیوانی پێغەمبەر بکەن، بەڵام جگە لە شێواندنی وێنە و کەسایەتی پێغەمبەر، هیچی تریان نەکردووە! ئایا هیچ موسوڵمانێک هەیە پێشبینی ئەوە لە پێغەمبەری خودا بکات کە هێلکە لە بینا بگرێت؟

هەندێـک کـەس دەڵێـن: «کـە تـۆ هەمیشـە گشـتگیرکردن ڕەتدەکەیتـەوە، بەتایبـەت لەسـەر ڕۆژئـاوا. ئێسـتاش دێیـت و گشـتاندن لەسـەر عـەرەب دەکەیـت!» دەڵێم: «گشـتاندن نییە، بەڵکـو قامچییەکە لـە خـود». بەلامـەوە گرنـگ نییـە ئەگەر کـوڕی دراوسـێکەمان نـەزان، یاخـود لاسـار بێـت، بـەڵام ئەگـەر کوڕەکـەم یـان یەکێکـی تـری خێزانەکـەم، یاخـود خـۆم لاسـاربووین؛ ئـەوا بەرپرسـیاریەتی منـە کـە بەرانبـەر بـەوان و بەرانبـەر بـە خـودی خۆشـم، دڵـڕەق و بێبەزەیـی بم. ئامـاژەی قورئانـی پیـرۆز بـۆ پێغەمبـەری خـودا (فلعلـک باخـع نفسـک علـی آثارهـم)، کەواتـە پێغەمبـەری خـوداش لۆمـەی خـۆی کـردووە.. ئیتـر بۆچـی ئێمـەی عـەرەب خۆمانمـان پـێ گەورەیـە و پێمـان وایـە باشـترینی هـەر ئوممەتێکیـن، لـە کاتێکـدا لـە ئاسـتی خـوارەوەی ئوممەتانـی ترەوەیـن؟ خۆزگـە خاوەنـی ئیسـلام نەدەبوویـن، ئـەو کاتـە پۆزشـێکمان بـۆ حاڵـی خۆمـان دەبـوو، بـەڵام کارەسـاتەکە ئەوەیـە کـە خاوەنـی باشـترین ئاییـن، کتێـب و پەیامبەریـن، سـەرەڕای ئـەوەش کەوتووینەتـە ئـەم شکسـت و داڕمانـەوە.

ئەبـو غرێـب، بەندییەکانـی گوانتانامـۆ، داگیرکردنـی فەڵەسـتین، کوشـتارگەکەی بۆسـنە، نەهامەتـی و دەردەسـەری کشـمیر، برسـێتی نەیجـەر، ڕووخاندنـی عێـراق و ڕێکخسـتنی گروپـی تیرۆریسـتی قاعیدە، هەمـووی ناسـۆری و تراژیدیایـە. ئەگەر لـەم ڕۆژانـەدا پێغەمبەرمان لەنێو دەبـوو، وازی لـە خـەو دەهێنـا، هیممەتـی دەکـرد و ئـەو ڕووداوانـە زۆر زیاتـر دەبوونـە مایـەی تووڕەبوونی، وەک لـە دروسـتکردنی کاریکاتێرێک کـە نـە بـە خـواردن قەڵـەو دەبێـت، نـە برسـیەتیش دادی دەدات.. بۆچـی ئەمـڕۆ ڕووداوەکانمـان پێچەوانـە کردووەتـەوە؟ بـە کاریکاتێرێـک تـووڕە دەبیـن، بـەڵام ئـەو نەهامەتییانـە تووڕەمـان ناکـەن؟ ئایـا ئەمـە

لە پێوەردا هاوشێوەبوونە؟ یان لەبوونی گرنگییەکانمداندا گرفتێک هەیە؟ یان تێنەگەشتنە لە تەرازووی کارەکان؟

سوودی ئەوەی دەیڵێم بۆ خوێنەر چییە؟ لەوانەیە هیچ شتێک! لەوانەیە ویستبێتم بۆ تەنیا جارێک لە تێڕوانینی گەشبینانە و ئەرێنییەکانی خۆم دەربچم و کەشەکە بۆ دۆخێکی نائومێدی و نەرێنی بگۆڕم. مەگەر ناوترێت کە بوونی گۆڕانکاری لە ژیاندا کارێکی باشە! کەواتە ئەم جۆرە ستایلی نووسینەی منیش، گۆڕانکارییە و ئەم گرێ کوێرە دەروونیانەش بۆ ئێوەی خوێنەر جۆرێکە لە گۆڕان!

دەیان وتاری گەشبینانە و ئارامم نووسیوە کە یارمەتی هۆشیاربوونەوەی ئوممەت دەدەن. ئەمڕۆ بۆ یەکەم جار، تەنیا وتارێک دەنووسم کە تێیدا ئاماژە بە هەستی پڕ نائومێدی و خەمی خۆم دەکەم. هەندێک جار پێویستمان بە گۆڕینی شێواز و قامچیدان لە نەفسی خۆمان هەیە. قامچی لە نەفسی خۆدان، کارێکی سەختە و هەموو کەسێک قبووڵی ناکات، هەندێک زیاتر پێی دادەمرکێتەوە و هەندێکی تریش هۆشیاردەکاتەوە.

ئەم وتارەم نووسی و دەزانم کە ئەمە شێوازی من نییە، دەزانم کە بە دڵی هەندێک کەس نابێت و ئەوەش دەزانم کە جۆرێک لە گشتگیرکردنی تێدایە. لەوانەیە ویستبێتم ئەوە بە کەسانێک بگەیەنم کە من کەسێکی نموونەیی نیم، کە قسەکانم هەمووی جوان و گوڵاوی بن، سەرەڕای بڕوایەکی زۆرم بە گەشبینی، بە چەند حاڵەتێکی دەگمەنی نەرێنی و بێهیواییشدا تێدەپەڕم. ئەمڕۆش یەکێکە لەو حاڵەتە دەگمەنانە و هەستم کرد کە مافی خوێنەرە ئەو لایەنەشم ببینن.

Scanned with CamScanner

بەراستی کاتێک لە دەنیمارک بووم، داخم بۆ خۆم، نەتەوەکەم، ئایینەکەم و پێغەمبەرەکەم دەخواردەوە. لەخۆڕا کەمتەرخەمین، مافی پێغەمبەرەکەمان نەپاراست و بە خەڵکمان نەناساند، بەڵکو کاتێکیش ویستمان پشتیوانی لێ بکەین، وێنەی ئەو زاتەمان شێواند.

پێم وایە کە موسوڵمانان سەرەتا پێویستە پێغەمبەرەکەی خۆیان بە باشی بناسن، دواتر خەڵکیی پێ ئاشنا بکەن. سەرەتا سوننەتەکانی جێبەجێ بکەن، دواتر پشتیوانی لێبکەن؛ تا بە هۆی ئەوانەوە ناوبانگی لەکەدار نەبێت. نازانم ئەمە لە ناخی هەندێک کەسدا، پشتیوانیکردنی پێغەمبەرە، یاخود پشتیوانیکردنی نەفس، ئارەزووی تووڕەبوون، ڕق و کینەی شاراوەیە.

یاخود لەوانەیە کێشەکە لە عەقڵ، هۆش و بیری مندا بێت، لەوانەیە دۆخی عەرەب زۆرباش بێت و هزر و هۆشی من گومڕا بووبێت. خودای گەورە زاناترە. بەراستی لە ساتەوەختێکی پڕ لە ئاشووبدا دەژین کە داناکانیش دۆش داماوبوون و ناتوانن پەی بەراستییەکان ببەن، نازانن کامە شارستانییبوونە و کامە دڕندەییە.

لەسەر بیروبۆچوونی موحەممەد سوبحی کە دەڵێت: «بەردێک نەزانێک بیخاتە چاڵێکەوە، بە هەزار زانا بۆیان دەرنایە».

هاوار نەتەوەی ئیسلام بێداربنەوە!

باوەڕدارێک و بێباوەڕێك

بــە ســەر ســامییەکی زۆرەوە، لــە بــەردەم پەیوەنــدی نێــوان خۆشەویســت(د.خ) و ئەبــو تاڵیبــی مامیــدا ڕاوەســتاوم. پەیوەنــدی نێوانیــان یاســا و دانایــی زۆری تێدایــە:

١- پەیوەندییەکـی خۆشەویسـتی، ڕێـز و بەهـا لـە نێـوان باوەڕدارێـک و بێباوەڕێکـدا! ئـەم پەیوەندییـە لەسـەر بنەمـای خۆشـم دەوێیـت و ڕێـزت لام هەیـە دروسـتکراوە. هەرچەنـدە جیاوازیـی زۆر لـە نێـوان بیروبـاوەڕ و ئایینەکەیانـدا هەبـوو! سـەیری وتـەی ئەبـو تاڵیـب بکـە بـە پێغەمبـەر(د.خ) دەڵێـت: «بـرازا! هەرچـی دەڵێیت، بیڵێ. سـوێند بـە خـودا! نایەڵـم کـەس دەسـتت بـۆ بەرێـت»، سـەیری خەمباریـی پێغەمبـەر(د.خ) بکـە، کاتێـک لـە یـەک کاتـدا خەدیجـە و ئەبـو تاڵیـب کۆچـی دوایـی دەکـەن، ئـەو ساڵە نـاو دەنێـت بـە ساڵی خەمبـاری. ئەمـە زللەیەکـی میهرەبانییـە بـە ڕوخسـاری هەمـوو ئـەو کەسـانەوە کـە دەیانەوێـت مرۆڤایەتـی و مرۆڤبـوون لەبـەری موسـوڵماناندا دابڕنـن، دەیانەوێـت ڕق و کینەیـان بەرانبـەر بێبـاوەڕان لەسـەر ڕووی زەویـدا زیاتـر بکـەن. ئەمـە ڕێبـازی پێغەمبـەر نییـە و بگـرە لـە ژیانـی پێغەمبەریشـدا بوونـی نەبـوو.

٢- سـەرکەوتن و هـاوکاری بـۆ موسـوڵمانان، زۆرجـار لـە کەسـانی

Scanned with CamScanner

دیکەی بێباوەڕیشەوە دروستە وەربگیرێت. ئەبو تالیب لە سەرەتای بانگەوازەوە ڕۆڵێکی زۆر گەورەی لە پاراستنی پێغەمبەردا(د.خ) هەبووە. پێغەمبەر نەیفەرموو: تۆ بێباوەڕیت و تا نەیەیتە ناو ئاینەکەمەوە پێویستیم بە هاوکاری تۆ نییە! لەهەمان کاتدا ئەمە وانەیەکی بەسوودە بۆ موسوڵمانان کە خوو بە داناییەوە بگرن و سوود لە هەرکەسێک وەربگرن کە دەیانەوێت هاوکاری بانگەوازەکەیان بکات، یان بۆ ئەوەی لەسەر ئاینەکەیان ببن بە هاوکار و یارمەتیدەرێک. لە ژیانی پێغەمبەردا(د.خ) دەیان بێباوەڕ دەبینیت کە ڕۆڵێکی گەورەیان، لە لابردنی سزا و ئازار لەسەر موسوڵمانان، بینیوە. ژیانی هەر کەسێک لەوانە، پێویستی بە نووسینی بابەتێکی تەواو هەیە.

٣- دەبێت بانگخواز تەنیا پەیامی ئیسلامی بگەیەنێت. ڕێنوێنی کردن و هیدایەت لای خوداوەیە. ئەمە وتەیەکی زۆر بەربڵاوە، بەڵام جێبەجێی ناکەین. کاتێک گەنجێک گوێ بۆ وتەی بانگخوازێک ناگرێت، تووڕە دەبێت و دەیەوێت بە زۆر وا لە گەنجەکە بکات کە گوێ بۆ وتەکەی بگرێت. ئەم کارە زۆر لێکردن لەخۆناگرێت. خودای پەروەردگار دەفەرموێت: (أَفَأَنتَ تُكْرِهُ النَّاسَ حَتَّىٰ يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ). واتە: «ئەرێ تۆ زۆر لە خەڵکی دەکەیت تا باوەڕبهێنن؟» تەماشای پێغەمبەر(د.خ) بکە لەکاتێکدا ئەبو تالیب لەسەر جێگای مردن بوو، پێی دەفەرمووێت: «مامە... بڵێ: (لا الە الا اللە)، یەک وشەیە و لای خودا کارەکانت بۆ ئاسان دەکات». خەمی پێغەمبەر(د.خ) ئەوەیە کە ڕێنوێنی بکات، بەڵام خودا ئەوەی کە خۆی دەیەوێت ئەوە دەکات: (فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُ الْمُبِينُ).

Scanned with CamScanner

٤- ئەخـلاق پێویسـتی بـەوە نییـە کـە ئیمانـدار بیـت. ئاخـر ئەبـو تاڵیـب ڕەوشـتێکی بـاڵای هەبـوو. مامەڵـەی لەگـەڵ خەڵـکدا شـیرین و خۆشـبوو و ئـازاری کەسـی نـەدەدا. کەچـی بڕواداریـش نەبـوو. بۆیـە ئەخـلاق بـە تەنیـا پێویسـت نییـە و پێویسـتە ئیمـان و ئەخـلاق پێکەوەبـن. پێویسـتی بـە نوێـژ و ڕاسـتگۆیی، بـە ڕۆژووگرتـن و پاکـژی، بـە زەکات و کاری تـەواو، بـە ڕۆیشـتن بـۆ مزگـەوت و ڕووخۆشـی هەیـە. پەرسـتش و بەندایەتـی دەسـت لەنـاو دەسـت، هـەردوو لایەنەکە پێویسـتە لـە مرۆڤـدا بوونـی هەبێـت.

٥- نەریـت کەسـێتی مـرۆڤ کوێـر و وێـران دەکات. ئـەوەی ڕێگـری لـە ئەبـو تاڵیـب کـرد کـە بڕوابهێنێـت تەنیـا دابونەریتـی باوباپیرانـی بـوو؛ بۆیـە دەبینـی کاتێـک خەریـک بـوو دەمـرد، ئەبـو جەهـل هـات بـۆ لای و، پێـی وت: «ئەبـو تاڵیـب، ئایـا دەتەوێـت پشـت لـە ئاییـن و نەریتـی عەبدولموتەلیـب بکەیـت؟» مـن لـەم سـەردەمەی ئێسـتامدا، تێکەڵەیـەک لـە نێـوان ئاییـن و نەریتـدا دەبینـم کـە وایکـردووە بـە بـێ هۆشـیاری ئایینـی، ڕێگـە لـە خەڵـک بـەر تەسـک بکاتـەوە یـان بـە پێچەوانـەوە دەیەوێـت ئاییـن بتاوێنێتـەوە و بـە بـێ هیـچ پاسـایەک بـە ڕووی هەمـوو لایەنەکانیـدا بکاتـەوە. هەرچەنـد ئیسـلام زۆر لەوانـە باڵاتـر، پاکتـر و ڕوونتـرە کـە تـۆ بێیـت ئـەم ئایینـە سـنووردار بکەیـت و بـە نەریتـی ولاتێـک، گەلێـک یـان تیرەیەکـی دیاریکـراوەوە وابەسـتەی بکەیـت!

خودایـە مرۆڤایەتـی و دانایـی بـۆ موسـوڵمانان بگەڕێنێتـەوە و خۆشەویسـتیان بکەیـت؛ بـۆ ئـەوەی بتوانـن ڕێنوێنـی خەڵکـی دیکـە بکـەن.

سعودی و هیندی

موسـوڵمانان! هـاوارم بـۆ ئێـوە ئەوەیـە کـە بـە هـۆی ئاوێنەکەتانەوە، خۆتـان بەسـەر بێباوەڕیـدا هەڵمەکێشـن; چونکـە ئـەو خودایـەی کـە ڕێنوێنـی ئێـوەی کـردووە، دەتوانێـت لـە سـاتێکی زۆر کەمـدا ئـەو ئاوێنـە لـە ئێـوەش دابڕنێـت. ڕۆژ ڕووداربێـت و کـە شـەوت بەسـەرهات، بێـت بـە بێبـاوەڕ یـان کەسـێک بـە ڕۆژەکـەی بێبـاوەڕ بێـت و کـە شـەوی بەسـەرداهات، بێـت بـە ڕووادار. ئیتـر ئـەو ڕۆژە لەخۆباییبـوون و لوتبەرزیـت بەسـەر مرۆڤەکانـەوە، سـوودێکی بـۆت نابێـت. بـەڵام هەوڵبـدە هەمیشـە نـەرم و نیـان و خۆشەویسـت بیـت; بـۆ ئـەوەی ڕێنوێنـی خەڵکانـی دیکـە بکەیـت. سـوپاس و ستایشـی پـەروەردگارت بکـە کـە ڕێنوێنـی کردوویـت بـۆ ئیسـلام، بەرانبـەر بـە سـەرجەم بوونـەوەران خاکـی و سـادەبە.

ئـەی کەسـی ملکـەچ! بـە گوێڕایەڵـی و بەندایەتـی، خۆت لە کەسـی تاوانبـار بـە گەورەتـر مەزانـە; چونکـە ئـەو خـودای پـەروەردگارەی کـە تـۆی ڕێنوێنـی کـردووە، توانـای ئـەوەی هەیـە کـە ئـەو ئاوێنـە لـە سـاتێکی کەمـدا لـە تـۆ دابڕنێـت و ببێـت بـە بێبـاوەڕ و ئـەو کەسـەی کـە تاوانبـارە، ببێـت بـە کەسـێکی ڕووادار-لەوانەیـە تاوانێـک کـە سـەر شـۆڕی و تێکشـکانی بـەدوادا دێـت، باشـتر لـە بەندایەتییـەک بێـت کـە

Scanned with CamScanner

لەخۆباییبـوون وخۆبەگەورەدازانینـی لێـوە پەیـدا ببێـت-.

ئـەی کەسـی سـعودی! بـە سـعودی بوونـی خۆتـەوە، خـۆت بەسـەر هیندییەکـدا بـە گـەورە مەزانـە؛ چونکـە ئـەو خودایـەی کـە وایکـردوە ئەمـڕۆ سـعودیە دەوڵەمەندبێـت و هینـد هەژاربێـت، دەتوانێـت لـە شـەو ڕۆژێکـدا ئـەو یاسـایە پێچەوانـە بکاتـەوە و ببینێـت کـە کرێکارانـی سـعودی لـە وڵاتـی هینـددا بڵاوببنـەوە. هیـچ کەسـێک بەسـەر دەسـتەڵاتی پـەروەردگاردا توانـای نییـە! مـرۆڤ بـۆ هێنـدە لەخۆباییـە و بـە بوونـی ڕەگەزنامەیـەک کـە خـودا پێـی بەخشـیوە، لـە خـۆی دەگۆڕێـت؟ ئایـا کاتێـک لـە دایکبوویـت، سـەیرت کـردووە کـە پەسـاپۆرتێکی سـەوزت هەیـە؟ سوپاسـی خـودا بکـە لەسـەر ئـەو بەخشـینەی پێـی داویـت کـە ئـەو ڕەگەزنامەیـەت هەیـە. خاکیبـە بەرانبـەر بـە مرۆڤـەکان؛ بـۆ ئـەوەی بەخشـینی وڵاتەکـەت زیاتـر ببێت.

ئـەی دەوڵەمەنـد! بەهـۆی دەوڵەمەندیتـەوە، خـۆت بەسـەر خەڵکـی هـەژاردا بەگـەورە مەزانـە. ئـەم لەخۆگۆڕانـەت، نەناسـین و نـە شـارەزاییتە بەرانبـەر بـە پەروەردگار-کـە خـۆی خاوەنـداری هەمـوو شـتێکە-. سـەرجەم داریيەکـەت خـودا خاوەنیەتـی و لـە سـاتێکی کەمـدا دەتوانێـت ئـەو دارایيـەت لـێ دابڕێـت. پـاک و بێگـەردی بـۆ خاوەنـی سـەرجەم بەدیهێنـراوان.

پرسـیارێک لـە شـوانێک کـرا: «کـێ خاوەنـی ئـەم ماڵاتەیـە؟» وتـی: «ئـەوە هـی خودایـە و لای منـە»! هەروەهـا سـەرجەم دارایـی، تەندروسـتی، مـاڵ و سـەیارە، هیچیـان هـی تـۆ نیـن. ئـەوە لـە بێئاگاییتەوەیـە کـە شـانازی بـە دارایـی و شـتانێکەوە بکەیـت کـە تـۆ خاوەنـی نیـت!

ئەگـەر ئـەم نموونانـەت بـە وردی خوێنـدەوە، ئـەو کاتـە لـە

مانـای ئـەو نزایـەی خۆشەویسـت(د.خ) تێدەگەیـت: «خودایـەا بـۆ چـاو تروکاندنێکیـش، مەمـدە دەسـتی خـۆم». بـەڵام خۆشەویسـتان، چاوتروکانێـک داینەمـۆی ئـەوە دەکات کـە کەسـێتی و ژیانـت بـە گشـتی، بـۆ باشـترین یـان بـۆ کەسـێکی خـراپ، بگۆڕێـت. پەنـا بەخـودا... پـاک و بێگـەردی ئاڵوگۆڕکـەری دڵـەکان.

Scanned with CamScanner

بەشی چوارەم

ڕازەکان لەبارەی ڕووداوەکانەوە

Scanned with CamScanner

ببوره پێغەمبەری خودا!

ئەوەی لە ناخمدا دێت و دەڕوات، لە هەست و سۆز و شڵەژان، دوای ئەو ڕووداوانەی بەسەر موسوڵماناندا دێت، هەست بە تێکەڵەیەک لە تووڕەبوون، پەژارە، میهرەبانی، شەرم، نەهامەتی و هیوا دەکەم.

هەست بە تووڕەبوون دەکەم کە هەندێک کردەوەی تیرۆریستی بە ناوی خوداوە یان بە ناوی ئیسلامەوە لەم سەردەمەی ئێستادا دەکرێت. سەردەمێکە کە کەسی ئارام و لەسەرخۆ، تیایدا سەرگەردانە. سەردەمێکە کە پێوانەکان تیایدا ئاوەژوو بوونەوەتە و گۆڕاون، گەنجان هێندە سەرگەردان بوون کە هیچ نێوەندێک لە نێوان ئەوان و ئاییندا نییە.

هەست بە شەرمەزاری دەکەم کە کەسانی بێتاوان و پیاوانی ئاسایش-موسوڵمانانیش لە کردەوە تیرۆرسیتییەکاندا دەبنە قوربانی. ئازارەکە لەوەدایە کە بە دەستی موسوڵمانان ئەم کارانە ئەنجام دەدرێت! ئەمە قورەکەی زیاتر خەست کردووەتەوە و خەم و پەژارەکەی زیاترکردووە.

لەبەردەم پێغەمبەری خودا(د.خ) هەست بە شەرم دەکەم؛ چونکە ئێمە ئایینەکەی ئەومان شێواندووە. ئەو ئایینە جوانەمان

Scanned with CamScanner

بە شێواو و ناشیرینی لە بەردەم دونیادا نمایشکردووە. کەسانی بێتاوان دەکوژرێن، قوتابخانەکان دەتەقێنرێنەوە، منداڵان بە بارمتە دەگیردرێن، موسوڵمانان سەردەبڕن، هەموو ئەم کارانە بە ناوی ئایینەوە! ببورە پێغەمبەری خودا... ببورە ئێمە نەمانتوانی نوێنەرایەتی ئەو فەرمودەی پەروەردگار بین کە لەسەر تۆ دەفەرمووێت: (وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلا رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ) و پێچەوانەکەیمان نیشاندا. ببورە ئێمە ئەو پێناسەی تۆمان بۆ جیهان نەکردووە کە تۆ چەند میهرەبان، لێبوردە، میانڕەو و خاکیبوویت. ببورە پێغەمبەری خودا!

هەست بە سۆز و میهرەبانی تۆ بۆ ئەو کەسانەی کە ئەم کارە تێکدەرانەش ئەنجام دەدەن، دەکەم. گەنجانێک هەن کە شانازیان پێوە دەکەن و پێیان پێ دەکەنن و ڕێگەیان ونکردووە، واگومان دەبەن کە ئەوە کارێکی باشە کردوویانە. ئایا کەسێک نییە ئەو فەرمایشتەی خۆشەویستیان(د.خ): «جوێندان بە موسوڵمان تاوانە و کوشتنی بێباوەڕییە» پێ بڵێت؟ ئایا کەسێک نییە ئەو فەرمودەیەیان پێ بڵێت کە دەفەرمووێت: «هەرکەسێک ئازاری کەسێکی ناموسڵمانی ناو کۆمەڵگەی ئیسلامی بدات، ئەوە ئازاری منی داوە. هەرکەس ئازاری منیش بدات، ئەوە ئازاری پەروەردگاری داوە»؟

هەست بە پەژارە دەکەم کە ئاسایش لە وڵاتانی ئیسلامیدا نییە. تەنانەت لە شارەکەی خۆشەویستیشدا کە لە رووی ئاسایشەوە پارێزراوترین شاری سەرزەوییە. خەڵکی لەم ناوچەیەدا دەیان ساڵە بە ئاشتی و خۆشی ژیاون، ئەوەتا ئێستا دەبینی لە بەرچاوی خۆماندا خەریکە ئاسایش لەو شارەشدا نامێنێت!

بێئومێدیش نیم، هیوام وایە بەرپرسان و بانگخوازان هەستن، دایکان و باوکان و کۆمەڵگە هەست بەوە بکەن کە لەبەردەم پەروەردگاردا، کە چی بەسەر گەنجانمانی گەلانی ئیسلامیدا دێت، بەرپرسیارن. بەرپرسیارن لەسەر ئەوەی کە دەبێت گەنجان بەرەو ئایینی ڕاستی بگەڕێننەوە. بەرپرسیارن لەسەر ئەوەی کە پێویستە گەنجان بەکەناری ئاسایشی و ئارامیی هزری، ڕۆحی، سۆز و عاتیفی و جەستەیی بگەیەنن.

وتەیەکی محەمەد غەزالیتان بۆ دەگێرمەوە کە دەفەرموێت:

«بڵاوبوونەوەی کوفر لە جیهاندا، نیوەی تاوانەکەی لە ئەستۆی موسوڵمانانە کە بە وتە نابەجێ و کردارە دزێوەکانیان، وێنەی خودایان لە بەرچاوی خەڵکدا ناشیرین کردووە».

حسبي الله ونعم الوكيل

Scanned with CamScanner

زەمینلەرزەکانی ئاسیا... سزا یان میهرەبانی؟

زۆرجار کە زەمین لەرزەیەک لە جێگەیەک دەدات، ڕاستەوخۆ بۆچوونی خۆمانی لەسەر دەردەبڕین و باسی خەشم و تووڕە بوونی پەروەردگار دەکەین کە بەسەر ئەو جێگەیەدا داباریوە؛ چونکە بەهۆی زۆر تاوانکردنی خەڵکییەوەیە. تەنانەت لە تۆڕە کۆمەڵایەتی و ماڵپەڕەکاندا بەو شێوەیە باس لەو بابەتە دەکرێت. ڕێگەم بدەن لێرەدا چەند هۆکارێکی دیکە لەسەر ئەو زەمینلەرزانە بخەمەڕوو:

١ – بەخشندەیی و بەخششی پەروەردگارە؛ بۆ ئەوەی ئێمە هەست بکەین کە ئەو زەمینلەرزانە بوونەتە هۆی ڕێگریی ڕووداوی سروشتیی گەورەتر کە جگە لە خودا، کەس نایزانێت-هەندێک زیان سوودی هەیە-. خودا شارەزاترە.

٢- میهرەبانییە، کاتێک هەندێک لە هەژارەکان دەمرن، ڕەنگە لە ئاخیرەتدا خودا جێگەی باشتر و شوێنی گونجاوتری بۆ دانابن. ئاخر دونیا هێندەی باڵە مێشولەیەک لای خودا سەنگی نییە.

٣- میهرەبانی خودایە بۆ زیندووەکان؛ بۆ ئەوەی خەڵک بگەڕێنەوە و پەشیمان ببنەوە، تا بە ڕووداوی هاوشێوەی ئەوە لەناو نەچن.

٤- میهرەبانییەکی دیکەیە بۆ زیندووەکان؛ بۆ ئەوەی بە هاوکاریکردنی کەسە زیان لێکەوتووەکان، سوود و چاکەی زیاتر

Scanned with CamScanner

بخەنەسەر چاکەکانیان.

٥- میهرەبانی پەروەردگارە، ئەوەمان بیردەخاتەوە کە ئێمە هەموومان لە مرۆڤایەتید هاوبەشین. بینیمان چۆن بەخشین و هاوکارییەکان لە سەرجەم ناوچەکانی جیهانەوە، بە بێ جیاوازیی ئایینی، رەگەز و رەنگی پێست گەیەندرایە ئەو جێگایانەی کە زیانیان لێدەکەوێت؛ چونکە هۆکارێکی مرۆیی هاوبەش لە نێوان سەرجەم کۆمەڵگەکاندا هەیە. ئاخر لێرەدا مرۆڤایەتی مرۆڤ دەردەکەوێت و پێی دەناسرێتەوە.

٦- میهرەبانییە بۆ زیندووەکان؛ چونکە نارەحەتی و ناهەموارییەکانی قیامەتیان بیر دەکەوێتەوە، بیری توانا و دەسەڵاتی پەروەردگاریان دەکەوێتەوە.

٧- تاقیکردنەوەی پەروەردگارە؛ بۆ ئەوەی بزانێت کێ ئارام دەگرێت و کێ دەتۆقێت. (وَلَنَبْلُوَنَّكُم بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ... وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ).

مـن وەک خـۆم، بـڕوام وانییـە کـە زەمینلـەرزە تـووڕە بوونـی پەروەردگاربێت، تووڕە بـوون پێویسـتی بەبوونی هـۆکار نییـە، ئەگـەر بیەوێت ئەنجامی بـدات! هەندێـک بەخشـین هەیـە لـە رووکەشـدا بـە ناهەمـواری دەردەکەوێـت... (وَعَسَىٰ أَن تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ).

خودایـە! سـوپاس بـۆ تـۆ لـە کاتێکـدا ئێمـە پارێزراویـن و هەندێـک لـە بوونەوەرانـت بەدەسـت ئـازار و مەینەتییـەوە دەناڵێنـن. سـوپاس بـۆ بەخشـندەییت و ئارامـی، ئاسـایش، تەندروسـتی و خۆشـگوزەرانیمان.

Scanned with CamScanner

خودایە! ڕێنمونیی خەڵکی دانیمارك بکە

سەیری ئەو کاردانەوانەم کرد کە لەسەر کێشەی کاریکاتێرەکانی دانیمارک ئەنجامدرا، بینیم زۆربەیان بریتی بوون لە:

١- نەکڕینی کاڵاکانیان.

٢- ناردنی نامەی ناڕەزایی بۆ سەفارەتەکانیان.

٣- داخستن و هاککردنی پێگە ئەلیکترۆنییەکانیان.

من بەو خۆشەویستییە بێسنوور و لە ڕادەبەدەرە بۆ پێغەمبەر(د.خ)، زۆر خۆشحاڵ بووم. ئەمە نیشانەی ئەوە بوو کە سوپاس بۆ پەروەردگار، جارێک ئوممەت سەلامەتە و خۆشەویستی بوونی هەیە، بەڵام لە هەمان کاتدا دوای تێڕوانین و وردبوونەوە لەم بابەتە، بینیم ئەم کاردانەوانە یەک ئامانجی لەپشتەوەبوو، ئەویش پەستان خستنەسەر حکومەتی دانیمارک کە داوای لێبوردن بکات؛ لەسەر ئەوەی بەرانبەر بە موسوڵمانان کراوە یان لە ڕۆژنامەکانەوە ئەوە بڵاوبکەنەوە؛ بۆ ئەوەی بزانن کە ئێمە پیرۆزییەکانمان پارێزراوە و لە کۆتاییدا سەردەکەوین!

ناتوانم ڕەخنە بگرم لەسەر شتانێکی هاوشێوەی ئەم هەستە و نموونەی ئەم داواکاریانە، مافی تۆڵە لە کەسێک کە سوکایەتی و گاڵتە بە پیرۆزی و هەستی مرۆڤ بکات، مافێکی ڕێگەپێدراوی

Scanned with CamScanner

مرۆییە کە وەربگیرێتەوە.

بەڵام بەخۆمدا چوومەوە و پرسیارم لە خۆم کرد، ئەگەر پێغەمبەر(د.خ) زیندووبوایە و لە نێوماندا بووایە، چۆن مامەڵەی دەکرد؟ با ئەم وەڵامە لە ژیاننامەکەی وەربگرین، دەبینین زۆربەی بەشەکانی ژیاننامەی پێغەمبەر(د.خ)، لە ماوەی (٢٣) ساڵی پێغەمبەرایەتیدا، لەسەر یەک بنەما دەڕۆیشت، ئەویش ئەوەبوو کە هەرگیز سەرکەوتنی بۆ خۆی نەدەویست. هەرگیز لەسەر خودی خۆی، لە کەس تووڕە نەبووە. دەربڕینە قورئانییەکان سەبارەت بە سووکایەتی پێکردن و بەدرۆخستەوەی پێغەمبەر(د.خ) لە لایەن کافرانەوە، بۆ کەسێک کە ڕابمێنێت، دەربڕینی سەرسووڕهێنەرن. پێغەمبەر(د.خ) هەستی بە پەژارە دەکرد و پێی دەفەرمووێت: (فلا یحزنک قولهم) هەستی بە سەرزەنشتی نەفسی خۆی دەکرد و پێی دەفەرمووێت: (فَلَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَّفْسَكَ عَلَىٰ آثَارِهِمْ إِن لَّمْ يُؤْمِنُوا بِهَٰذَا الْحَدِيثِ أَسَفًا).

بڕوام وایە، ئەم ڕووداوانە لەلایەن پەروەردگارەوە بۆ ئێمەی مرۆڤ هەڵێکن. ئێمە لە پێناسەی پێغەمبەردا(د.خ) بۆیان، کەمتەرخەم بووین. ئەم ئاماژەیە تەنیا بۆ کەموکوڕی ئێمە نییە، بەڵکو بەرپرسیارێتی ئێمەیە کە شێوەی کەسێتی پێغەمبەرمان شێواندووە. ئێمە هاتووین پێغەمبەرمان بە شێوەی تیرۆریست، بکوژ و شەڕانگێز نواندووە. هەندێک لە موسوڵمانان، ئەو وێنانەیان پیشانی ڕۆژئاوا داوە کە پێغەمبەر(د.خ) کەسێکە لە هەر کوێیەک پیاوکوشتن و خوێنڕشتن هەبێت، ئەو لەوێیە. ئیسلامیشیان وەک ئایینی مردن لە پێناوی خودادا نەخشاندووە، نەک ئایینی لە پێناوی خودادا ژیان.

ڕێگەم پێ بدەن کە سەرزەنشتی خۆم و موسوڵمانانیش بکەم. ئاخر ئەم کاریکاتێرانەی کە بڵاوکرانەوە؛ بە هۆی ئەوەوە بوو کە موسڵمانان تا ئێستا پیشانی جیهانیان داوە.

بە بڕوای من، ئەوەی کە ڕوویدا، بە هەلێک بوو تا بە شێوەیەکی ژیرانە بۆ جیهانی بسەلمێنین کە پێغەمبەری ڕاستەقینە کێیە کە (وَمَآ أَرْسَلْنَٰكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَٰلَمِينَ)ە. باشترین کار کە لەو کاتەدا سەرسامی کردم، چاپ و بڵاوکردنەوەی ژیاننامەی پێغەمبەر(د.خ) بە زمانی دانیمارکی بوو.

هیوایەکم هەیە:

بریا چەپکێک گوڵ و دانەیەک لەو کتێبی ناساندی پێغەمبەرە(د.خ)، بە خاوەنی ئەو کاریکاتێرە بدرایە؛ تا پێی بڵێین: «هۆ کاکەبرا.. ئەمە پێغەمبەرمانە، بۆ خۆت سەیری بکە». بڕوام وایە سەرکەوتنی ڕاستی لەم کێشەیەدا، بۆ ئێمەی موسوڵمانان دەبوو. ئەو کاتە، ئەو کەسە لە کەسێکی توندوتیژی گاڵتەجار بە پێغەمبەر (د.خ)، بۆ کەسێک کە خۆشی بوێت، دەگۆڕدرا. ئەمە ئامانجی باڵاتری ئێمەیە؛ چونکە ئەو ڕێنموونیکاری مرۆڤایەتییە. لە ژیاننامەی خۆشەویستدا (د.خ) دەیان، بەڵکو سەدان هەڵوێستە هەیە کە خۆشەویست تایاندا یەک لە دوای یەک دەیسەلمێنێت کە ڕق، بە ڕق چارەسەر ناکرێت و چارەسەری ڕاستەقینەی ڕق، خۆشەویستییە. ئەوەی ئەم وتانەم بە تیۆری دەزانێت، تەنیا با بچێت سەیری ژیاننامەی خۆشەویست بکات، ئەو کاتە بۆی دەردەکەوێت کە چۆن (عومەری کوڕی خەتاب، ئەبوسوفیان، سەفوانی کوڕی ئومەییە، خالیدی کوڕی وەلید و کەسانی دیکە)

Scanned with CamScanner

ڕق و کینەیان بۆ خۆشەویستی پێغەمبەر(د.خ) و ئیسلام گۆڕاوە.
لە کۆتاییدا، زۆر خۆشحاڵم کە ئەو دەربڕین و هەستی خۆشەویستییە لە ناخی گەنجاماندا بۆ پێغەمبەر(د.خ) هەیە. بەداخەوە، ئەو گاڵتەجاڕیەیان بە خۆشەویستمان(د.خ) کرد کە دەفەرمووێت: «خودایە! ڕێنمووونی (دەوس) بکە و خۆت هاتیان بدە» یان دەڵێت: «خودایە! ڕێنمووونی سەقیف بکە و خۆت هاتیان بدە». منیش دەڵێم: «خودایە! ڕێنمووونی خەڵکی دانیمارک بکە و خۆت بۆ ئیسلام هاتیان بدە».

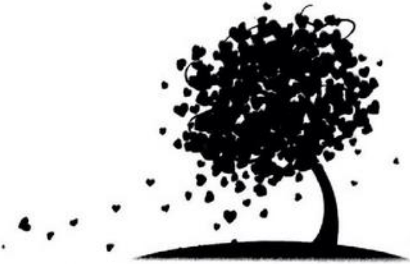

Scanned with CamScanner